

Provinciale Staten

Notulen van 14 maart 2014

(vastgesteld tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op
25 april 2014)

1. Opening en berichten van verhindering	1
2. Mededelingen	1
3. Vaststellen agenda	1
4. Vaststellen notulen PS van 31 januari 2014	1
5. Ingekomen stukken	1
6. Verzoek van het lid Robesin (PvZ) van 14 februari 2014 tot interpellatie over krantenartikel over WCT (14003153).....	1
7. Brief Höfkes Advies & Consultancy van 19 februari 2014 met het verzoek tot aanpassing van Woonvisie versus subsidie voor het ombouwen van kantoorgebouwen tot woningen en het weer vrijmaken van de woningmarkt (14003268)	1
8. Brief minister BZK van 18 februari 2014 over aandachtspunten financieel toezicht 2015 (14002666)	1
9. E-mail van Vereniging Redt de Kaloot van 27 februari 2014 met bijlage open brief aan PS en GS over WCT-project (14003845).....	1
10. Brief OR Veolia Fast Ferries van 28 februari 2014 waarin zorg wordt uitgesproken over minder afvaarten en dreigend isolement Zeeuws Vlaanderen (14003869)	1
11. Brief gemeenten Veere, Vlissingen, Schouwen-Duiveland en Middelburg van 13 maart 2014 inzake bezuinigingen statenvoorstel SERV-134 (14004669)	1
12. Ingekomen stukken GS en CvdK	2
13. Brief van GS van 28 januari 2014 met reactie op financieel toezicht; vorm en bevindingen 2014 (14001582)	2
14. Conceptbrief van PS aan minister BZK met reactie op financieel toezicht: vorm en bevindingen 2014 (14003488)	2
15. Brief GS van 11 februari 2014 over opclassificatie gemeente Sluis (14002473)	2
16. Brief van Commissaris van de Koning van 21 februari 2014 over melden nevenfunctie (14003311)	2
17. Brief GS van 25 februari 2014 over opstelling en gezamenlijke ondertekening intentieverklaring nieuwbouw ziekenhuislocatie Mortiere (14003217)	2
18. Brief GS van 26 februari 2014 over overeenkomst spoorproject Goes (1400328).....	2
19. Hamerstukken	2
20. Statenvoorstel Besluit financieringsstatuut 2013 provincie Zeeland (aangepaste versie) (FIN-123) .	2
21. Statenvoorstel 3 ^e wijziging begroting provincie Zeeland 2014 (SERV-131)	2
22. Statenvoorstel Wob-verzoek De Persdienst buitenlandse reizen 2009 t/m 2013 (SGR-59)	2
23. Statenvoorstel Referendumverordening provincie Zeeland (CST-136).....	2
24. Statenvoorstel Gewijzigde planning vergaderingen PS 2014 (SGR-60)	2
25. Voorstellen	2
26. Interpellatie van het lid Robesin (PvZ) van 14 februari 2014 over krantenartikel over WCT (14003153)	3
27. Initiatiefvoorstel GroenLinks: toekomstige bestuurlijke organisatie in de provincie Zeeland (SGR-48)	10
28. Statenvoorstel Invulling taakstellende bezuinigingen najaarsnota 2013/begroting 2014 (SERV-134)	17
29. Vragensessie.....	42
30. Vragen van het lid Harpe over de jeugdzorg	42
31. Moties niet behorend bij een agendapunt.....	42
32. Motie van de leden Erbisim, Harpe, Van Tilborg en Muste over social return	42

Index behorende bij de notulen van 14 maart 2014

33. Motie van de leden Harpe en Aalfs over de modernisering van het waterschapsbestuur	44
34. Motie van het lid Robesin over behoud vaarfrequentie fiets-voetveer Breskens-Vlissingen	45
35. Statenvoorstel Invulling taakstellende bezuinigingen najaarsnota 2013/begroting 2014 (SERV-134)	47
36. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd	49
37. Sluiting	49

**Tweeëndertigste vergadering
van de
Provinciale Staten van Zeeland**
vrijdag, 14 maart 2014

voorzitter de heer drs. J.M.M. Polman,
commissaris van de Koning
in Zeeland.

Aanwezig zijn de leden mr. T.H. Aalfs, F. Babijn (CDA), A.P. Beekman, C.W. Bierens, ing. J.J. van Burg, P.B. Colijn, J. van Dijken, P. van Dijk, A.I.G. Dorst, ing. B. Erbisim, mr. A. Evertz, ir. B.J. Feijtel, mr. H.J. van Geesbergen, dr. T. van Gent, drs. ing. R.M. Haaze, P.A. Hamelink, dr. A.M.M. van Haperen, ing. L. Harpe Msc (GL), A. Hijgenaar, F. de Kaart, R.P.M. de Kort, A.J. van der Maas, W.P.H. Markusse, J.M. Meulenberg-op 't Hof, R. Muste, J.R. Oudeman, C.M. de Paepe, B.J. M. Pauwels, P.L. de Putter, J.C. Robesin, G.D. Roeland, drs. R. Ruissen, H.C.M. Thomaes, R. van Tilborg, G. van Unen en J. Werkman, tezamen 36 leden, alsmede de heer drs. P. Joosse, griffier der Staten.

Verder zijn aanwezig mevrouw C.M.M. Schönknecht-Vermeulen en de heren C. van Beveren, G.R.J. van Heukelom en drs. B.J. de Reu, leden van Gedeputeerde Staten.

1. Opening en berichten van verhindering

Opening: 09.30 uur.

De **voorzitter**. Dames en heren, goedmorgen. Goed te weten dat u allemaal veilig door de mist de Abdij hebt kunnen vinden. Ik heb begrepen dat sommige onderdelen van onze provincie nog wel helder en transparant waren vanochtend en een aantal andere onderdelen niet. Hier in deze Statenzaal zal het helder blijven vandaag! Dat nemen wij ons voor.

Ik heet u allen zeer van harte welkom en ik open hierbij de vergadering. Welkom, leden van de Staten, leden van het college van GS, vertegenwoordigers van de pers op de publieke tribune, belangstellenden, ambtenaren en natuurlijk de mensen thuis die via de virtuele media met ons verbonden zijn.

Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Hageman, mevrouw De Milliano en de heer Babijn (PvZ).

2. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

3. Vaststellen agenda

De **voorzitter**. Op de agenda staan twee inhoudelijke besprekingsstukken, te weten het initiatiefvoorstel van GroenLinks over de bestuurlijke organisatie en het voorstel over de bezuinigingen. Daarnaast is door de PvZ

het verzoek gedaan om een interpellatie te houden. Ik constateer dat de Staten dit verzoek goedkeuren en daarmee wordt de interpellatie aan de agenda toegevoegd als eerste besprekingspunt, dus voor de twee inhoudelijke besprekingsonderwerpen.

4. Vaststellen notulen PS van 31 januari 2014

De notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 31 januari 2014 worden ongewijzigd vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

6. Verzoek van het lid Robesin (PvZ) van 14 februari 2014 tot interpellatie over krantenartikel over WCT (14003153)

Eerder tijdens deze vergadering is besloten om dit verzoek in te willigen en de interpellatie te laten houden als eerste besprekingspunt in deze vergadering.

7. Brief Höfkes Advies & Consultancy van 19 februari 2014 met het verzoek tot aanpassing van Woonvisie versus subsidie voor het ombouwen van kantoorgebouwen tot woningen en het weer vrijmaken van de woningmarkt (14003268)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brieven ter afhandeling te stellen in handen van GS.

8. Brief minister BZK van 18 februari 2014 over aandachtspunten financieel toezicht 2015 (14002666)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, GS te verzoeken invulling te geven aan de aandachtspunten financieel toezicht 2015.

9. E-mail van Vereniging Redt de Kaloot van 27 februari 2014 met bijlage open brief aan PS en GS over WCT-project (14003845)

10. Brief OR Veolia Fast Ferries van 28 februari 2014 waarin zorg wordt uitgesproken over minder afvaarten en dreigend isolement Zeeuws Vlaanderen (14003869)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brieven voor kennisgeving aan te nemen.

11. Brief gemeenten Veere, Vlissingen, Schouwen-Duiveland en Middelburg van 13 maart 2014 inzake bezuinigingen statenvoorstel SERV-134 (14004669)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van het statenvoorstel Invulling taakstellende bezuinigingen najaarsnota 2013/begroting 2014.

12. Ingekomen stukken GS en CvdK

13. Brief van GS van 28 januari 2014 met reactie op financieel toezicht; vorm en bevindingen 2014 (14001582)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

14. Conceptbrief van PS aan minister BZK met reactie op financieel toezicht: vorm en bevindingen 2014 (14003488)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, in te stemmen met de reactie van PS.

15. Brief GS van 11 februari 2014 over opclassificatie gemeente Sluis (14002473)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

16. Brief van Commissaris van de Koning van 21 februari 2014 over melden nevenfunctie (14003311)

Afdoeningsvoorstel: ter kennisneming.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Wat betreft de nevenfuncties van de Commissaris van de Koning is de SP van mening dat alleen nevenfuncties uit hoofde van de functie betrokken kunnen worden, de zogenaamde "qq-functies". Wij zijn het er dan ook niet mee eens dat daarnaast nog andere nevenfuncties betrokken worden.

Het afdoeningsvoorstel wordt zonder stemming aangenomen.

17. Brief GS van 25 februari 2014 over opstelling en gezamenlijke ondertekening intentieverklaring nieuwbouw ziekenhuislocatie Mortiere (14003217)

Afdoeningsvoorstel: ter kennisneming.

De **voorzitter**. Ik heb begrepen dat de fractie van de ChristenUnie deze brief eerst in de commissie wil bespreken.

18. Brief GS van 26 februari 2014 over overeenkomst spoorproject Goes (1400328)

Afdoeningsvoorstel: ter kennisneming.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Ik heb een brief gekregen van een inwoner van Goes, waarin hij zijn ongerustheid over dit project uitspreekt en met name over het ontbreken van een inspraakprocedure na afsluiting van de overeenkomst tussen Zeeland Seaports en de provincie. Dat moet in de commissie besproken worden, want het lijkt mij onmogelijk dat een inspraakprocedure wordt geschrapt.

De **voorzitter**. Ik heb begrepen dat de bewuste brief in de commissie wordt behandeld.

Zonder stemming wordt besloten, deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

19. Hamerstukken

20. Statenvoorstel Besluit financieringsstatuut 2013 provincie Zeeland (aangepaste versie) (FIN-123)

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. Wij constateren dat de opmerkingen, die eerder door de PVV zijn gemaakt over het financieringsstatuut 2013 in de aangepaste versie zijn verwerkt. Wij gaan derhalve graag akkoord met dit voorstel.

Zonder stemming wordt dit voorgesteld aangenomen.

21. Statenvoorstel 3^e wijziging begroting provincie Zeeland 2014 (SERV-131)

22. Statenvoorstel Wob-verzoek De Persdienst buitenlandse reizen 2009 t/m 2013 (SGR-59)

23. Statenvoorstel Referendumverordening provincie Zeeland (CST-136)

24. Statenvoorstel Gewijzigde planning vergaderingen PS 2014 (SGR-60)

Zonder discussie en zonder stemming worden deze voorstellen aangenomen.

25. Voorstellen

26. Interpellatie van het lid Robesin (PvZ) van 14 februari 2014 over krantenartikel over WCT (14003153)

De **voorzitter**. Zoals voorgeschreven, krijgt de heer Robesin eerst de gelegenheid om de interpellatie toe te lichten. Door GS zal daarop door mevrouw Schönknecht worden gereageerd. Dan krijgt de heer Robesin weer even kort het woord en daarna kunnen de leden van de Staten reageren als daaraan behoefte bestaat.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik heb zeven jaar moeten wachten om zeker te weten dat ik een verhaal kan houden in de Staten zonder onderbroken te worden. Om elk misverstand op voorhand weg te nemen: de fractie van de PvZ heeft deze interpellatie niet aangevraagd om het college van GS of individuele leden van ons dagelijks provinciebestuur politiek te treffen. Dat is absoluut niet aan de orde. Wij willen deze kwestie niet breder trekken dan strikt nodig. Ook schuilt achter deze interpellatie niet de bedoeling om willens en wetens maar weer eens een inhoudelijk debat te voeren over de containerisatie in de Zeeuwse havens.

Wel is het onze oprechte intentie om via deze interpellatie, als het enigszins kan, in gang te zetten dat communicatieprocessen in de breedste zin, zowel in- als extern, heel spoedig en op een degelijke manier worden geanalyseerd teneinde te kunnen kiezen voor een strategisch kader, waarvan de uitgangspunten onder andere zijn, een zinvolle, goed werkende verhouding na te streven tussen journalistiek en overheid. Een goed geïnformeerde samenleving is immers een van de voorwaarden voor een goed functionerende democratie. Onafhankelijke journalistiek is als het ware de zuurstof voor de democratie en vervult een sleutelrol in de informatiestromen. Het aannemen van geld of faciliteiten kweekt vanzelf een onwenselijke afhankelijkheid in beide richtingen. Als er tekortkomingen of misverstanden zijn dan wel sprake is van schadelijke fouten, is het zaak die op een correcte wijze te communiceren en daar de nodige lering uit te trekken.

De statenfractie van de PvZ is van mening dat een zorgzame overheid een goede onafhankelijke journalistiek dient na te streven en zichzelf daarbij een intrinsieke rol moet toebedelen, op de eerste plaats vanuit het besef dat inhoudelijke inmenging in het journalistieke speelveld absoluut ongewenst is. Dat bepaalde feiten en cijfers wederzijds op juistheid worden gecontroleerd, is wat anders. Dat is puur functioneel.

Onze fractie erkent dat dit niet eenvoudig is en dat steeds goed nagedacht moet worden over de wijze waarop moet worden omgegaan met zaken als actieve en passieve informatie, openheid en openbaarheid, de marktsituatie, het teruglopende bereik van oude media, de toetreding van nieuwe spelers van binnen en buiten de traditionele hoek, de vaak chaotische informatiestromen, de journalistieke "rol" van de individuele burger via social media, de rol van maatschappelijke organisaties en zeker niet op de laatste plaats het authentieke journalistieke vakmanschap.

Journalisten worden onder moeilijke marktomstandigheden nogal eens gedwongen om naar de pijpen te dansen van commerciële relaties, die graag zelf bepalen of zouden willen bepalen wat de journalist

mag en kan melden. Dat is een absoluut ongezonde zaak. Dat is het trouwens altijd geweest. Het is feitelijk in strijd met een van de meest essentiële journalistieke principes.

Toegegeven, het is al een forse discussie op zichzelf, zeker sinds het verschijnen van het boek van Bart Brouwers "Na de deadline. Journalistiek voorbij de crisis" van vorig jaar. Het is waarschijnlijk wel bekend. Het is een veelbesproken boek en de discussies gaan nog steeds door. Maar het is toch raar – en daar heeft Bart Brouwers het ook over – dat de overheid radio- en tv-omroepen, waar professionele journalisten werkzaam zijn, financieel ondersteunt terwijl de kranten, waar ook professionele journalisten werken, het nakijken hebben en de broek zelf moeten ophouden. In een tijd van crisis is dat extra lastig. Het is dus erg verleidelijk om onafhankelijke journalistiek ondergeschikt te maken aan de commercie. De schoorsteen moet immers blijven roken, zo is de redenatie.

Als je door allerlei nieuwe ontwikkelingen minder advertenties verkoopt, verzijn je sluiptwegen om toch inkomsten te genereren. Sponsored publicity is zo'n truc. Je belandt dan al gauw – en daarmee kom ik tot de kern van de zaak – in situaties, zoals op dinsdag 11 februari toen een artikel op de voorpagina van de PZC onder de kop "GS nemen afscheid van de WCT" in samenhang met het college-interview onder de kop "Zeeland zit ons in het bloed" in de PZC bijlage 200 jaar Zeeland, nogal wat opschudding in diverse richtingen veroorzaakte.

Het citaat "Voor ons is het streven naar één grote containerterminal een gepasseerd station", was met name voor de statenfracties van de PvZ en de ChristenUnie voldoende aanleiding om meteen schriftelijke vragen te stellen, die inmiddels voor een deel van antwoorden zijn voorzien.

Toch stelt onze fractievoorzitter er prijs op, vandaag absoluut helder te krijgen hoe de twee genoemde krantenartikelen tot stand zijn gekomen. Bij het interpellatieverzoek hebben het college van GS en alle statencollega's een reeks van twaalf vragen aangetroffen. Het lijkt wat overdreven om die nu nog eens stuk voor stuk voor te lezen en ik wil mij daarom het liefst beperken tot de essentie: is er voor het bewuste artikel betaald en, zo ja, onder welke noemer? Is er juist geciteerd en, zo nee, wat zou dan de juiste context hebben moeten zijn? Zijn er afspraken gemaakt over autorisatie van het artikel en, zo ja, in welke zin is dat gebeurd? Waren bij het interview alle collegeleden daadwerkelijk aanwezig?

Het spreekt voor zich dat onze fractie op alle schriftelijke vragen in deze sessie een volledig antwoord verlangt.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Wij onderschrijven van harte het belang van goede communicatie. Het is heel belangrijk en dat is door de heer Robesin heel duidelijk in deze interpellatie naar voren gebracht. De twaalf vragen die wij hebben gekregen, wil ik graag een voor een beantwoorden. In deze antwoorden zitten de vragen min of meer verweven.

Het antwoord op de eerste vraag, namelijk of de PZC juist heeft geciteerd, is dat de citaten niet in de juiste context zijn geplaatst. De context is dat ons streven er nu allereerst op is gericht om in de bestaande havengebieden de behoeften van individuele bedrijven als vertrekpunt te nemen voor containerisatie. Voor een

WCT is planologische ruimte gemaakt.. Voor nu is het niet realistisch om te verwachten dat er binnen afzienbare tijd – tot 2020 – een WCT zal komen. Dit sluit aan bij de besluitvorming en het statendebat van 23 november 2012 en is al sinds dit tijdstip nieuw beleid.

De kop van het artikel van 11 februari zou juist zijn als zij had geluid “WCT staat in de ijskast”. Tevens had de volgende context vermeld kunnen worden. Als gevolg van de overtollige containercapaciteit in noordwest Europa, onder andere Rotterdam, Antwerpen, Bremerhaven en Willemshaven, ligt het niet voor de hand dat er op korte termijn behoefte is aan een nieuwe deepseacontainerterminal in Vlissingen-Oost. Zeeland zal zich daarom met name richten op niches, waarbij het niet primair gaat om containers te schuiven, maar om dat wat er met de inhoud van de containers kan gebeuren. Het gaat daarbij om de meerwaarde die containers bieden aan werkgelegenheid in het havengebied. Dat is de context waarin deze opmerking is geplaatst.

Op de vraag of ervoor is betaald, kan ik antwoorden dat voor het verschijnen van het katern door de provincie inderdaad een bijdrage van 2.500 euro is betaald. De afspraak is gemaakt dat de provincie in de gelegenheid zou zijn, feitelijke onjuistheden uit de tekst van het interview van 12 februari te halen. Het college is er dan ook van uitgegaan dat het nog wijzigingen kon aanbrengen. Als gevolg van de publicatie op 11 februari en de onjuiste kop daarboven hebben wij contact gezocht met de PZC en hebben wij op 11 februari overeenstemming met de PZC bereikt over de te publiceren tekst, zodat de lezer geen verkeerde indruk zou krijgen door de wijze waarop een en ander verwoord is. Vervolgens hebben wij ook PS geïnformeerd en daarbij enige afstand genomen van het artikel van 11 februari, in de veronderstelling dat de PZC de afspraken over de publicatie zou nakomen. Uiteindelijk heeft de PZC alsnog 's avonds besloten, niet de gecorrigeerde tekst te plaatsen maar de oorspronkelijke. Wij trekken hieruit de conclusie dat de afspraken over autorisatie onvoldoende expliciet van tevoren zijn vastgelegd en zijn gecommuniceerd. Wij beschouwen dit zeer zeker als een leerpunt.

Ik ben portefeuillehouder van het WCT-dossier. Ik was wegens ziekte niet bij het interview aanwezig, maar ik ben later telefonisch geïnterviewd.

Op de vraag hoe het heeft kunnen gebeuren dat Provinciale Staten en alle bij het dossier betrokken partijen via de krant ervan kennis hebben moeten nemen dat mogelijk sprake was van een fundamentele wijziging is het antwoord dat er geen sprake is van een koerswijziging ten opzichte van besluiten die op 23 november 2012 zijn genomen. De WCT staat in de ijskast en is niet afgevoerd. Planologisch bieden we onveranderd ruimte aan een initiatief om een WCT te realiseren. Stapsgewijs tracht Zeeland Seaports de containeractiviteiten in de haven uit te breiden. Ook op de business case containerisatie is niet bezuinigd.

Op de vraag of we gelukkig zijn met de affaire en of het schadelijk is, moeten we zeggen dat we natuurlijk helemaal niet gelukkig zijn met de gang van zaken. Het is moeilijk om direct een opvatting te hebben over de beeldvorming die daaruit kan zijn ontstaan. Wel zijn we blij met de mogelijkheid om via schriftelijke vragen van Provinciale Staten en dit interpellatiedebat duidelijkheid te verschaffen om eventuele misverstanden over het

beleid te voorkomen. Er zijn geen wijzigingen in het beleid en wij kunnen dat hier herhalen.

De vraag is gesteld of het college het eens is met de PvZ, die opnieuw aangeeft hoe slecht het gesteld is met de communicatie, zowel extern als intern. De wijze waarop de PZC op basis van de eigen journalistieke vrijheid verslag doet, staat los van ons communicatiebeleid. Daar hebben wij geen invloed op. Wel zijn wij voornemens om in de toekomst nog beter te kijken naar de afspraken die wij maken over te publiceren interviews en het verlenen van financiële bijdragen voor specifieke uitgaven.

Of wij bereid zijn hier lering uit te trekken? Ja, naar aanleiding van deze casus is opnieuw gekeken naar de afspraken, is actie ondernomen en zijn afspraken aangescherpt.

De heer **Robesin** (PvZ). In eerste instantie ben ik blij met beantwoording van de gedeputeerde. Uit de beantwoording van de schriftelijke vragen had ik al begrepen dat er absoluut geen sprake is van een koerswijziging wat de containerisatie betreft. Ik gebruik liever de term “containerisatie” omdat het toch iets anders klinkt als je elke keer “WCT” zegt. We hebben het over containerisatie in de Zeeuwse havens, waaronder mogelijk een diepzeeterminal, zoals wordt bedoeld met WCT. Ik wil nogmaals opmerken dat het niet mijn bedoeling was om hier een inhoudelijk debat over de WCT aan te wakkeren. Beslist niet; de standpunten zijn duidelijk en de beantwoording is voor mij ook voldoende.

Wel heb ik nog een paar vragen aan de gedeputeerde. Zij geeft toe dat afspraken met de krant – met de PZC in dit geval – over autorisatie beter hadden moeten worden gemaakt. Ik vind dit een heel ongelukkige methode en dat ligt aan beide kanten. Het is niet alleen een kwestie dat alleen de provincie of de krant dat fout zou doen. Ik vind het verschrikkelijk jammer dat je op deze manier 12.000 euro moet neertellen om een artikel in een krant te krijgen. Ik weet wel dat die 12.000 euro wellicht zijn bedoeld om de gehele bijlage financieel mogelijk te maken, maar ik vind dat zeer discutabel. Daar laat ik het bij. Ik wil nu niet uitspreken dat dit absoluut fout was en dat dit niet meer mag gebeuren. Ik vind dat we de discussie moeten voeren of we dat in de toekomst moeten blijven doen dan wel of we dat op een andere manier moeten doen. Omroep Zeeland krijgt ook geld van de overheid. Dat is de essentie van het boek van Bart Brouwers. Hij zegt dat de overheid de nieuwsvoorziening – en zeker de onafhankelijke journalistiek – zodanig moet koesteren, dat zij daar geld voor over moet hebben. Hij schrijft – dat zeg ik niet – dat we dat net zo belangrijk moeten vinden als schoon water, goede wegen, enz. Daar zit misschien wat in, maar ik zou die discussie graag willen voeren. Het is niet goed gegaan. Er blijft natuurlijk iets van “welles, nietes” hangen: wat is er nu precies gebeurd? Waar ik geen goed antwoord heb gekregen, is op mijn vraag over de citaten, zoals over het heen en weer schuiven tussen Antwerpen of de Zeeuwse havens en Rotterdam, en op de opmerking dat de WCT eigenlijk helemaal niet meer aan de orde is. Ik kan me nauwelijks voorstellen dat er niet iets in deze zin is gezegd en dat de journalist het toch zo heeft opgeschreven. Ik begrijp dat mevrouw Schönknecht daar moeilijk antwoord op kan geven, want zij is er niet bij geweest. Ik vind het eigenlijk niet erg charmant dat zij hier de kastanjes uit het vuur moet

halen, terwijl het gaat om twee andere gedeputeerden niet zijnde portefeuillehouders. Ik zou graag van die gedeputeerden willen horen of dat nu gezegd is of niet.

Voor het overige ben ik blij met de beantwoording van de gedeputeerde, niet alleen omdat er helemaal geen sprake is van een koerswijziging wat containerisatie betreft, maar omdat ik uit haar antwoorden kan opmaken dat wij serieus naar deze zaak moeten kijken en dat wij er lering uit moeten trekken. Dat was de bedoeling van mijn interpellatie.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik moet zeggen dat het heel slim is van de gedeputeerden die achterin de zaal zitten om deze charmante gedeputeerde de kastanjes uit het vuur te laten halen. Dat moet ik ze nageven. Strategisch zijn ze wel!

Verrast was de ChristenUnie door de kop in de PZC dat men afscheid nam van de WCT. Daar hadden wij twee redenen voor. In de eerste plaats waren wij erdoor verrast dat wij die beleidswijziging via de krant moesten vernemen – ik kom daarop terug, omdat dit volgens mevrouw Schönknecht geen beleidswijziging is – en in de tweede plaats omdat door twee gedeputeerden wordt uitgesproken wat wij al langer geconstateerd hebben en hebben gezegd, namelijk dat dit altijd door GS werd ontkend. Ik verwijs in dit verband naar onze bijdrage in het debat over de najaarsnota. Onze verbazing werd nog groter toen om vijf uur 's avonds een bericht kwam dat er geen sprake zou zijn van een beleidswijziging. Dat bericht was uitsluitend aan de Statenleden gestuurd.

Dat geeft onze fractie de nodige vragen, die in eerste termijn echt niet zo gemakkelijk beantwoord zijn. Die vragen zitten wat ons betreft ook diep, omdat zij gaan over vertrouwen. Wij hebben al schriftelijke vragen gesteld, maar wij vonden de beantwoording daarvan van een dermate treurig niveau dat wij daar nog op willen terugkomen. De heer Robesin heeft het citaat zojuist duidelijk weergegeven. Ik vind het erg belangrijk om daar een expliciet antwoord op te krijgen van de gedeputeerden die deze uitspraak hebben gedaan: “Van Beveren vult aan: laat Antwerpen en Rotterdam maar lekker met hun containers schuiven. Voor ons is het streven naar een grote containerterminal een gepasseerd station. Zijn collega Ben de Reu knikt instemmend. De Westerschelde Container Terminal, Verbrugge, die dossiers hebben we gesloten. We laten het voortaan van de afzonderlijke bedrijven afhangen of er een containerkade nodig is. Dat klinkt als een nieuwe benadering. Dat is het ook, bevestigen de bestuurders.”

Is deze tekst nu door de gedeputeerden letterlijk zo uitgesproken? Gedeputeerde Schönknecht – die er niet bij was – heeft gezegd dat de citaten juist zijn, maar niet in de juiste context. Gezien dit antwoord van de gedeputeerde ga ik ervan dat het inderdaad letterlijk zo is gezegd.

Hoe verhoudt zich dat dan met dat wat in het collegeprogramma staat? Ik zal dat ook citeren om te voorkomen dat er onduidelijkheid over bestaat: “Het college ziet de containerisatie in de havens van Zeeland Seaports als een belangrijke voorwaarde voor de economische ontwikkeling van en de werkgelegenheid in Zeeland. De inzet van het college blijft erop gericht om containerisatie in het algemeen en de WCT in het bijzonder mogelijk te maken.”

Als de gedeputeerden zelf al aangeven dat sprake is van een beleidswijziging, waarom hebben GS daar dan

niet eerst de Staten van in kennis gesteld? Ik vind het antwoord onvoldoende dat zij in de juiste context moeten worden gezet. Als dit letterlijke citaten zijn, waarin men zelf aangeeft dat er van een nieuwe benadering sprake is, hadden de Staten daarvan toch echt als eersten in kennis moeten worden gesteld. Het staat in grote spanning met de paragraaf in het collegeprogramma en het belang daarvan. Ik ben benieuwd hoe het college kan volhouden dat er geen sprake is van een beleidswijziging als de tekst in de krant naast de tekst van het collegeprogramma wordt gelegd.

Als inderdaad geen sprake is van een beleidswijziging, kan het college dan aangeven wat het daadwerkelijk doet om de ambitie in het collegeprogramma waar te maken? Hoeveel geld is besteed aan onderzoek, aan inpassing in de ruimtelijke ordening en aanpassing van de planvorming? Welke promotie- en lobbyactiviteiten zijn werkelijk ondernomen? De gedeputeerde zegt dat de WCT in de ijskast is gezet en dat het college zich wil richten op niches. Maar dit is ook een slecht signaal naar ondernemers in de nichemarkt. Ik herinner mij namelijk nog heel goed ons recente bezoek aan Verbrugge, kort nadat Verbrugge duidelijk maakte dat zij ergens anders zouden gaan investeren. Tijdens dat bezoek hebben we toch duidelijk begrepen dat juist omdat de WCT boven de markt blijft hangen, dit een heel slecht signaal is voor investeringen in de havens.

Ik heb nog een aantal vragen over het proces. Op dinsdag mochten wij de beantwoording van onze vragen ontvangen, waarvoor dank. Die antwoorden waren overigens een stuk uitgebreider. De vragen die overblijven, gaan over de afspraken die gemaakt zijn over de themabijlage. Gedeputeerde Schönknecht heeft daar al iets over gezegd. In hoeverre geeft dat dan nog ruimte aan de journalistieke vrijheid en onafhankelijkheid? Als het geciteerde daadwerkelijk gezegd is, zou de journalistiek toch geen knip voor de neus waard zijn om het te publiceren op het moment dat het dat niet zou zijn? Als je van mening bent dat de context er wel bij moet en daar 12.500 euro voor nodig hebt, zou je een advertentie kunnen zetten. De spanning die ontstaat tussen de journalistieke vrijheid en de invloed die je wilt hebben als betaler van zo'n bijdrage is hierin toch wel evident.

Uit de beantwoording van de vragen blijkt dat het college in de toekomst nog beter gaat kijken naar de afspraken. Gedeputeerde Schönknecht heeft dat zojuist ook gezegd. Kan zij wat meer expliciteren wat zij daar nu mee bedoelt? Bedoelt zij dat zij nog meer invloed wil hebben op wat een journalist daadwerkelijk opschrijft? Volgens mij was hier duidelijk sprake van een “Plasterkje”, namelijk dat een aantal mensen de mond voorbij hebben gepraat en daar later van spijt hebben gekregen. Dat mag de journalistiek echter niet worden verweten.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ik was niet van plan om hier heel veel woorden aan te wijden. Ik zal het vanaf deze plaats doen.

Gaandeweg hebben beide sprekers mij geïnspireerd tot twee opmerkingen. In de eerste plaats dachten wij dat het college eindelijk na drie jaar toegeeft dat het plan voor een WCT achterhaald is. Dan zal het je gebeuren dat je er drie jaar op gewacht hebt en dat het vervolgens wordt teruggenomen.

Daar zijn wij op zichzelf niet boos over. De vragen van de heer Beekman zijn ook de mijne. Dat letterlijke citaat is wel heel zonderling en ik zou ook graag antwoord op die vraag willen hebben.

Wat ik vooral ook benadrukken, is het feit dat het zogenaamde advertorial systeem naar mijn mening niet geschikt is om nog langer te worden gebruikt.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De heer Hijgenaar zegt dat de vragen van de heer Beekman de zijne zijn, maar het zijn ook mijn vragen. Ik wil ook weten of dat daadwerkelijk gezegd is, ja of nee. Met het feit dat de context wat breder zou zijn geweest, kan ik nog leven. Het gaat er ook om wanneer is afgesproken om de autoriseren en na autorisatie eventueel nog correcties aan te brengen. Het is een heel ongelukkige zaak, maar ook onze fractie wil graag weten of de gedeputeerden niet zijnde mevrouw Schönknecht dit hebben gezet, ja dan nee.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. De SP sluit zich graag aan bij de heer Robesin, de heer Beekman en de heer Hijgenaar wat de vragen aangaat. Wij willen ook graag duidelijkheid hebben of dat inderdaad is gezegd of niet.

Bij ons hing de vlag al uit: de WCT-plannen eindelijk overboord. Eindelijk verstandigheid als het om de WCT gaat. Helaas, niets bleek minder waar. Dezelfde dag al kwam de mededeling dat het allemaal niet zo bedoeld en gezegd is en dat de WCT-plannen in de ijskast zijn gezet. Ik neem aan dat iedereen thuis een ijskast heeft en daar wel eens iets in gelegd heeft dat er pas een jaar later, zij het vergeten, weer uit kwam. Over het algemeen gaat de kwaliteit er dan niet op vooruit. Laat ik nogmaals benadrukken dat de SP niets heeft tegen containerisatie, maar wel op een kleinschalig niveau. Dat is het ambitieniveau dat nu is ingezet.

Het is eigenlijk absurd dat de provincie ondernemertje wilde spelen: allemaal groteske plannen en ergens halverwege hopen dat er een of meerdere investeerders op af komen. Naar het idee van de SP is in omgekeerde volgorde gewerkt door de provincie en had het andersom moeten gebeuren: een ondernemer of investeerder komt met een plan en de provincie kan faciliteren voordat er ook maar een euro is uitgeven. Dan moeten wel duidelijke afspraken gemaakt worden over wie de rekening gaat betalen als de investeerder eventueel afhaakt. Ruim 30 miljoen euro hebben de plannen van de WCT de belastingbetaler al gekost. De SP heeft zich altijd tegen de veel te dure plannen verzet en nu, 10 à 15 jaar later en ruim 30 miljoen minder is er helemaal niets. Niets, na al die mooie verhalen over hoe nodig dit grote prestigeproject voor Zeeland zou zijn. Niets, na al die mooie voorspiegelingen van werkgelegenheid. Niets, alleen een dood paard waar inmiddels niet verder aan getrokken kan worden, want het is al helemaal uit elkaar gevallen.

De SP heeft altijd al vraagtekens gezet bij de WCT, in het verleden en in het heden. De SP vraagt zich dan ook af hoe het allemaal zo ver heeft kunnen gekomen en waar al die miljoenen naartoe zijn gegaan.

Dit roept bij ons ook gelijk een andere vraag op. Zou dit niet tot de bodem toe moeten worden uitgezocht? Het lijkt de SP een goed plan om hier een onderzoekscommissie op los te laten en te bekijken hoe een en ander voorkomen had kunnen worden, niet om

daarmee die 30 miljoen en al die jaren mee terug te krijgen maar wel om dit soort grote missers in de toekomst te voorkomen.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. Wij krijgen nog de gelegenheid om hier inhoudelijk over te spreken bij de aandeelhoudersstrategie voor Zeeland Seaports. Ik wil er dan ook inhoudelijk aan voorbijgaan, maar wel is het mij de laatste maanden en weken opgevallen dat de urgentie en het urgentiebesef van helder formuleren alleen maar steeds dwingender wordt. Wees duidelijk in je boodschap, klip en de klaar.

De context is ook belangrijk. Vroeger had je grote winkelruiten, die vroeger door een schilder met een penseel werden beschilderd. In Den Haag stond op twee grote winkelruiten "doe ons een plezier en ga zo snel mogelijk weg". Niemand wist dat daar een reisbureau zou komen. De schilder ging 's avonds naar huis en iedereen was een beetje van de leg. De volgende ochtend kwam de schilder terug en schilderde in een hoekje onderaan het raam "Hier komt reisbureau Jansen". De boodschap was dus wel helder, maar niemand begreep hem omdat de context nog niet helder was. Dat is ook hier het geval. Wees gewoon duidelijk als het over de boodschap gaat. Daar zit wat onze fractie betreft het probleem.

Het collegeprogramma is klip en klaar. Het omgevingsplan is nog explicieter en helderder en daar heeft nog niemand uit geciteerd: "De provincie bevordert toekomstbestendigheid van de havens door het mogelijk maken van containerisatie inclusief WCT." Dat is heldere praat. De raad van Vlissingen als aandeelhouder heeft zich vorig jaar ook heel helder uitgesproken over de wijze waarop hij naar deze thematiek kijkt. In de visie van Zeeland Seaports staat het ook helder. Wat mij echt tegenvalt, is dat dit college iedere keer maar spreekt over "in de ijskast". Als ik in een MT-vergadering van de onderneming waar ik werk, zeg dat we het in de ijskast zetten, vraagt iedereen mij wat ik daar precies mee bedoel. Daar zit mijn probleem. Ik zou daar wel eens een heldere definitie van willen krijgen. Anders komen we over een jaar of twee jaar met elkaar te spreken en dan blijkt dat wij er allemaal een andere perceptie van hebben gehad dan het college. Daar zit mijn punt. Kan het college heel helder aangeven wat het nu eigenlijk wil?

De heer **Robesin** (PvZ). Ik heb een praktische vraag. Ik dacht dat bij een interpellatie de spreektijd niet van de officiële spreektijd werd afgetrokken. Ik zie opeens de thermometer naar beneden vliegen. Wordt dat hersteld en koortsvrij gemaakt? Ik zie u knikken, voorzitter.

De **voorzitter**: Het is een regel dat een interpellatie niet van de spreektijd af gaat. Dat wordt allemaal gecorrigeerd. Er zijn vragen gesteld, waarop mevrouw Schönknecht nog kan ingaan. De reden waarom zij het woord voert, is omdat zij behalve portefeuillehouder havens ook portefeuillehouder communicatie is. In de tweede plaats zijn ook vragen gesteld aan de andere gedeputeerden. Ik geef hen de gelegenheid daarop te reageren na de beantwoording door mevrouw Schönknecht.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Er blijft niet zo heel veel over, want veel vragen gingen over de context waarin dit is geplaatst. De heer Dorst maakte terecht de opmerking dat een aandeelhoudersstrategie

wordt opgesteld. In deze strategie, die wij hier met zijn allen afstemmen, wordt bepaald hoe wij de toekomst voor Zeeland Seaports zien en welke elementen wij daarin meenemen. De aanbestedingsprocedure voor de aandeelhoudersstrategie is in gang gezet en wij hopen voor de zomer daartoe in elk geval een eerste aanzet te hebben. Het lijkt mij goed om vragen over al dan niet in de ijskast daarin te betrekken.

De heer **Harpe** (GL). De opmerking van mevrouw Schönknecht verwondert mij, omdat de collegepartijen in het collegeprogramma en de Staten in het jaarplan 2013 economische agenda heel duidelijk met elkaar hebben afgesproken hoe de WCT ervoor staat. Ik zie niet in waarom we met een nieuw plan weer over de WCT moeten praten. Er is gesproken over een stip op de verre horizon. Dat is hier gezegd.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Ik denk dat deze discussie ook meegenomen wordt in de aandeelhoudersstrategie. Of de discussie over de WCT wordt gevoerd, is een heel andere vraag: zet je hem in de ijskast of niet? In de aandeelhoudersstrategie moet je als aandeelhouder goed de richting aangeven waarbinnen je meent dat het Havenbedrijf moet opereren. Daar komen wij bij de aandeelhoudersstrategie op terug.

De heer Van Tilborg heeft gesproken over de kosten. 14 miljoen is besteed aan natuurontwikkeling. Ik weet niet of dat weggegooid geld is, maar er is wel voor 14 miljoen natuur ontwikkeld. De uitgaven door Zeeland Seaports voor planontwikkeling bedragen 18 miljoen. Die zijn niet gedaan door de provincie, maar door Zeeland Seaports.

Ja mijnheer Dorst, helder en duidelijk communiceren als het over de boodschap gaat. Ik denk dat dit de reden is waarom wij hierover bij elkaar zijn. Naar aanleiding van het interpellatiedebat hopen wij duidelijkheid te geven over de manier waarop een en ander heeft kunnen ontstaan. Er is een interview gegeven door het college met deze vragen. Een journalist heeft daar aantekeningen van gemaakt ten behoeve van een katern dat wij ingekocht hebben. Voorafgaand aan de plaatsing van dat katern heeft een andere journalist een stukje geplaatst. Daar gaat het allemaal over. Volgens onze gegevens was dat katern op dat moment niet geautoriseerd, omdat het op 11 februari bij ons in het college van GS voorlag. Daar zijn de meningen echter over verdeeld. Als iemand iets anders heeft begrepen, is dat waarschijnlijk niet goed aan de voorkant afgesproken. Daar heeft de heer Robesin ook op gedoeld: maak dat helder en strak aan de voorkant. Dat is inderdaad een verbeterpunt. Daar moeten we veel beter mee omgaan.

De heer **Beekman** (CU). Begrijp ik nu dat de uitspraken niet goed zijn begrepen? Of zijn de uitspraken zo gedaan en heeft men er afloop spijt van?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). De collega's zullen zelf antwoorden wat zij hebben gezegd. De uitspraken zijn gedaan in een context en daar is geen spijt over. Zij zijn gedaan in de context van een mondiale ontwikkeling van containerisatie. Dat is gezegd in de kamer van het college en uit de aantekeningen is geciteerd door een andere journalist. Zo is het gebeurd. Daar is de context weggelaten.

De heer **Robesin** (PvZ). Wat mij bijzonder interesseert, is de gang van zaken op de redactie van de PZC. Kennelijk was de afspraak gemaakt dat het artikel eerst geautoriseerd zou worden alvorens het besluit tot publicatie zou worden genomen. Ik heb zelf ooit met het bijtje gehad. Er komt een verhaal binnen op de redactie en dat maakt deel uit van de redactie. Collega's kijken ernaar: wat staat erin? Je kunt lang en breed discussiëren over de juiste journalistieke formule, maar het is een absolute formule dat een stuk met nieuwswaarde de volgende dag – dit verhaal was bedoeld voor een dag later – door de redactie in de krant wordt geplaatst. Dat is normaal; zo werkt de journalistiek. Wat ik nu wil weten, is wat de afspraak is geweest. Er waren kennelijk toch nog een paar dingen die veranderd moesten worden of die niet helemaal juist waren. De auteur van het stuk, de heer Van Damme, heeft kennelijk moeten wachten totdat van het college het signaal kwam dat het goed was en het gepubliceerd mocht worden. Hoe is dat gegaan? In de tussentijd draait het nieuws door. De redactie heeft kennis genomen van wat er stond en dat kan je niet tegenhouden.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Dat klopt. Een week voor de dinsdagochtend van het eerste stuk is er een interview met het college geweest. Die meneer gaat aan de slag en maakt een stuk. Dan krijg je een concept. De beleving van GS was dat wij dat concept in de GS-vergadering van 11 februari konden aanvullen, wijzigingen en op juistheid konden toetsen. Op die ochtend werden wij echter verrast door het stuk in de krant, dat geciteerd was uit de aantekeningen van de heer Van Damme. In onze beleving was dat stuk niet goedgekeurd. GS gingen ervan uit dat op 11 februari een stuk voorlag dat nog geautoriseerd moest worden. Daaruit is geciteerd.

De vraag is gesteld wat we nu aan de containerisatie doen. We hebben daar een business case van gemaakt. Wij verwachten binnenkort het concurrentieonderzoek voor de Zeeuwse havens en het digitale spoorboekje. Het Zeeuws Expertisecentrum Logistiek is aan de slag gegaan en neemt deel aan een stuurgroep. De TU Eindhoven is gevraagd om te kijken op welke wijze het concept van Branch Port Centric Logistics kan worden toegepast om nieuwe bedrijven te ontwikkelen en bedrijfsactiviteiten aan te trekken. Met andere woorden, wij voeren een aantal activiteiten uit binnen de business case containerisatie, waarvan wij in de loop van 2014 een uitslag krijgen, waarmee misschien verder gewerkt kan worden maar waarmee in elk geval een aantal zaken duidelijk wordt.

De heer **Beekman** (CU). Ik wil toch nog even terugkomen op de ambitie. Mevrouw Schönknecht begon haar beantwoording met de opmerking dat een goede kop op het artikel had kunnen zijn dat de WCT in de ijskast staat. De heer Dorst heeft terecht gevraagd wat daar nu mee bedoeld wordt en daardoor geïnspireerd, moet ik opmerken dat alles wat in de ijskast gaat, dood is of dood gaat. Hoe verhoudt zich dat nu met de actieve ambitie uit het collegeprogramma?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). De actieve ambitie in het collegeprogramma is dat wij faciliteren en dat wij het mogelijk maken om een WCT aan te leggen.

Als zich morgen iemand meldt die daar wat in ziet, kan het procedureel bij ons mogelijk worden gemaakt.

De heer **Beekman** (CU). Dat de WCT afgeschaft wordt, daar zullen wij niet veel tranen om laten. Dat zal bekend zijn. In het citaat wordt echter ook even fijntjes Verbrugge vermeld. In mijn beleving hebben wij altijd ingezet op containerisatie en in ieder geval op beginnen vanuit de haven. Ik vind dit een vrij dodelijk zinnetje.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Dat is de context waarbinnen dat is geplaatst. Wat bedoeld is, is dat containerisatie in de haven op verschillende plaatsen, plekken en kades gaat gebeuren. Dat is een heel andere ontwikkeling, waarin bedrijven die behoefte hebben aan het laden en lossen van containers kades nodig hebben. Er zijn verschillende mogelijkheden in de haven; het hoeft niet per se een VCT of een WCT te zijn. Dat kan op allerlei andere plekken in de haven gebeuren. Dat is in elk geval de intentie en wat ook bedoeld is te zeggen. Maar goed, dat kunnen mijn collega's straks zelf naar voren brengen.

De heer **Dorst** (SGP). Het is misschien wel flauw, maar als het echt allemaal zo is zoals de gedeputeerde nu zegt, wordt dan het omgevingsplan aangepast?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Nee.

De heer **Dorst** (SGP). Waarom niet?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Nee, want wij gaan geen containerkade exploiteren. Wij faciliteren bedrijven die dat willen doen. Als zij dat willen doen, is dat in ons omgevingsplan mogelijk gemaakt.

De heer **Dorst** (SGP). In het omgevingsplan staat heel expliciet dat de provincie de toekomstbestendigheid van de havens bevordert door het mogelijk maken van containerisatie, inclusief WCT. Dat is een actieve, positieve grondhouding. Daarom bedoelde ik dat je heel expliciet moet zijn en niet vaag als je iets zegt, om nog even op de term "ijskast" terug te komen. Als ik aan een ijskast denk, denk ik niet aan een actieve, positieve grondhouding, maar aan een staat van algehele rust. Als het waar is wat de gedeputeerde betoogt, concludeer ik dat wij het omgevingsplan moeten aanpassen. Volgens mij matcht dit niet met elkaar.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). In het omgevingsplan hebben wij het mogelijk gemaakt om een WCT aan te leggen. Daar zijn we op voorbereid. Zeeland Seaports heeft in het jaarverslag geschreven dat dit gezien de markt en de bewegingen niet opportuun is. Meldt zich echter morgen iemand, dan gaan wij ermee aan de slag. Dan haal je het uit de ijskast.

De heer **Dorst** (SGP). Nogmaals, ik wil niet flauw zijn, maar dan heeft deze gedeputeerde een ander omgevingsplan dan onze fractie.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik heb een wat andere beleving dan de heer Dorst bij dat omgevingsplan, maar er worden twee zaken door elkaar gehaald. Planologische mogelijkheden om iets te kunnen realiseren zijn heel wat anders dan een business case

voor het aanleggen van een voorziening, in dit geval een containerkade of een WCT. Dat zijn twee volstrekt verschillende zaken. Op dat punt is het omgevingsplan geheel in overeenstemming gebracht met het collegeprogramma. Dat de ambities de afgelopen jaren ten aanzien van de WCT ook door de economische omstandigheden zijn bijgesteld, kan toch voor niemand een verrassing zijn. Dat is in deze Staten meerdere malen aan de orde geweest en dat heeft het college ook gemeld. We kunnen gaan praten over het in de ijskast zetten of een pas op de plaats maken, maar de ambitie is bijgesteld. We hebben de afgelopen jaren echter zo veel ambities moeten bijstellen vanwege economische omstandigheden. Dat kan toch ook voor de SGP geen verrassing zijn?

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Het gaat nu toch meer om het dossier zelf, maar mij gaat het toch om de vragenlijst. Ik wil onder dankzegging aan de gedeputeerde afsluiten met twee vragen nog eens heel expliciet te stellen. Op de eerste plaats wil ik een goed antwoord krijgen op de vraag of de gedeputeerden dat nu gezegd hebben of niet.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Ze staan al klaar.

De heer **Robesin** (PvZ). Hartelijk dank. In de tweede plaats vraag ik mevrouw Schönknecht of het college de bereidheid heeft om hier eens en voorgoed een zodanige les uit te trekken dat eindelijk eens een professioneel functionerend communicatiebeleid wordt opgezet en, zo ja, welke concrete en controleerbare maatregelen het daartoe zal nemen. Zij heeft gezegd dat daar lering uit moet worden getrokken. Ik zou daar toch echt een antwoord op willen krijgen.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Om 100% goed te communiceren, is naar mijn mening ondenkbaar. Heel veel zaken gaan er juist om dat er niet goed gecommuniceerd wordt. Het is mensenwerk. Dat we er alles aan doen, mag duidelijk zijn, zeker na de les die we nu weer hebben geleerd. We hebben de procedures aangescherpt en we hebben er nog een keer met elkaar van gedachten over gewisseld. Wat moet aan de voorkant worden vastgelegd, hoe moet dat geformuleerd worden, zodat er geen onduidelijkheid over bestaat en wie doet wat? Daarbij gaat het om de procedure, de beleidsafdeling of de afdeling communicatie. Deze procesafspraken hebben wij nogmaals aangescherpt. Dat hebben wij eraan gedaan.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. De gedeputeerde antwoordde dat 14 miljoen aan natuurontwikkeling is uitgegeven. Naar onze informatie is er eigenlijk nog helemaal niets ontwikkeld, maar is er alleen maar grond aangekocht. In welke context moeten wij dit zien?

De gedeputeerde heeft gezegd dat het stuk niet geautoriseerd was. Daarmee komen we op iets wat al eerder aan de orde was, namelijk censuur. Het kan natuurlijk niet mogelijk zijn dat daar censuur op wordt toegepast, omdat toevallig uitspraken neergezet worden die wel gedaan zijn. Wat ik een beetje proef, is dat wij misschien de boot aan ons voorbij hebben laten gaan. Wij hebben 10 à 15 jaar lang het WCT-begeven boven ons hoofd laten hangen en weinig tot geen ruimte gelaten

voor andere ontwikkelingen. In die jaren hebben we de boot aan ons voorbij laten gaan, om maar in scheepvaartermen te spreken, door kleinschalige ontwikkelingen geen kans te laten geven.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Het censurerenwerp ik echt verre van mij. Dat is er echt niet aan de hand. Wij moesten nog een tekst autoriseren. Dat is heel normaal. Wij moesten nog kijken of er onjuistheden in stonden en of er dingen in stonden die al dan niet gezegd zijn. Het was geen censureren in de zin dat er iets niet gezegd mocht worden. Dat is absoluut niet aan de orde. Het ging om het autoriseren van de tekst.

Gebieden aankopen voor natuurontwikkeling gaat daaraan vooraf. Daarna moeten zij ingericht worden. Daar zijn de 14 miljoen inderdaad aan uitgegeven.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik heb toch nog even een vraag, in aansluiting op de opmerkingen van de heer Dorst. In het collegeprogramma en in het omgevingsplan worden ambities uitgesproken. Van een betrouwbaar bestuur mag je verwachten dat die ambities ook waargemaakt worden. Nu hebben we het over de omschrijving van wat de "koelkast" zou moeten zijn. Het betekent in ieder geval dat die ambities die daar zijn omschreven niet meer waargemaakt kunnen worden. Zelfs met zo'n krantenkop communiceer je dat je een einde maakt aan die ambities. Je hebt inderdaad alles al ingericht en het is voor ons heus geen verrassing – dat is wel duidelijk – dat die WCT er niet komt.

Wij hebben het hier eigenlijk over een mislukt interview. De gedeputeerde praat dat recht door te zeggen dat er geen beleidswijziging is, terwijl het gewoon een beleidswijziging is. Dat had zij alleen met de Staten moeten communiceren en dat is niet gebeurd.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Er is geen beleidswijziging – ik blijf dat volhouden – en dat hebben we in de Economische Agenda en in het collegeprogramma aangetoond. Het staat ook in de verslagen van Zeeland Seaports. Er is geen beleidswijziging. Ik blijf dat echt volhouden.

De heer **Van Tilborg** (SP). Ik heb geen antwoord gekregen op mijn korte en krachtige vraag of wij de laatste 10 à 15 jaar kansen aan ons voorbij hebben laten gaan door alleen maar in te zetten op de WCT.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Dat denk ik niet. Het is niet zo dat er geen containers in de havens van Zeeland Seaports aankomen. Die mogelijkheid is er wel degelijk. Er is altijd gezocht naar een exploitant van een containerterminal, maar ondertussen is er wel wat gebeurd. De heer Van Tilborg weet wat er de laatste 10 à 15 jaar is gebeurd. De cijfers die door Zeeland Seaports zijn gepresenteerd, duiden daar ook op. Wij hebben absoluut niet de boot aan ons voorbij laten gaan. Wel ben ik nog steeds van mening dat die grote boten met de containers erop aan ons voorbijgaan. Die gaan naar Antwerpen en naar Rotterdam.

De **voorzitter**. Dank u wel. Zijn er nog andere leden die vragen hebben voor mevrouw Schönknecht? Dat is niet het geval. Dan geef ik het woord aan gedeputeerde Van Beveren.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Ik zal het hebben over de vraag of het al dan niet om een letterlijk citaat ging. Tijdens het interview ontstond een discussie over de positie van Zeeland in de delta ten opzichte van Zuid-Holland en Vlaanderen, maar dan ook gezien vanuit het grote buitenland. Het ging over de havens en over het feit dat geen onderscheid gemaakt kan worden tussen Rotterdam, Antwerpen en Vlissingen. Dat onderscheid kennen ze in het grote buitenland niet. Daar kennen ze alleen maar het havengebied. Daar ging de discussie over. In die zin heb ik toen gezegd dat ze wat mij betreft in Rotterdam en Antwerpen maar het beste met containers kunnen schuiven – dat woord heb ik gebruikt – omdat wij ons dan kunnen richten op niches en eventuele samenwerking met de grens, maar ook omdat wij de concurrentie met Rotterdam en Antwerpen niet moeten aangaan. Dat vind ik niet verstandig, maar dat is mijn mening. Dat is wat ik gezegd heb, niet meer en niet minder. De journalist vroeg verderop in de discussie of dat nieuw beleid was en toen heb ik gezegd – ik denk dat ik dat gezegd heb – dat dit natuurlijk nieuw was, maar dat het al sinds eind 2012 nieuw was, toen de Staten het omgevingsplan hebben vastgesteld. In het omgevingsplan hebben we in deze collegeperiode de komst van een WCT mogelijk gemaakt. Zo eenvoudig is het.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Als de gedeputeerde dit nu echt op deze manier en in die context heeft gezegd, kan ik het toch niet anders zien dan een beleidswijziging? Dan ga je toch nu inzetten op de niches en zeg je toch in feite dat die grote containerisatie voor ons niet langer hoeft?

De heer **Van Beveren** (GS). Dat is beslist onjuist.

De heer **Beekman** (CU). Ik snap het niet, hoor.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat zou natuurlijk kunnen, dat de heer Beekman het niet snapt.

De heer **Beekman** (CU). Legt u het me dan graag uit, want waarschijnlijk heeft de meerderheid van de Zeeuwen het ook niet begrepen.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat laatste weet ik niet. Ik weet ook niet hoe de heer Beekman dat bepaalt.

De heer **Beekman** (CU). Gezien de reacties die ik op de PZC-site zag en die van Omroep Zeeland, lijkt het mij goed dat de gedeputeerde heel goed uitlegt waarom dit geen ander beleid is.

De heer **Van Beveren** (GS). In november 2012 hebben de Staten het omgevingsplan vastgesteld. Daarin is de komst van de WCT mogelijk gemaakt. Als de mogelijkheid zich aandient, is het een kwestie van beginnen. Dat doen wij niet; dat gebeurt bij Zeeland Seaports. Wij faciliteren dat en meer doen we niet. Dat is in deze collegeperiode gebeurd. Dat is de ambitie die in het collegeprogramma stond en die hebben we mogelijk gemaakt. Wij weten natuurlijk heel goed dat onze ondernemers in de havens containers nodig hebben. Het zou raar zijn om dat te ontkennen. Dat hebben wij ook helemaal niet ontkend, ook niet in het interview. Wij weten dat er steeds meer in containers wordt vervoerd.

Dat weet ik zelf als de beste, want het goederenvervoer zit in mijn portefeuille. Daar heb ik dus genoeg mee te maken. Maar daar gaat het ook niet om. Het is dus helemaal geen kwestie van een beleidswijziging.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Ik heb niet zo heel veel toe te voegen aan het voorgaande. Wat ik wel prettig vind overigens is dat iemand, specifiek bij monde van de heer Dorst, nu voor het eerst sinds dat hele gedoe vraagt wat we daar nu eigenlijk mee bedoelen. Dat is tot nu toe niet gevraagd. Ik maak graag van de gelegenheid gebruik om te zeggen dat ik met wat ik in dat interview heb gezegd, namelijk dat het dossier gesloten is, heb bedoeld te zeggen dat de discussie VCT-WCT is gesloten en dat wij een keuze hebben gemaakt voor containerisatie met de mogelijkheid daarvoor in het omgevingsplan en de ruimtelijke ordening als iemand het initiatief neemt om die WCT aan te leggen. Niet meer en niet minder. Dat de Staten dat niet geloven, is wat anders, maar dit is in de context van het interview zo gezegd. Het was een interview naar aanleiding van 200 jaar Zeeland. De journalist heeft teruggekeken op de wijze waarop dit zich heeft ontwikkeld, ook met betrekking tot die havens. Ik heb toen gezegd dat de discussie in het verleden in de Staten over VCT-WCT echt is gesloten. Dat is overigens tot vandaag merk ik, maar dat is wat anders. In die zin bevestig ik dat ik dat in die context heb gezegd.

De **voorzitter**. Hiermee heeft het interpellatieverzoek voldoende ruimte gehad. De Staten hebben vragen gesteld en het college heeft gelegenheid gehad, daarop te reageren.

27. Initiatiefvoorstel GroenLinks: toekomstige bestuurlijke organisatie in de provincie Zeeland (SGR-48)

De **voorzitter**. Ik nodig de heer Harpe uit om naast mij plaats te nemen. Ik weet dat hij dat op prijs stelt. De fractie van GroenLinks heeft een initiatiefvoorstel ingediend en daarover ook een brochure uitgegeven.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Een initiatiefvoorstel van GroenLinks en er is veel werk in gestoken. Van de SP had dat niet hoeven. Zeeland is precies goed zoals het is en daar hoeven we het niet meer over te hebben, ook niet als een minister die vaker zomaar wat zegt, er wel iets van vindt. Wij gaan niet over de gemeenten en daar moeten we ook niet over willen gaan.

De SP vindt het zelfs niet wenselijk dat wij daar in deze zaal over filosoferen. Ik heb deze week een aantal debatten gevolgd en gedaan in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen. Gemeentelijke herindeling was een terugkerend onderdeel. Ik kan wat reacties geven uit Zeeuws-Vlaanderen over het opsplitsen van Terneuzen. Die kwamen erop neer dat die mannen, daar aan de overkant in Middelburg, zich maar eens met hun eigen zaken moesten moeien. Als al ooit sprake zou zijn van fusies tussen gemeenten of provincies, zal dat van onderaf moeten komen. Als de gemeenten dat zelf zouden willen, moet er een referendum komen waarin de inwoners wordt gevraagd wat zij eigenlijk willen.

Een overheid dient zich dienstbaar op te stellen en daarom moet de bevolking zich kunnen uitspreken

over welke overheid zij willen. Dat is volgens de SP de enige manier.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Voorzitter, collega's en mensen op de publieke tribune. In het regeerakkoord 'Bruggen slaan' staat in hoofdstuk 13 onder Bestuur een aantal belangwekkende passages over de opschaling van het binnenlands bestuur. Een daarvan is dat voor de lange termijn het kabinet een perspectief voor ogen heeft van vijf landsdelen met een gesloten huishouding en gemeenten van ten minste 100.000 inwoners. In de afgelopen anderhalf jaar hebben die kabinetsvoornemens naar onze mening nog niet veel opgeleverd, behalve wat ruis op de lijn. De superprovincie Noordvleugel, zoals die minister Plasterk voor ogen staat, is door de Eerste Kamer teruggedewezen omdat de inhoudelijke onderbouwing te magertjes was. Ook over de 100.000+ gemeenten heeft de minister zijn standpunt al gematigd en bijgesteld. Een recent proefballonnetje om het aantal provincies terug te brengen van twaalf naar zeven en Zeeland en Zuid-Holland – of Zuid-Holland en Zeeland – samen te voegen, is een oplossing voor een niet-bestaand probleem, zoals de commissaris van de Koning het onlangs kenschetste. Uitgebreid wordt op alle facetten nog eens ingegaan bij de beantwoording van de vragen van GroenLinks en SGP die wij onlangs mochten ontvangen. Met die lijn zijn wij het eens. Dat de minister van binnenlandse opschaling voor een werkbezoek wordt uitgenodigd om hem te informeren over de Zeeuwse kracht, de specifieke Zeeuwse sociaal-culturele identiteit en de wijze waarop Zeeland zich voorbereidt op de toekomst, ondersteunen wij van harte.

De CDA-fractie wil met het vorenstaande natuurlijk niet zeggen dat er nooit iets hoeft te veranderen in het openbaar bestuur van ons land, maar vindt dat bestuurlijke samenwerking en de daarbij behorende structuren van onderop tot stand moeten komen, met een bijpassende schaal die het beste past bij het aanpakken van maatschappelijke opgaven.

Met de grote decentralisatie van taken en bevoegdheden die op de provincie en de gemeenten afkomen, is het goed om hierover met elkaar in gesprek te gaan en zelf actie te ondernemen waar dat noodzakelijk is en de regie in eigen hand te nemen. Het college heeft informatie over de bestuurlijke inrichting van Zeeland en de mogelijke consequenties bij brief van 26 maart 2013 – bijna een jaar geleden – op een rijtje gezet. Op 19 april daaraanvolgend is er een eerste informele sessie met de Staten geweest met de afspraak dat GS omstreeks september 2013 met een discussiestuk naar de Staten zouden komen. Die toezegging is dus achterhaald. Achteraf stel ik vast dat een andere, meer gezamenlijke koers en gemeenten en het waterschap is gevolgd. Op 5 november heeft het college een denklijn aangegeven die in de zogenaamde Tafel van 15 is uitgemond, waarin provincie, gemeenten en het waterschap tot een gezamenlijk proces willen komen, gericht op wat nodig is voor de inhoudelijke maatschappelijke opgaven in Zeeland met vijf uitgangspunten. Het urgentiebesef is dan ook zeker aanwezig bij alle deelnemers.

Zoals we nu uit de onderliggende stukken hebben begrepen, wordt het concept van het plan van aanpak door de Tafel van 15 aanstaande maandag vastgesteld om vervolgens te worden besproken in gemeenteraden,

Staten en algemeen bestuur van het waterschap. De CDA-fractie ziet met belangstelling uit naar het plan van aanpak en de vervolgstappen, omdat het een gezamenlijk document is van 15 partijen.

De CDA-fractie is benieuwd naar de inhoud van dit document en vraagt het college hoe haalbaar het is om dit plan van aanpak voor het zomerreces in de Staten te bespreken, zoals dat is aangegeven in de beantwoording van vragen. Graag krijg ik daarop een toelichting.

Dan kom ik op het initiatiefvoorstel van GroenLinks. Daar kan ik heel kort over zijn. Er is door deze fractie in een vroeg stadium al het nodige op papier gezet vanuit de GroenLinkse gedachte en visie. In die gedachten komt het blauwdrukdenken – opties voor een beter bestuur van Zeeland – toch wel erg naar voren. Dat is niet onze insteek, zoals ik al heb betoogd. De CDA-fractie neemt kennis van het document, maar het gaat haar te ver om het document een onderdeel te laten zijn in het proces van de Tafel van 15. Om die reden zal onze fractie niet instemmen met dit initiatiefvoorstel.

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. De regering heeft destijds in het regeerakkoord 'Bruggen slaan' als uitgangspunt aangegeven dat de huidige twaalf provincies zouden moeten opgaan in vijf nieuw te vormen landsdelen. Die landsdelen zouden een gesloten huishouding krijgen en er was alleen nog plaats voor 100.000+ gemeenten. Het doel was, een krachtige en dienstverlenende overheid tot stand te brengen. De landsdelen zouden meer rijkstaken krijgen dan de huidige provincies en de gemeenten zouden beter toegerust zijn voor een groter takenpakket. Ook zouden vergroting van de betrokkenheid van de burger door schaalvergroting via de landsdelen en kostenbesparing tot stand moeten komen en door die decentralisatie een betere afstemming van taken. Dat zou althans de uitkomst zijn volgens de regering. Ook zouden het waterschap met de landsdelen worden samengevoegd.

De plannen omtrent de vijf landsdelen zijn afgelopen december door de Eerste Kamer van tafel geveegd. Een door het CDA ingediende en aangenomen motie riep de regering op, af te zien van dit heilloze plan. Enkele weken daarna komt de minister zowaar met een plan voor niet vijf, maar zeven provincies. De gemeenten hoeven ook niet allemaal meer 100.000 te zijn.

Feitelijk heeft minister Plasterk geen visie op de toekomst van het binnenlands bestuur. Wel wijst hij op een aantal factoren die een rol spelen bij de vormgeving daarvan, zoals bevolkingsdichtheid.

In de commissie BFW van 11 januari 2013 heeft gedeputeerde Van Heukelom toegezegd, in februari 2013 met een visie naar de Staten te komen. In de commissie BFW is een voorzet genomen op die discussie. De PVV had een motie achter de hand met daarin een aantal bouwstenen voor een visie. Wij hebben de motie toen niet ingediend, want GS zou immers met een visie komen.

Deze visie hebben wij na een jaar nog niet mogen ontvangen. Blijkbaar heeft het college tot nu toe geen visie ontwikkeld. Collega Harpe verdient dan ook alle lof voor zijn initiatief. Zijn initiatief kan de PVV echter niet geheel bekoren. Van het model 1, waar de gemeentegrenzen op de schop gaan, gruwde de PVV-fractie. Samenwerking tussen de gemeenten geniet, volgens Binnenlands Bestuur, bij de kiezers veruit de

voorkeur boven herindeling. Bijna 80% van de kiezers geeft aan dat samenwerken de beste maatregel is om het hoofd boven water te houden nu gemeenten meer taken moeten uitvoeren, maar daarvoor minder geld krijgen. Kiezers zien herindelen bijna nooit zitten. Model 2, het zogenaamde eilandenmodel waarbij de gemeentegrenzen intact blijven en waarbij ambtelijke organisaties samengaan als een mogelijke opmaat tot bestuurlijke samenvoeging, valt beter bij de PVV en ook bij de burgers in de smaak.

Het is jammer dat het werk van GroenLinks geen visie geeft op de provincie en het waterschap. De PVV is fel gekant tegen de plannen om de huidige provinciegrenzen te wijzigen. Voor mijn fractie moet het uitgangspunt van de visie zijn, dat Zeeland Zeeland moet blijven. De Zeeuwse burger is er totaal geen voorstander van om te gaan in een megalandsdeel. Een Zeeuw is nu eenmaal een Zeeuw en geen Zuidwestniederlander, of iets dergelijks. De PVV vindt dan ook dat het imperialistische gedrag, dus het annexeren van stukken Noord-Brabant en Zuid-Holland, in de visie niet dient voor te komen.

Aansluitend bij model 2 van GroenLinks is het volgens de PVV helemaal niet nodig om tot gemeentelijke herindelingen te komen. In de huidige bestuurlijke wetgeving zijn er voldoende mogelijkheden voor maatwerk in lokaal bestuur en dit zonder van boven opgelegde herindelingen. Deze herindelingen blijken op termijn altijd te resulteren in hogere gemeenschappelijke belastingaanslagen. Het moge ook duidelijk zijn dat het in de regeringsplannen gaat om taken die in medebewind worden uitgevoerd. Als PVV willen wij benadrukken dat voor de uitvoering van verschillende taken ook verschillende schaalgrootten nodig zijn en dat dit losstaat van de omvang van de lokale overheid. Een te grote schaalgrootte kan de efficiency en de effectiviteit verminderen en hierdoor zelfs averechts werken.

De PVV is ook van mening dat de lokale overheid niet te ver van de burger af moet staan. Voor gemeenten is het uitermate belangrijk dat er een goede binding is tussen burger en overheid. De gemeente, als eerste overheid, is geschikt om maatwerk te leveren. In bepaalde gevallen kan het nodig zijn dat gemeenten voor de uitvoering van bepaalde taken samenwerking zoeken met andere gemeenten. Die samenwerking moet dan wel van onderop komen en niet van bovenaf worden opgelegd.

De PVV ziet voor de provincie dan ook een taak en een verantwoordelijkheid om intergemeentelijke samenwerking te bevorderen. De provincie moet volgens ons de overstijgende taken oppakken, taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, natuur en regionaal economisch beleid. De keuze voor een materieel gesloten provinciale huishouding past daar volgens de PVV prima bij. Het waterschap heeft van oudsher al een gesloten huishouding. De PVV ziet dan ook een versmelting van provincie en waterschap op termijn als een logische ontwikkeling, zeker indien zij beide hetzelfde gebied bedienen en beide een gesloten huishouding hebben en nu ook in de toekomst op dezelfde dag gestemd gaat worden.

Wat de PVV betreft, moet in het begin zoveel mogelijk ambtelijk worden samengewerkt tussen provincie en waterschap. Op afzienbare termijn dient op basis van de Wgr één uitvoeringsdienst te komen, waarin de uitvoerende taken van provincie en waterschap

worden gebundeld, dit met instandhouding van provincie en waterschap als volksvertegenwoordigers en bestuurders. De Grondwet laat immers een totale versmelting nog niet toe.

Zoals gezegd, dient op termijn wel gestreefd te worden naar een samensmelting van provincie en waterschap in een gewest. Dat kan echter alleen na aanpassing van de Grondwet. In de wet moet een passende regeling betreffende het bestuur van een dergelijk gewest staan. Hierin zal geregeld moeten worden wat de grootte van het algemeen en dagelijks bestuur zal zijn en wat de rolverdeling tussen commissaris van de Koning en de dijkgraaf gaat worden.

Wat de PVV betreft, kan de versmelting van de commissaris en de dijkgraaf tot bijvoorbeeld een moderne stadhouder een reële optie zijn.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Het getuigt van lef om met een initiatiefvoorstel te komen rondom herindeling zo kort voor de gemeenteraadsverkiezingen. De fractie van GroenLinks heeft hier flink werk van gemaakt en de ChristenUnie vindt het te prijzen als fracties met voorstellen komen, waarin zij duidelijk laten zien waar zij staan en wat zij willen. Chapeau!

Inhoudelijk gezien, zijn wij echter niet enthousiast en dat om verschillende redenen. Ik noem er drie. De eerste is de tijd. Gemeenten staan op dit moment voor grote opgaven waar het gaat over decentralisatie. Die moeten in 2015 allemaal hun beslag krijgen en dat vraagt van gemeenten en hun bestuurders grote inzet. Om dan nu te komen met een herindelingsdiscussie lijkt onze fractie erg slecht. Dan wordt zo'n grote druk gelegd, dat het wel eens de spreekwoordelijke druppel kan zijn en contraproductief kan werken.

Het tweede bezwaar betreft het proces. Als provincies verwijten wij het Rijk blauwdrukdenken. Als Plasterk het in zijn hoofd haalt om op een achternamiddag Zeeland maar eventjes bij Zuid-Holland te voegen zonder ons daarin ook maar te kennen, staan wij met zijn allen op onze achterste benen. En terecht. Dan moeten wij niet als provincie in dezelfde valkuil stappen door een model te bedenken en dat over gemeenten neer te leggen als een manier, waarop dit dan zou moeten gebeuren. Dat zou wel eens een averechts effect kunnen hebben en bestaande samenwerkingsverbanden onder druk kunnen zetten. We hechten meer aan samenwerking die komt van onderop.

Als laatste vraag ik mij of dit nu de oplossing is voor de problematiek in deze regio. De ChristenUnie betwijfelt dat. Er wordt wat geschoven en bij elkaar gevoegd, maar zorgt dit nu echt voor een toekomstbestendige bestuurlijke eenheid? Dat is namelijk waar we ons zorgen over maken. Hoe blijft Zeeland – de PVV noemde dat ook al – als bestuurlijke eenheid gewaarborgd? Vieren we als Zeeland ook straks nog ons 250-jarig jubileum? Dat is de daadwerkelijke uitdaging waar we voor staan.

Gedeputeerde Van Heukelom zit aan de Tafel van 15 – de heer Babijn refereerde daar ook al aan – om de komende tijd juist op die vraag een antwoord te geven. Mijn fractie krijgt daar graag binnen twee jaar een heel duidelijke visie op en dat allemaal niet vrijblijvend, maar een waarin je als Zeeland echt met een duidelijk verhaal komt. Kan de gedeputeerde dat toezeggen? Dan gaat mijn fractie op dat moment graag de discussie aan over

die vraag. Dat gaat wat ons betreft verder dan gemeentegrenzen.

Het zal duidelijk zijn dat wij inhoudelijk echt op een andere lijn zitten, met alle waardering voor het werk dat is gedaan. Wij zullen dit voorstel dan ook niet steunen.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Als ik de agenda bekijk, staat daar het initiatiefvoorstel van GroenLinks op. Ik hoor voorgaande sprekers visies neerleggen op de positie van Zeeland en Nederland. Het is uiteraard goed om het daarover te hebben. De SGP-fractie heeft de afgelopen weken vragen gesteld over wat de luchtballonnen van minister Plasterk voor Zeeland moeten inhouden. Het college heeft geantwoord dat het niet meer was dan mediaberichten, dat wij er verder nog weinig over vernomen hebben en dat de heer Plasterk binnenkort een keer kennis kan maken met de provincie die hij nog niet kent. Hij komt binnenkort dus op visite. Dan verwachten wij een volgend mediabericht waar andere zaken in staan.

Een volgende discussie over de vraag hoe Zeeland en Nederland moet worden vormgegeven, wachten wij af. Aanstaaende maandag is er een gesprek met de provincie, gemeenten en het waterschap. Daar komt weer een visie of een plan van aanpak uit en dan kunnen wij verder spreken over Zeeland, de bestuurlijke inrichting daarvan en haar positie in Nederland.

Zoals wij in de commissie al naar voren hebben gebracht, waarderen wij het werk voor het initiatiefvoorstel van GroenLinks, maar wij zouden het anders doen. Bij de SGP zijn wij gewend om zulke dingen door de mensen te laten doen over wie het gaat. Dit gaat over gemeenten en die zijn er ontzettend goed toe in staat om zulke dingen zelf te bedenken als het nodig is. Een gemeentegrens verschuiven is op papier niet zo moeilijk. Dat is een kwestie van Autocad, maar dat is niet iets wat je gemeenten moet opleggen. Wat ons betreft, kan GroenLinks onze inbreng meenemen in het debat in de Staten dat nog komen gaat over het plan van aanpak van de Tafel van 15. Wij kennen de bijdrage van GroenLinks wat dat betreft al voor een deel. Dat is ideaal om ons voor te bereiden. Wij wachten het plan van aanpak van de Tafel van 15 af. Wij zijn wel benieuwd wanneer dat komt en wellicht kan GS een planning geven van het moment waarop wij het bespreken. Dan zullen wij verder ingaan op de positie van Zeeland en haar inrichting.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Het is al door eerdere partijen gezegd, maar het vergt inderdaad politieke moed om vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen te beginnen over herindeling van gemeenten. Ik heb het artikel in Binnenlands Bestuur ook gelezen en we weten allemaal dat de kiezers daar totaal niet op zitten te wachten. Zo wekt ook het opleggen van een herindeling binnen gemeenteland zoveel weerstand op, dat het nauwelijks succes kan hebben. Daarbij rijst de vraag of het ook echt een bezuiniging oplevert, want de deskundigen verschillen daarover van mening. De ene hoogleraar bestuurskunde zegt dat grotere gemeenten nog wel eens meer geld kunnen kosten. De PvdA is van mening dat samenwerking van onderop moet komen. Wij hebben dat ook in de commissie naar voren gebracht. De brochure van GroenLinks, die bij het initiatiefvoorstel is gevoegd, gaat

toch echt uit van een herindeling: van dertien naar zes gemeenten.

Model 2 gaat over het samenvoegen van ambtelijke organisaties, maar hoe je het ook draait of keert, het is een lastige. De vraag rijst namelijk of het beleid dat daaruit zal voortvloeien ook echt het beleid van die samenwerkende gemeenten is. Hoe gaan gemeenteraden daarmee om? Mogen zij alleen maar ja en amen zeggen? Hoe zit het dan met de "lokale couleur" van die gemeenten? Al met al zijn er toch een aantal grote bezwaren tegen.

Het volgende bezwaar – en dat is nog niet genoemd – is dat een grotere gemeente op grotere afstand komt te staan tot de burgers. Ook daar gaat de brochure van GroenLinks niet op in.

Het is duidelijk dat de PvdA dit initiatiefvoorstel niet zal steunen.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Voorzitter. Wat gaat mevrouw Evertz nu tegen minister Plasterk zeggen, na al die berichten die over Zeeland uitgestrooid worden? Het is haar partijgenoot en ik kan mij voorstellen dat zij dit hem toch eens eventjes onder de neus zal wrijven. Daar hoor ik haar niet over. Kan zij dat eens toelichten?

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik heb dezelfde vraag. Hoe staat de Zeeuwse PvdA-fractie tegenover de wijze waarop minister Plasterk over onze provincie spreekt? Wij hebben ook nog een referendum genoemd. Als er ooit zoiets aan de orde is, zijn wij van mening dat wij het de Zeeuwen moeten vragen. Daar zou ik ook graag een reactie op krijgen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ik heb minister Plasterk aangegeven dat het heel gevaarlijk is om aan Zeeland te komen. We lijken een heel bescheiden volk, maar we zijn ook een lastig volk, zo heb ik hem verteld. Ik heb hem ook gezegd dat hij in ieder geval moet uitgaan van onze Zeeuwse identiteit, ook gezien de geschiedenis. We kijken naar de historische grenzen, zoals Zeeland ooit is gevormd. Aan het adres van de heer Babijn merk ik op dat dit niet wil zeggen dat wij geen progressieve partij zijn en niet willen meedenken over de bestuurlijke inrichting. Ik ben het echter met de heer Beekman eens dat herindeling op dit moment niet zo verstandig is, omdat de gemeenten druk bezig zijn met de drie decentralisaties, zij met elkaar moeten samenwerken en dat in dit geval alle aandacht daaraan moet worden besteed. Dat heb ik ook aan de minister aangegeven. Samenwerking van onderop is een heel duidelijke lijn van de Zeeuwse PvdA-fractie.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Een referendum!

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Mocht dat zo zijn, dan kunnen wij dat ondersteunen. Wij zijn ooit meegegaan met de referendumverordening.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik dank mevrouw Evertz voor haar verhaal, maar neemt zij nu afstand van de vijf landsdelen en van de 100.000+ gemeenten? Dat hoor ik haar niet zeggen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ik kan alleen vertellen wat ik tegen minister Plasterk heb gezegd. Ik heb tegen hem gezegd dat ik het niet verstandig acht om op deze manier

de Zeeuwse identiteit aan te pakken en dat het om de Zeeuwse grenzen gaat. Dat is wat ik in de richting van minister Plasterk heb gecommuniceerd.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Dank u wel.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Hoewel de verhoudingen goed zijn binnen de coalitie, gaat het niet zo ver dat wij elkaars spreekwoord mogen gebruiken, althans niet wat de PvdA betreft!

Wij hebben waardering voor GroenLinks en de heer Harpe voor de inspanningen die hij heeft verricht en voor de vasthoudendheid, waarmee hij dit onderwerp het afgelopen jaar op de agenda heeft weten te houden.

Het onderliggende gewijzigde initiatiefvoorstel "Toekomstige bestuurlijke organisatie in de provincie Zeeland" van GroenLinks is vooral ook bedoeld als denkoefening, zo liet de heer Harpe ons op 21 februari tijdens de commissievergadering weten. Welnu, die denkoefening heeft de VVD-fractie heel serieus genomen en inmiddels ook afgerond.

We zijn tot de conclusie gekomen dat de aanzet die de 15 Zeeuwse overheden hebben genomen om tot een veerkrachtig Zeeuws bestuur te komen en waartoe een plan van aanpak momenteel wordt voorbereid, nu niet is gebaat bij initiatieven vanuit de provincie, zeker niet als daar ook al een gemeentelijke kaart bij wordt betrokken en de brochure van GroenLinks tot onderwerp van de discussie wordt gemaakt. Wij zijn van mening dat dit niet verstandig is en de toekomstige discussie onnodig wordt belast, hetgeen we ongewenst vinden.

De VVD-fractie is van mening dat Zeeuws maatwerk ongestoord, zonder blauwdrukken en van onderaf tot stand dient te komen. Daarin past dit voorstel in onze ogen niet. Dat betekent dus ook dat de VVD-fractie het voorstel van de heer Harpe niet zal steunen.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Mag ik de heer Bierens dezelfde vraag stellen over een referendum, mocht dat er in de toekomst komen? Is de heer Bierens van mening dat de bevolking zich eerst moet uitspreken in een referendum?

De heer **Bierens** (VVD). Mevrouw Van Unen weet dat de VVD van de consistente lijn is. Wij zijn tegen referenda en dus ook op dit onderwerp zijn wij daar geen voorstander van. Wij hebben de vorige keer alleen wel meegewerkt aan de gereedschapskist van de heer Hijgenaar om een referendum te kunnen houden als er een meerderheid voor zou zijn in de Staten. Daar zal de VVD echter niet aan meewerken. Neen, ook bij dit onderwerp zijn wij van mening dat wij als gekozen volksvertegenwoordigers onze verantwoordelijkheid moeten nemen en keuzes moeten maken, ook al zijn die soms lastig.

De heer **Robesin** (PvZ). Het zal zoetjesaan afgezaagd klinken, maar als een collega heel veel energie en tijd stopt in het formuleren van een initiatiefvoorstel, kan je daar alleen maar waardering voor hebben. Dan gaat het niet om het thema, maar waardering heeft de PvZ voor GroenLinks in dezen.

Voorzitter. Ik was gisteren blij verrast door uw uitspraken in Geersdijk, waar u op bezoek bent geweest. U hebt gezegd dat het natuurlijk een lastige zaak is, dat gemeenten het vreselijk moeilijk krijgen en dat er taken

op ze afkomen waarvan je afvraagt of zij in staat en groot genoeg zijn om die naar behoren te kunnen uitvoeren. U hebt echter ook gezegd dat de oplossing bij een eventuele bestuurlijke herindeling van de gemeenten zelf moet komen. De gemeenten moeten die oplossing zelf aandragen. De provincie dient zich daarbij terughoudend op te stellen. Daar sluit onze fractie zich volledig bij aan.

Toen de heer Harpe zijn plannen in de commissie bracht – daar duidde mevrouw Van Unen waarschijnlijk ook op – waren de poppen aan het dansen, niet alleen in de Zeeuws-Vlaamse regio maar ook elders in Zeeland.

Aan deze zaak zit een psychologische kant. We moeten ervoor oppassen – ook dit heeft weer met communicatie te maken – dat niet het beeld ontstaat dat vandaag een bestuurlijk herindelingsvoorstel aan de orde was en dat dit al dan niet in meerderheid is aangenomen of afgewezen. Dat moeten we gewoon niet doen. Dan zijn we op de verkeerde manier bezig. Eerst moeten we kijken of we meer kracht uit functionele allianties kunnen halen: waar kunnen we elkaar versterken, hoe kunnen we efficiënter en goedkoper samenwerken? Dat gebeurt al voor een belangrijk deel en ik denk dat de meeste wethouders er zo over denken. Eerst moeten we dat pad bewandelen.

Ik vind het jammer voor de heer Harpe en ik vind het natuurlijk van moed getuigen dat hij vlak voor de verkiezingen met zo'n stuk durft te komen, maar ik vind het heel onverstandig van hem, ondanks al mijn respect voor alle energie en tijd die hij daaraan heeft besteed. We zitten elkaar weleens in de haren, maar ik meen dat echt, neemt u dat van mij aan, mijnheer Harpe. Dit schept echter onherroepelijk verwarring bij het Zeeuwse publiek. Als dit initiatiefvoorstel zou worden aangenomen, geef ik u op een briefje dat dit het Zeeuwse model is. Dan gaat het alleen maar daarover en over niets anders. Laten we nu eerst de Tafel van 15 het huiswerk laten doen en het proces van onderop laten gebeuren. Laten we de lijn die nu met deze Tafel van 15 wordt ingezet, alsjeblieft niet verstoren. Dat de PvZ liever niet heeft dat aan de geografische grenzen wordt getornd, zal heel erg duidelijk zijn.

Mevrouw **Van Unen** (SP). De heer Robesin kan verwachten wat ik ga vragen. Als er van hogerop sprake van zou zijn dat er iets met de Zeeuwse grenzen moet gebeuren, vindt hij dan dat de Zeeuwen zich daarover in een referendum moeten kunnen uitspreken?

De heer **Robesin** (PvZ). Wij zijn geen tegenstander van het houden van een referendum, zoals wij al duidelijk hebben gemaakt toen de gereedschapskist van de heer Hijgenaar aan bod kwam. Wij hebben daaraan meegewerkt, maar ik ben van mening dat er helemaal geen referendum moet komen. We moeten wel ontzettend goed luisteren naar de Zeeuwse bevolking en de gemeenten wat zij willen, maar er is geen referendum nodig om de goede lijn op te zetten. De minister kan beter stoppen met alles wat hij roept en over ons uitstrooit, want het heeft geen enkele zin. Wij moeten het vanuit Zeeland zelf regelen. Hij moet zich voorlopig bezighouden met voor mijn part het uitzoeken van een nieuwe hoed of wat dan ook, maar hij moet zich niet bemoeien met Zeeland waar het gaat om een krachtig bestuur op laag en op middenniveau. Dat is onze opvatting.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Het initiatiefvoorstel van GroenLinks kent twee bezwaren, om meteen maar met de deur in huis te vallen. Het eerste bezwaar is een procedurefout. Als PS dit voorstel zouden aannemen, betekent dit dat de gemeentelijke herindeling van bovenaf wordt vastgesteld zonder verzekerd te zijn van voldoende draagvlak van de burgers. D66 acht dat onjuist. Het initiatief voor herindelingen moet uit de gemeenten komen, van de burgers van die gemeenten. De procedure moet dus bottom-up zijn en niet top-down.

Wij hebben ook andere bezwaren en die zijn van inhoudelijke aard. Daar gaan wij vandaag echter niet op in. Wel constateren wij dat er veel gecompliceerde taken op de gemeenten afkomen. Wij kennen ze allemaal: Wmo, de jeugdzorg en de Participatiewet. Deze taken vereisen robuuste en bestuurskrachtige gemeenten. De discussie over gemeentelijke herindeling dient zich dus binnen iedere gemeente zelf af te spelen. Vervolgens moeten de gemeenten met voorstellen komen en daarna een besluit nemen. Dan pas komen PS in geweer. Vandaag dus nog niet, mijnheer Harpe.

Wel moet men zich realiseren dat verdere samenwerking tussen gemeenten zal leiden tot nog meer gemeenschappelijke regelingen. We weten dat de democratische controle op gemeenschappelijke regelingen uiterst pover is. Er ligt een grote uitdaging voor de Tafel van 15 om het proces van herindeling van onze gemeenten verder vorm te geven.

De Tafel van 15 kent ook nog het waterschap. Het is bekend, dat het waterschap een groot aantal zetels heeft, de zogenaamde geborgde zetels, afkomstig uit de middeleeuwen. De Tweede Kamer is ermee bezig om daar een einde aan te maken en hopelijk lukt dat. Maar misschien is het nog beter, nu het gezagsgebied van het enige waterschap en de enige provincie in Zeeland exact dezelfde zijn, om die twee gremia te laten fuseren. De PVV sprak over "samensmelten", maar dat is hetzelfde. Deze twee partijen zijn overigens niet de enige die er voorstander van zijn om daar op termijn een organisatie van te maken. Men verschuilt zich alleen achter de Grondwet, waarin staat dat er een waterschap moet zijn. Zolang dat er nog in staat, hebben wij een probleem om dat te realiseren.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Allereerst moet ik het lef van de heer Harpe van GroenLinks bewonderen, want hij zegt impliciet dat Provinciale Staten worden opgeheven als Zeeland inderdaad in vier gemeenten wordt verdeeld. Hij spreekt over vijf gemeenten, maar vier lijkt meer voor de hand te liggen. Dat is behoorlijk lef hebben, mijnheer Harpe! Of zie ik dat verkeerd?

In de verkiezingsbijeenkomsten die de laatste tijd ook in Zeeland zijn gehouden, hoor je te zeggen wat dat aan voordelen zou brengen. Dan wordt het voorbeeld gegeven, waarin Groot Hontenisse en Hulst zijn samengevoegd. Maar dat heeft ze helemaal geen voordelen gebracht. De discussie over de voordelen is eigenlijk nog nooit aan de orde geweest. Nog nooit is de vraag aan de orde geweest welke voordelen het voor de bevolking oplevert. Als zoiets zou gebeuren, zal er naar de mening van NZ altijd een referendum moeten komen, want de wens tot samenvoeging moet van onderaf komen. De voor- en nadelen daarvan moeten bovendien duidelijk worden aangegeven.

Overigens, over gebiedsannexatie gesproken, ik ben altijd van mening geweest dat Goeree-Overflakkee

bij Zeeland hoort. Dat is een gemeente geworden, maar ik heb niet gehoord dat daar een volksopstand is geweest. Hoe is dat proces daar gelopen? Het is een gemeente geworden, er is geen revolutie uitgebroken en ik heb niet echt nadelige dingen gehoord. Ik zou graag van GS willen horen hoe dat daar gelopen is en wat de ins en outs daarvan zijn geweest.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. De heer **Muste** heeft de volksopstand op Goeree-Overflakkee kennelijk gemist, maar dat wil niet zeggen dat die er niet is geweest.

De heer **Muste** (NZ). Dan bent u beter geïnformeerd dan ik, maar ik heb er niets over gehoord.

De heer **Hijgenaar** (D66). Dat klopt!

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Verder is eigenlijk alles al over dit onderwerp gezegd. Als er iets gebeurt, moet er een referendum komen. Het moet van onderaf komen en de voor- en nadelen moeten duidelijk aan de bevolking worden meegedeeld.

Het voorstel van de heer **Harpe** gaat iets te ver, maar ik ben het wel met hem eens dat het waterschap bij de provincie moet komen. Dat is een logische bestuurssamenvoeging.

De **voorzitter**. Ik geef het college van GS de gelegenheid om in te gaan op de vragen over het proces van de Tafel van 15.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Aanstaande maandag is het plan van aanpak aan de orde in de vergadering van de Tafel van 15. Als het plan daar geaccordeerd wordt, is het de bedoeling dat de voorzitter van de werkgroep, zijnde de commissaris van de Koning, dat naar buiten brengt. Daarna wordt het verstuurd naar de gemeenteraden, de AV van het waterschap en aan de Staten. Dan wordt het onderwerp van gesprek. Daartussen zal het college ook nog een advies willen geven.

Hoewel het niet aan de orde is, wil ik nog wel een opmerking maken. Ik hoor verschillende zaken over minister **Plasterk**. Ik wil in herinnering brengen dat wij heel veel goede zaken met hem hebben gedaan toen hij minister van Onderwijs was. Ik denk dat hij bij het verkeerde ministerie zit.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Voorzitter. Volgens mij heeft de gedeputeerde geen antwoord gegeven op de vraag of hij van mening is dat het voor het zomerreces in de Staten kan worden behandeld.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik ben ervan afhankelijk of het maandag wordt aangenomen, maar het is zeer goed mogelijk dat we het voor de zomervakantie in de Staten brengen.

De **voorzitter**. Ik geef het woord aan de initiatiefnemer, de heer **Harpe**.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Allereerst dank voor alle lof die is uitgesproken. Ik zeg er echter meteen bij, dat de Staten mij niet te veel eer aan moeten doen. Als ik de beschouwingen hoorde, kreeg ik af en toe de indruk dat

GroenLinks zou pleiten voor verregaande samenvoeging van bovenaf, maar ik verwijs naar de brochure waarin heel duidelijk wordt aangegeven dat een fusie van gemeenten alleen zinvol is als die van onderop tot stand komt. Dat is een belangrijk uitgangspunt. Het staat niet in de brochure noch is het de bedoeling geweest om deze discussie te forceren. GroenLinks wil wel in de Staten na de commissievergadering bespreken of wij tot een wenselijke bestuurlijke schaal in Zeeland kunnen komen. Dat is de neutrale opvatting in deze brochure. We hebben daar een aantal voorbeelden bij geschetst en een daarvan is een aantal keren genoemd. We houden de gemeentegrenzen vooralsnog intact en we zetten in op bestuurlijke samenwerking.

Het is een discussiestuk en geen voorstel om tot een wet van Meden en Perzen te komen. Het is een notitie. De gedachte daarover is ontstaan vanuit het collegeprogramma, waarin nog steeds staat dat we vrij vlot na het tot stand komen van het collegeprogramma een discussie in deze Staten zouden voeren op basis van een notitie van het college. Toen die notitie niet kwam, ben ik -- maar ik niet alleen -- langzaam maar zeker met mensen van GroenLinks gaan samenwerken. Het is een lastig onderwerp en wellicht kunnen wij daaraan een bijdrage leveren. Zo is deze brochure tot stand gekomen. De suggestie werd even gewekt dat we deze brochure vlak voor de verkiezingen gelanceerd hebben, maar zij ligt er al een halfjaar. Ik heb in goed overleg met gedeputeerde **Van Heukelom** geprobeerd de discussie op elkaar af te stemmen, omdat wij inmiddels wisten dat hij ook initiatieven nam. Toen de Tafel van 15 geboren werd, heb ik gezegd dat wat mij betreft de tijd rijp was om de brochure in de Staten te brengen. Dat moet even goed in perspectief gezet worden. Dit is geen voorzet om maar te snijden in gemeentegrenzen. Ook in deze brochure staat duidelijk dat de discussie van onderaf moet komen. Wel mogen wij een aantal suggesties doen die zouden kunnen leiden tot een beter, sterker en goedkoper bestuur. Dat is de intentie.

Voorstellen van GroenLinks worden nogal eens afgewezen, maar na verloop van tijd -- dat kan jaren duren -- zie je ze toch in een wat andere vorm terugkomen en wordt het gemodelleerde voorstel alsnog aangenomen. Ik heb dan altijd zoiets van "ze hebben toch geluisterd". Die sfeer proef ik hier ook een beetje, want wij moeten na de verkiezingen praten over het plan van aanpak van het college. Ik weet niet of de Staten er inmiddels over hebben nagedacht, maar ik vraag mij af wat daar dan in zou staan.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Het gaat natuurlijk wel om de Tafel van 15. Dat is een gezamenlijk iets en niet alleen de visie van het college. Het is een plan van aanpak van de gemeenten, het waterschap en de provincie. Dat is toch wel een behoorlijk verschil.

De heer **Harpe** (GL). Zoek de verschillen, zo is mijn reactie, maar ik zie de verschillen niet. Ik wijs op het gewijzigde dictum van het voorstel. Ik heb goed geluisterd in de commissie en het dictum aangepast op de signalen die ik vanuit de commissie heb gekregen. Menigeen is naar mijn toe gekomen met een suggestie om het zodanig aan te passen dat zijn fractie ermee kon leven. Zo is het gebeurd; laten we geen verstoppertje spelen. In het dictum staat niet meer en niet minder dat we kennis nemen van deze brochure -- dat hebben de

Staten inmiddels gedaan en dat hoeven wij dus niet te besluiten -- en dat wij in het proces samen met alle organisaties -- de Tafel van 15 -- elk vanuit onze eigen rol, identiteit en verantwoordelijkheid de discussie daarover aangaan. GroenLinks lijkt het goed om niet lijdzaam af te wachten waar het college mee komt, maar dat de Staten hun mening geven, namelijk dat het belangrijk is dat het gaat gebeuren, dat er een plan van aanpak komt en dat daarover door deze Staten een besluit wordt genomen.

De heer **Roeland** (SGP). Nu begrijp ik het niet helemaal meer. De heer Harpe zal misschien zeggen dat het aan mij ligt, maar hij kan ook zo vriendelijk zijn om te zeggen dat het aan de zender ligt. In mijn beleving zegt de heer Harpe namelijk dat de lijn van het college nu ook zijn lijn is: de Tafel van 15 zal zich bezighouden met de discussie over de toekomst van gemeenten, provincie en waterschappen. Wat is dan nog de toegevoegde waarde van dit initiatiefvoorstel? Waarom geeft hij niet ruitertlijk toe dat zijn punt is gemaakt doordat er een plan van aanpak komt door de Tafel van 15 en trekt hij het initiatiefvoorstel niet in?

De heer **Harpe** (GL). Dit is de bekende vraag die de heer Roeland altijd stelt als je met initiatieven komt. Hij zegt meestal dat het college of de collegefracties ook al bezig zijn en vraagt vervolgens wat het initiatief er nog aan toevoegt. Dat probeer ik nu juist uit te leggen. In deze discussie is het heel belangrijk dat de Staten nog voor het plan van aanpak aangeven dat zij van mening zijn dat dit moet gebeuren. Ik wijs in dit verband ook op de Provinciewet, want daarin is sprake van andere verhoudingen en taken. Het is belangrijk dat de Staten aangeven dat zij het plan van aanpak en het initiatief van het college dragen. Naar mijn mening kan het eigenlijk niet zonder. Laten we eerlijk zijn: natuurlijk spelen de verkiezingen een rol. Ik vind het echter niet erg dat dit voorstel een halfjaar gelegen heeft. Ik wil deze discussie met verve voeren. Ik loop er niet voor weg. Als wij dadelijk iets over het plan van aanpak moeten zeggen -- de Staten zullen er wat over moeten zeggen -- kan ik me niet voorstellen dat zij het college opdragen om maar verder te gaan en dat zij wel zullen zien waar het college vervolgens mee komt. In dezen moet het primaat bij de Staten liggen en moeten zij aangeven dat het college goed bezig is en er met steun van de Staten mee aan de slag kan gaan. Ik vind het jammer dat dit niet gebeurt.

De heer **Bierens** (VVD). Ik begrijp het niet meer zo goed. De heer Harpe doet nu voorkomen alsof het allemaal heel vrijblijvend is. De heer Roeland merkte ook al op dat hij het helemaal met het college eens leek te zijn. Het gewijzigd voorstel gaat echter aanmerkelijk verder dan het dictum dat hij zojuist citeerde. Onderdeel van het voorstel is dat hij de gemeentelijke kaart en de volledige brochure bij de discussie wenst te betrekken. Dat staat gewoon in het voorstel. Dat past dan toch niet in het beeld dat het best een discussie van onderaf kan worden? Nee, de heer Harpe trekt de gemeentelijke kaart al. Dat staat in zijn voorstel.

Mevrouw **Van Unen** (SP). De heer Harpe vindt de mening van de Staten belangrijk. Vaak vindt de SP dat ook, maar wij zijn heel uitdrukkelijk van mening dat wij niet over gemeentelijke herindelingen gaan. Ik heb

verteld over de reacties van de overkant en over "die mannen in Middelburg" die zich met hun eigen zaken moeten moeien. Is de heer Harpe van mening dat de Staten zich moeten uitspreken over gemeentelijke herindeling?

De heer **Harpe** (GL). Nee, dat laatste zeer zeker niet, althans niet in deze discussie. Ik heb verwezen naar de Provinciewet. Een aantal artikelen daarin gaan over gemeentelijke herindeling en daarin hebben GS en PS een taak. Maar daar gaat het niet over. Hier gaat het erom, dat kennis wordt genomen van de brochure. Wij werken van onderaf. Wij willen de gemeenten de discussie niet opdringen. Ik verwijs de heer Bierens nogmaals naar het dictum. Door de jaren heen wordt in de landelijke verkiezingsprogramma's door iedereen gezegd dat de bestuurlijke grenzen moeten worden verlegd, dat de bestuurlijke drukte minder moet en dat er wat moet gebeuren. Dit is een povere bijdrage om de discussie op gang te krijgen en meer niet. Ik ben er blij mee dat het college -- eindelijk -- met het plan van aanpak komt. Het bijt elkaar niet. Ik blijf het belangrijk vinden dat de Staten vooraf tegen het college zeggen, ook gezien vanuit het collegeprogramma, dat het college ermee aan de slag kan en dat wij er graag een discussie over willen voeren. Als dat toevallig na de verkiezingen is, is dat helemaal niet erg. Wel moet het in deze beleidsperiode worden afgerond.

Voorzitter. Ik heb goed geluisterd, zowel in de commissievergadering als in deze Statenvergadering. Alle fracties -- behalve de mijne -- zijn van mening dat deze discussie nu niet moet worden gevoerd. Ik wil de discussie na de verkiezingen over het plan van aanpak niet met dit voorstel belasten. Ik houd het voorstel aan en ik neem het op dit moment terug. Na de verkiezingen voer ik graag wederom de discussie over hetzelfde onderwerp.

De **voorzitter**. De heer Harpe stelt als initiatiefnemer voor, het voorstel niet in stemming te brengen.

De heer **Roeland** (SGP). Er is enige onduidelijkheid. De heer Harpe heeft gezegd, het voorstel aan te houden en het terug te trekken. Naar mijn mening is er maar een mogelijkheid en dat is om het in te trekken en niet aan te houden. Maar ik ga er verder niet over.

De **voorzitter**. Er zijn inderdaad maar twee smaken: of je trekt het in en dan maakt het geen onderdeel meer uit van beraadslaging of besluitvorming in deze vergadering, of je brengt het in stemming. Dat zijn de twee mogelijkheden. De heer Harpe moet daar zelf ook even op reageren, maar ik begrijp dat hij het voorstel intrekt om het eventueel op een ander moment weer in te brengen als hij zegt dat hij het voorstel nu aanhoudt.

De heer **Bierens** (VVD). Volgens mij is er nog een derde smaak en dat is dat je een punt dat eenmaal op de agenda staat en in behandeling is, niet staande de vergadering kunt intrekken.

De **voorzitter**. Met al die smaken krijgen wij trek in een lunch. In essentie komt het erop neer dat het de vrije keuze van de heer Harpe is om het op een ander moment weer in te brengen als hij het voorstel nu niet in stemming gebracht wil hebben.

De heer **Roeland** (SGP). Dan stel ik vast dat de heer Harpe proeft dat er totaal geen steun is voor dit voorstel en daarom besloten heeft, het in te trekken.

De heer **Harpe** (GL). Dit doet in mijn ogen toch een beetje afbreuk aan de goede discussie die wij gehad hebben. Ik wil de komende discussie over het plan van aanpak niet met dit initiatiefvoorstel belasten. Ik heb het ingetrokken en de Staten mogen ervan uitgaan dat ik er nog een keer op terugkom, want zij zullen het verhaal ook na de verkiezingen weer herkennen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat het initiatiefvoorstel is ingetrokken.

28. Statenvoorstel Invulling taakstellende bezuinigingen najaarsnota 2013/begroting 2014 (SERV-134)

De **voorzitter**. Het tegenvallende dividend van DELTA is de aanleiding voor dit voorstel, waardoor een aantal concrete meer of minder incidentele bezuinigingsvoorstellen in de lopende begroting worden ingevoerd.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. U zei het zojuist al, het dividend van DELTA valt tegen, het zal ook in de nabije toekomst tegenvallen en het college neemt daar maatregelen voor. De manier waarop dat gebeurt, is dat een optie wordt genomen op de bedragen waar nog geen toezeggingen op zijn gedaan. Dat vindt de SP een goede manier, die van lef getuigt.

Dat betekent echter niet dat de Staten bij de pakken neer moeten gaan zitten en het allemaal maar voor zoete koek moeten aannemen. Wij vinden de opstelling van de coalitie -- ook in de commissies -- en de aangekondigde motie geen goede manier. Zij willen wachten tot de voorjaarsnota. Als in de voorjaarsnota nog wat geld overblijft, willen zij deze bezuinigingen teruggedraaien. De SP denkt echter dat er niet zoveel zal overblijven. We begroten steeds strakker en we hebben juist nu een aantal grote tegenvallers in het verschiet. Ik noem maar de afwikkeling van Thermphos en de frictiekosten voor de fusie van de bibliotheek en SCOOP. Als we iets van de voorstellen niet willen, moeten wij dat vandaag laten weten. Wij hopen dat alle partijen serieus willen kijken naar de amendementen die D66, GroenLinks en de SP vandaag zullen indienen. D66 zal ze straks indienen. Alle onderdelen van onze voorstellen zijn gedekt en de totale bezuinigingen blijven hetzelfde.

Wij hadden vandaag ook een amendement willen indienen, waarin de bezuinigingen op de binnenvaart zouden worden teruggedraaid ten koste van het budget van topsport. Daar hadden wij brede steun voor verwacht, zeker van de SGP-fractie. Wat blijkt echter: sinds het samenstellen van dit document en ook vandaag zijn er blijkbaar toezeggingen gedaan voor het gehele resterende bedrag voor topsport. Hier krijgt de SP graag uitleg over. Hoe zit dat? Topsport wordt door veel partijen in deze Staten genoemd als mogelijke bezuinigingspost. Hoe kan het dan dat dit potje nu ineens leeg is?

Dat brengt mij bij een aantal tips voor de toekomst, waarnaar volgens de SP gekeken kan worden en waar we wat minder aan kunnen uitgeven. Topsport heb ik al genoemd, maar ook grote evenementen, de economische impuls, de lobbyisten, representatiekosten en de vergoedingen van Statenleden.

Dit zijn voorbeelden voor de toekomst en dus gooi ik vandaag de knuppel daarover nog niet in het hoenderhok. Vandaag hopen we op Provinciale Staten van Zeeland die samen met de oppositie iets beters willen maken van deze toch vervelende maatregelen. Ik hoop dat de coalitie maar ook alle andere partijen serieus kijken naar de inhoud van onze amendementen, zodat wij het samen iets draaglijker maken.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Voorzitter. Met het voorliggende Statenvoorstel taakstellende bezuinigingen trapt het college op de rem. De oorzaak kennen we allemaal. Dat is namelijk omdat de dividenduitkering van DELTA beduidend lager zal zijn. In 2014 is dat 10 miljoen en in 2015 5 miljoen. Dan is het naar onze mening onvermijdelijk, de tering naar de nering te zetten want het huishoudboekje moet wel sluitend blijven, ook in de toekomst. Dat rechtvaardigt naar onze mening ook een taakstellende bezuiniging in 2014 van 13 miljoen en in 2015 van 6 miljoen.

Het is natuurlijk wel uitermate pijnlijk als het in concrete maatregelen wordt vertaald, want daar hebben we allemaal last van. Voor onze fractie is de grote vraag of wij daarmee kunnen instemmen en mee kunnen gaan in de denklijn en in de afwegingen die het college heeft gemaakt. Zijn er alternatieven of is het voorliggende voorstel kort door de bocht gezegd "slikken of stikken"?

Zo'n worsteling moet je als fractie doormaken, want je hebt natuurlijk een informatieachterstand. Maar het werkt toch wel louterend om het proces helemaal door te maken om als fractie tot een goede afweging te komen. De afwegingen van het college per programma hebben wij op ons laten inwerken. Wij hebben daarbij dankbaar gebruik gemaakt van het aanbod van ambtelijke zijde om ons te laten informeren. Wij hebben de gemaakte keuzes nog eens goed bekeken en wij kunnen ze begrijpen. Dan is het lastig om zelf met een goed en onderbouwd alternatief te komen, vooral in financiële zin, zonder stokpaardjes te gaan berijden en/of een evenwichtige verdeling en het pakket te verstoren. Ook het inzetten van de algemene reserve of het nemen van een voorschot op een te verwachten rekeningsaldo van 2013 of 2014 om een deel van de bezuinigingen teniet te doen zou naar onze mening een verkeerd signaal zijn.

De heer **Harpe** (GL). De heer Babijn zegt dat een beroep op de algemene reserve een verkeerd signaal zou zijn. Ik begrijp daaruit dat hij daarmee aangeeft dat dit per definitie verboden is. Hoe kijkt hij dan aan tegen de 57+ maatregel die geheel uit de algemene reserve is betaald?

De heer **Frans Babijn** (CDA). "Verboden" is een zwaar woord en ik ga verder met mijn betoog. Volgens mij er een voorziening opgebouwd met de naregeling en was dit niet de algemene reserve.

Ook het inzetten van de algemene reserve of het nemen van een voorschot op een te verwachten rekeningsaldo van 2013 en nog verder 2014 – zoals wij in de nog in te dienen amendementen hebben gelezen –

om een deel van de bezuinigingen teniet te doen, zou naar onze mening een verkeerd signaal zijn. Ik hoop dat dit de heer Harpe duidelijk is. Dat zal naar alle waarschijnlijkheid niet alleen hard nodig zijn om voldoende weerstandsvermogen te blijven houden, maar ook voor de te verwachten kosten in het dossier Thermphos en de te verwachten frictiekosten van ZB en SCOOP. De CDA-fractie heeft het voorstel dan ook getoetst aan de impact van het collegeprogramma Stuwende krachten. Ten dele worden wij daarin gerustgesteld, doordat grote projecten die van belang zijn voor Zeeland alsmede het ontwikkelde beleid uit de Economische Agenda en het Omgevingsplan grotendeels in stand blijven.

Dat er geen ruimte meer is, zoals uit het achterblijven van cofinanciering uit Europese fondsen bij het opstarten van nieuwe projecten blijkt, blijft een belangrijk aandachtspunt voor onze fractie. Met de coalitiepartners maak je afspraken. Dat spreekt toch vanzelf als je partners hebt. Als niet-coalitiepartijen hebben wij ook de koppen bij elkaar gestoken om te kijken of wij een motie moesten indienen. Deze motie zal door de heer Bierens worden ingediend. Daarin wordt het college verzocht om, ingeval er financiële ruimte is bij de komende voorjaarsnota, met voorstellen te komen tot het geheel of ten dele terugdraaien van bezuinigingen op posten, die een meerwaarde hebben voor de economische ontwikkelingen binnen de provincie. Wij hebben daarbij gedacht aan onderwijs, kennis en infrastructuur en het scheppen van ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en projecten van cofinanciering.

De heer **Harpe** (GroenLinks). Voorzitter. De heer Babijn zei zojuist dat we niet aan de algemene reserve moesten komen. Ik had deze vraag net zo goed aan de andere collegepartijen kunnen stellen, maar hij staat er nu eenmaal. De heer Babijn kondigt een motie aan om eventuele meevallers, inclusief het mogelijke overschot op de jaarrekening, te gebruiken voor verzachting van de pijn. De collegepartijen hebben echter de afspraak gemaakt dat overschotten naar de algemene reserve gaan. Met de motie wordt dus toch de algemene reserve aangetast, alleen gebeurt het met een trucje.

De heer **Frans Babijn** (CDA). In de voorjaarsnota wordt de stand van zaken opgemaakt. Met in het achterhoofd die twee grote zaken waardoor de algemene reserve waarschijnlijk toch moet worden aangesproken – Thermphos en het ZB-dossier – zijn wij van mening dat structurele uitgaven gedekt moeten worden met structurele inkomsten. Als er gesneden moet worden in lopende zaken, moet het daar gehaald worden. Je moet geen voorschot nemen op de toekomst, op het mogelijke rekeningssaldo van 2013 en dat van 2014. In principe mag ook niet de algemene reserve worden aangetast. Dat wordt in bepaalde amendementen gedaan door die bezuinigingen terug te draaien, maar wij vinden dat een verkeerd signaal.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Allereerst suggereert de heer Babijn dat de bezuinigingen worden teruggedraaid. Dat is feitelijk onjuist. Het enige wat met de amendementen wordt beoogd, is ervoor te zorgen dat het beleid doorgaat. De heer Babijn spreekt over Thermphos en de frictiekosten van bibliotheek en SCOOP en hij kondigt een amendement aan, waarin

naar mijn mening staat dat wij te zijner tijd de overbestedingen van 2013 wel zouden kunnen toepassen. Maar wanneer denkt hij dat te gaan doen als hij wil wachten op Thermphos en op de frictiekosten van de bibliotheek?

De heer **Frans Babijn** (CDA). “Als” ken ik niet. In de voorjaarsnota krijgen wij de stand van zaken. Dan ga je kijken of er nog middelen zijn om bepaalde bezuinigingen, bepaalde ombuigingen die we nu ingezet hebben ten dele terug te kunnen draaien. De algemene reserve moet misschien aangesproken worden. ik heb daar twee voorbeelden van genoemd. Er zal naar onze mening een behoorlijke algemene reserve moeten worden behouden. We mogen zeker niet onder het afgesproken minimumbedrag komen. Dat is de intentie.

De heer **Hijgenaar** (D66). De heer Babijn zegt dat de algemene reserve niet mag komen onder het bedrag dat wij hebben afgesproken. Kunnen wij hem daaraan houden?

De heer **Frans Babijn** (CDA). U weet heel goed dat het heel lastig zal zijn. Om die reden mogen we dat nu niet aantasten. Nu moeten we de bezuinigingen doorzetten tot het bedrag dat genoemd is en bij de voorjaarsnota komt de discussie waarschijnlijk terug. Dan kan het best gebeuren dat de algemene reserve wordt aangetast. Om te vragen of ik daaraan gehouden kan worden, vind ik overigens een beetje flauw. We moeten straks het totaal bekijken, want dan maken we weer dezelfde afwegingen en moeten we mogelijk dezelfde pijnlijke beslissingen nemen. Die afweging blijven we maken.

De heer **Hijgenaar** (D66). Maar de heer Babijn zegt dus dat we best die producten die nu sneuvelen, kunnen redden maar dat we daar vooral mee moeten wachten.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Dat zullen we moeten bezien. We moeten zien wat de stand van zaken is in de voorjaarsnota. Maar dat gaat dan ook weer met voorstellen gepaard, want zo werkt het toch in deze Staten. Dan zullen wij weer de afweging maken

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik hoor de heer Babijn toch zeggen dat we nu moeten stoppen, dingen moeten stilleggen en moeten afwachten om na de voorjaarsnota weer door te gaan.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Nee, er wordt niets stopgezet. Er is gezegd dat wij op de rem trappen. We stellen dit in werking en we gaan even goed kijken om over drie of vier maanden een beslissing te nemen. Het gaat niet om stopzetten. Dat vind ik een onjuiste interpretatie.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter.

De **voorzitter**. U hebt duidelijk gemaakt hoe u de motie interpreteert en ik voorzie dat wij de verschillen niet overbruggen. De heer Babijn gaat door met zijn betoog.

De heer **Frans Babijn** (CDA). De CDA-fractie heeft in de commissie aangegeven, goede alternatieven van de collegepartijen op hun merites te willen beoordelen.

De **voorzitter**. Er is een interruptie van mevrouw Van Unen.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Op iets wat u zei, voorzitter. Het is onze inzet om juist wel hier doorheen te komen om de coalitie te bereiken!

De **voorzitter**. Precies, maar het is ook tweezijdig bedoeld. In dit interruptiedebat was er geen sprake van dat partijen nader tot elkaar kwamen, maar het was wel duidelijk wat de verschillende standpunten waren. Blijf proberen vandaag, er is nog een hele middag!

De heer **Frans Babijn** (CDA). Ja, blijf proberen en ga ermee door! Nogmaals, de CDA-fractie heeft in de commissie aangegeven, goede alternatieven van niet-collegepartijen op hun merites te willen beoordelen. Ik ben zelf in het hol van de leeuw gekropen. Ik ben uitgenodigd voor een bijeenkomst om me van ambtelijke zijde te laten informeren. Ik heb daar ook een aantal niet-collegepartijen aangetroffen. Wij hebben informatie gekregen en ik ben met die informatie op stap gegaan. Ik heb gekeken wat de mogelijkheden waren. Die heb ik met mijn fractie afgewogen. Door GroenLinks, D66, naar ik nu heb begrepen, de SP en door de PvZ zijn amendementen ingediend. Het lijkt mij in eerste termijn wel zo kies dat deze partijen hun amendementen nog eens toelichten. Na de reactie van het college zullen wij daarover in tweede termijn een definitief standpunt innemen.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. In de najaarsnota 2013 is aangegeven dat het dividend van DELTA in 2014 en 2015 10 miljoen respectievelijk 5 miljoen lager zou zijn. Gedeputeerde Staten kiezen ervoor om de consequenties daarvan zo snel en zo volledig mogelijk te nemen. Gedeputeerde Staten kiezen er ook voor om oorspronkelijk begrote uitgaven voor 2014 en 2015 ingrijpend bij te stellen en zijn daarbij over de volle breedte van de programma's op zoek gegaan. In het voorliggende voorstel worden projecten als de Sluiskiltunnel en bestaand beleid uit de Economische Agenda en het Omgevingsplan bijna ongemoeid gelaten. Maar waar hebben Gedeputeerde Staten het geld dan wel gevonden, onder andere in de hoek van de economische ontwikkeling? Het belangrijke argument dat het college daarbij gebruikt, is het feit dat daar nog de minste verplichtingen zijn aangegaan.

In de Statenvergadering van 24 juni 2011 heeft de heer Van Dijk van onze fractie het volgende opgemerkt: "Naar onze mening is het vreemd dat een door de aard onzekere bron van inkomsten, iets wat elke vorm van dividend is, door de provincie wordt ingeboekt als een substantiële en structurele inkomstenpost. Het debacle met de zonnepanelen bij DELTA heeft duidelijk laten zien hoe wankel het DELTA-dividend kan zijn. Graag horen wij van het college hoe een mogelijk gedeeltelijk of geheel wegvallen van het DELTA-dividend in de nabije toekomst kan worden opgevangen."

Gedeputeerde Van Beveren heeft daarop geantwoord dat het dividend nadrukkelijk niet als een structurele inkomstenpost kan worden ingeboekt: "De heer Van Dijk heeft daarbij – bedoeld wordt het DELTA-dividend – stilgestaan en heeft aangegeven dat hij het vreemd vindt dat dit als een structurele inkomstenpost wordt ingeboekt. Dat is nadrukkelijk niet het geval. Het

DELTA-dividend wordt incidenteel ingezet. Het is een misvatting die bij de PVV-fractie leeft en die ik hierbij graag rechtzet." Als, zoals de gedeputeerde het stelt, een incidentele inkomenspost louter wordt ingezet voor incidentele uitgaven, moet een daling in een incidentele inkomenspost dus eenvoudig omgezet kunnen worden in een vermindering van de incidentele uitgaven. GS gaan echter in de begroting over de volle breedte van de programma's op zoek om deze daling van inkomsten op te vangen. Worden dan toch structurele programma's met incidenteel geld gefinancierd? Dit is in tegenspraak met de opmerkingen die gedeputeerde Van Beveren op 24 juni 2011 over het incidenteel inzetten van het DELTA-dividend maakte. Kan de gedeputeerde aangeven waarom de dalingen in het als incidenteel aangemerkte DELTA-dividend worden opgelost door een vermindering van uitgaven aan structurele programma's en niet door een vermindering aan incidentele uitgaven? Waarom is de gedeputeerde van gedachten veranderd?

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Een uitgebreid pakket aan bezuinigingen – eufemistisch "ombuigingen" genoemd – is door het college en met name de collegepartijen voorbereid en wij mogen daar ook nog wat van vinden. In de commissie bleek al dat er nauwelijks tot geen ruimte zat om met wijzigingen te komen. De PvdA noemde het een heel evenwichtig pakket, de VVD zette het in de ijskast – om een bekend woord van vandaag nog eens naar voren te halen – om te kijken wat er nog kan ontdoeien en de SGP komt niet met amendementen. Dat zei genoeg, zo zei de heer Roeland. Alleen het CDA bleek bereid om nog eens kritisch te kijken, maar ik vraag mij af in hoeverre dat nu nog opportuun is als je kijkt naar de motie die straks wordt ingediend, maar die wij al wel op de mail hebben gezien. De heer Babijn heeft ook al iets gezegd over de worsteling die hij daarmee heeft doorgemaakt. Ik sta hier ook met een beetje een dubbel gevoel.

Dit pakket is natuurlijk veel te laat, want het genoemde voorbeeld van het tegenvallende DELTA-dividend kenden wij allang. We zagen het al van kilometers aankomen dat het met DELTA niet goed ging en dat dit gevolgen zou hebben voor de winstuitkering. Het is dan toch wel schrijnend dat we nog recentelijk het Jaarplan van de Economische Agenda bespraken en dat in dit voorstel alweer driftig wordt geschrapt. Dat zet de discussie die we toen voerden toch wel in een wat wrang daglicht.

Nu er een pakket ligt, zijn nog geen scherpe keuzes gemaakt. De kaasschaaf is eroverheen gehaald, er is opnieuw naar de budgetten gekeken en er wordt op kerntaken bezuinigd, terwijl de PLUS-taken buiten beschouwing worden gelaten. We hebben echter altijd gezegd dat het dividend van DELTA nu juist bestemd is voor dat plusje.

Ik zou het nog te verklaren vinden als dat uitsluitend voor 2014 was gebeurd. Voor 2015 had ik echter toch een meer principiële keuze verwacht. Waar is de visie? Waarom moet in deze tijd, waarin juist werkgelegenheid zo belangrijk is, nog zo'n fors bedrag blijven staan voor topsport? Er kan wel gezegd worden dat wij daarop verplichtingen zijn aangegaan, maar dat heeft het college gedaan. Waar is nu de daadwerkelijke opbrengst van al die topsport? Wat hebben de werkgelegenheid en de economische ontwikkeling daaraan? Waarom leveren grote culturele festivals nog

steeds niet in? Op diverse terreinen zien we dat veel geld wordt geïnvesteerd in processen en onderzoeken, maar dat concrete plannen sneuvelen. In de ogen van de ChristenUnie had dat nu juist omgekeerd moeten zijn.

Dat nu juist op cofinanciering wordt bezuinigd, vindt mijn fractie onverstandig, omdat juist daar iedere provinciale euro die geïnvesteerd wordt, soms wel verdrie- of verviervoudigd terugkomt in de Zeeuwse economie. Daarom komen wij samen met een aantal andere partijen met een amendement om dat in ieder geval terug te draaien. De energiemarkt is nog steeds heel erg slecht. Waarop baseert het college dan de aanname dat het dividend volgend jaar meer zou bedragen?

Het moge duidelijk zijn dat de fractie van de ChristenUnie wel onderschrijft dat solide provinciale financiën belangrijk zijn, maar dat wij geen steun kunnen geven aan deze hap-snapbenadering waar weinig visie achter zit en waarin nu iets in de ijskast wordt gezet wat er later misschien weer wordt uitgehaald.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Uitgangspunt voor de SGP is dat een provincie de financiën op orde moet hebben en de financiën ook op orde moet houden. Als dat betekent dat ingrijpende en pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden, moet dat gebeuren. Dan moet dat ook tijdig gebeuren. In de ogen van mijn fractie is 14 maart 2014 voor het maken van keuzes de uiterste datum waarop dat moet plaatsvinden.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Mag ik de heer Roeland iets vragen?

De heer **Roeland** (SGP). Nu al?

De heer **Harpe** (GL). Zeker aan het einde van vorig jaar maar ook al daarvoor was al bekend dat het DELTA-dividend fors omlaag zou gaan. Het college heeft toen aangekondigd dat het in ieder geval eind 2013 mogelijk met nadere voorstellen zou komen. De heer Roeland zegt dat het tijdig moet gebeuren. Vindt hij dit moment dan ook echt tijdig, terwijl al zo lang bekend was dat er wat moest gebeuren?

De heer **Roeland** (SGP). Ik heb gezegd dat het naar de mening van mijn fractie vandaag de laatste datum is om de voorliggende bijstelling te behandelen en een besluit te nemen. Aan de andere kant vergt zo'n voorstel ook de nodige voorbereidingstijd.

De heer **Harpe** (GL). Mag ik een toelichting geven op mijn eerdere vraag? Eind 2013 was bekend dat er wat moest gebeuren en het college is desondanks verplichtingen aangegaan. Noemt de heer Roeland dat dan tijdig?

De heer **Roeland** (SGP). In onze ogen heeft het college adequaat gereageerd. Dit voorstel dateert van februari. Daarbij tel ik de voorbereidingstijd die nodig is geweest. Het college heeft er echt aan moeten trekken om het voorstel vandaag, 14 maart, te kunnen laten behandelen in deze Staten. Het gaat om een majeure bezuinigingsoperatie en de voorbereiding daarvan kan niet zomaar in een paar dagen plaatsvinden. Dat vergt behoorlijk wat tijd. Wij vinden dat het college zijn werk op een goede manier heeft gedaan. Wat dat betreft, zijn wij

tevreden over dit college. De heer Harpe heeft zelf gezegd dat het eind 2013 bekend was. Als ik dan zie dat er begin februari een compleet voorstel voor de Staten ligt dat al in de commissie is behandeld, kan ik niet anders dan vaststellen dat het college zo snel mogelijk zijn werk gedaan heeft voor bezuinigingen van 13 en 6 miljoen. Ik zie dat de heer Harpe weer een vraag wil stellen, dus ik zet mijn microfoon vast uit.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik wil ook een vraag stellen.

De **voorzitter**. De heer Harpe was net iets eerder.

De heer **Harpe** (GL). Wij fine tunen regelmatig. De heer Roeland voelt perfect aan wanneer ik wat wil zeggen, want het zit in zijn eigen woorden en dat weet hij. Hij ontwijkt mijn vraag of hij het dan normaal vindt dat het college voor die korte tijd toch verplichtingen is aangegaan.

De heer **Roeland** (SGP). Welke verplichtingen bedoelt u?

De heer **Harpe** (GL). In de alternatieve voorstellen die wij geschreven hebben wordt gesproken over "verplichtingen aangegaan" en "kan wel, kan niet". Ik neem aan dat de heer Roeland de hele lijst heeft gelezen. Als je in 2013 al weet dat er wat moet gebeuren, ga je geen verplichtingen aan. Dat vindt u prima?

De heer **Roeland** (SGP). Ja goed, ik hoor er geen concrete voorbeelden van dat het college recent verplichtingen is aangegaan. Ik hoor die graag van de heer Harpe en dan zal ik daar ook inhoudelijk op reageren.

Mevrouw **Van Unen** (SP). De heer Roeland vindt 14 maart de uiterste datum. Geldt dat voor het totale bedrag? Is over de onderdelen te spreken als het totale bedrag wordt behaald of is het dit voorstel voor hem en voor de rest niets anders?

De heer **Roeland** (SGP). Ik dacht dat mevrouw Van Unen zou weten dat met mij over alles te spreken is. Zij hoort mij niet zeggen dat over andere voorstellen niet gesproken kan worden.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Er is nog iets wat ik heel graag wil weten en dat sluit aan bij wat de heer Harpe zei over de budgetten. In het oorspronkelijke voorstel was er voor topsport nog wat over. Dat is opeens weg. Dat vindt de heer Roeland niet curieus? Ik heb daar een vraag over gesteld en wij krijgen daar straks antwoord op. Dat is een van de budgetten waarover de heer Harpe sprak.

De heer **Roeland** (SGP). Mevrouw Van Unen heeft die vraag gesteld aan het college. Zij krijgt daar antwoord op. Als dat antwoord is gegeven, ben ik graag bereid om daar nader op in te gaan.

Tijdige bijstelling van het uitgaven- en inkomstenpatroon is nodig. Het college heeft voorstellen gedaan om het uitgavenpatroon bij te stellen. Dat is in onze ogen op dit moment de enige mogelijkheid om ervoor te zorgen dat zowel de begroting 2014 als de begroting 2015 weer in evenwicht komen.

Het pakket dat nu voorligt, is een afgewogen pakket door het college, bestaande uit vier politieke richtingen. Ook mijn fractie heeft, net als de heer Babijn van het CDA, zich daar serieus over gebogen en de afweging gemaakt of het pakket zodanig evenwichtig is dat het door mijn fractie gesteund zou kunnen worden. Na ampele overweging zijn wij tot de conclusie gekomen dat dit voorliggende pakket in beginsel vandaag onze steun kan hebben.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik wil mijn vraag dan nog wat scherper stellen. De bezuinigingen op binnenvaart moeten de fractie van de SGP toch ook raken? Dat moet toch iets zijn wat de heer Roeland ook graag zou willen veranderen?

De heer **Roeland** (SGP). Ik vind het fijn dat collega-Statelieden heel goed weten wat ons raakt. Inderdaad raakt de binnenvaart ons, maar ik heb al gezegd dat pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden. Een van de terechte keuzes die het college maakt, heeft te maken met de binnenvaart. Straks wordt een motie door mijn vandaag – maar ook op andere dagen – wel gewaardeerde collega Bierens ingediend. In algemene termen worden daarin wat onderwerpen genoemd, waarin ook de binnenvaart een plaats kan hebben. Wij hopen dat er bij de voorjaarsnota meer duidelijkheid is over allerlei zaken die nu als zeer risicovol worden gezien. Ik denk in dit verband aan Thermphos. Gisteren hadden wij een extra commissievergadering REW, waarin de gedeputeerde duidelijk heeft aangegeven voor de zomervakantie duidelijkheid over Thermphos te verwachten. Ook zal er voor de zomervakantie duidelijkheid komen over de frictiekosten van ZB en SCOOP. Wij hopen dat er meer duidelijkheden zijn en dat die er ook toe leiden dat meer geld beschikbaar is en dat ombuigingen die wij vandaag denken te nemen weer kunnen worden teruggedraaid. De binnenvaart is daarbij ook een punt van aandacht, ook voor de toekomst. Ik zie dat de heer Harpe de voorzitter wil vragen of hij mij een vraag mag stellen. Ik zet mijn microfoon dus weer uit.

De heer **Harpe** (GL). Dan loopt zijn spreektijd niet door! De heer Roeland verwijst naar een motie die nog ingediend moet worden, maar die inmiddels al wel bekend is. Al pratende komt hij terecht bij Thermphos, frictiekosten, et cetera. Ik neem aan dat hij, net als ik, vreest dat dit geld gaat kosten. Als dat het geval is wat is de financiële ruimte in de motie die nog wordt ingediend?

De heer **Roeland** (SGP). Ik wil mij hier niet poneren als een held, maar aan de andere kant heb ik ook geen vrees. Ik voeg er echter aan toe dat op dit moment risico's zijn ten opzichte van Thermphos en SCOOP. Er is onzekerheid en die zal naar alle waarschijnlijkheid in juni niet meer aanwezig zijn. Dat kan ertoe leiden dat Thermphos ons geen geld kost en dat ZB-SCOOP ons ook weinig of geen geld kost. Dan zou er zodanige ruimte komen die wij kunnen inzetten voor economische ontwikkeling. Daar is mijn hoop op gevestigd. Vandaag kunnen wij echter geen besluit nemen op hoop en moeten we gewoon nuchter bezuinigen.

Ik wil tot slot nog even ingaan op de tweede brief van de vier gemeenten. Ik denk dat dit een heel goede reactie is geweest. De gemeenten willen een verder gesprek met de provincie. Dat lijkt mij ook een goed idee

als het een gesprek is en niet uitmondt in onderhandelingen. De Staten van Zeeland bepalen namelijk zelf het financiële beleid en de inkomsten en uitgaven.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. De provincie Zeeland moet bezuinigen. Het geld is op. Door de economische crisis gaat het niet goed met het energiebedrijf DELTA NV. Waar wij in het begin van deze collegeperiode nog uitgaven van een dividenduitkering van 20 miljoen moet nu door winstwaarschuwingen van DELTA NV worden uitgegaan van een dividend van 10 miljoen en in 2015 van een dividenduitkering van 15 miljoen. Het DELTA-dividend maakt een belangrijk deel uit van de provinciale begroting en het wegvallen hiervan betekent bezuinigen op de uitgaven. Dat doet pijn. Dat wil de PvdA-fractie beslist niet ontkennen.

Voor gezonde provinciale financiën moet in 2014 een bedrag van 13 miljoen worden bezuinigd en voor 2015 staat een bedrag van 6 miljoen aan bezuinigingen op de rol. De PvdA-fractie kan zich erin vinden dat het college deze pijn zo snel en volledig mogelijk wil nemen, zeker om verwachtingen van externe partijen te kunnen bijstellen. Onze fractie vindt het pakket bezuinigingen dat nu voorligt evenwichtig. De pijn is over alle programma's verdeeld en, zoals ik al in de commissie BFW heb aangegeven, ondersteunt de PvdA-fractie dit pakket.

Maar laten we niet gaan zitten somberen.

De heer **Harpe** (GL). Mag ik daar een vraag over stellen? Mevrouw Evertz moet toch ook een vraag van mij krijgen. Zij zegt dat zij in de commissie al van mening was dat dit pakket goed was en dat het akkoord was. Mag ik daaruit concluderen dat zij voor de commissievergadering al wist dat de PvdA-fractie met dit pakket zou instemmen? In de Staten vinden uiteindelijk toch het politieke debat en de besluitvorming plaats.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Neen mijnheer Harpe, dat zijn mijn woorden niet. Ik heb gezegd – ik spreek namens de PvdA-fractie en heb dat ook in de commissie BFW duidelijk gemaakt – dat wij dit een evenwichtig pakket aan bezuinigingen vinden. Ik spreek namens de PvdA-fractie. Dat is wat ik heb verteld. Ik ga daar niet omheen zitten draaien.

De heer **Harpe** (GL). In de commissie vindt een technische informatie-uitwisseling plaats. Wij horen ook de andere partijen en normaal gesproken, maak je dan een afweging en vel je in de Staten een politiek oordeel. Ik begrijp ook nu uit de bijdrage van mevrouw Evertz dat zij voor de commissievergadering al besloten had om akkoord te gaan met dit voorstel.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ik kan niets besluiten voor een commissievergadering. Ik kan alleen aangeven wat de mening is van onze PvdA-fractie. Die heb ik duidelijk aangegeven in de commissie BFW en die geef ik hier ook duidelijk aan. Dat is het enige. We gaan straks over tot besluitvorming.

Maar laten we nu niet gaan zitten somberen, want er gebeurt nog steeds heel veel. Grote projecten als de Sluiskiltunnel, Waterdunen en de Marinekazerne blijven intact. Daarbij worden de Economische Agenda en het Omgevingsplan grotendeels uitgevoerd. De uitvoering van de nota Leefbaarheid en bevolkingsontwikkeling en

de Cultuurnota blijven grotendeels in stand. De provincie Zeeland mag dan minder te besteden hebben, maar de komende jaren wordt nog veel beleid gerealiseerd.

Onze PvdA-fractie blijft alert: het mag niet zo zijn dat soberheid gelijk komt te staan aan stilstand. Het gevolg van de bezuinigingen is wel dat er nauwelijks geld is voor nieuwe taken en ontwikkelingen en voor cofinancieringsmiddelen, waarmee de afgelopen jaren veel geld werd binnengehaald. Er bestaat echter ten aanzien van een aantal zaken, zoals het rekeningsaldo 2013, de eventuele frictiekosten bij de fusie van de Zeeuwse bibliotheek en SCOOP en het dossier Thermphos nog geen volledig en duidelijk beeld over de financiële omvang ervan. Bij de voorjaarsnota moet die duidelijkheid er zijn en zal er ook meer inzicht zijn in de financiële ruimte, waarvan op dat moment kan worden uitgegaan.

De PvdA-fractie hecht er in ieder geval belang aan dat bij die grotere financiële ruimte het college bij de voorjaarsnota met voorstellen komt voor economische ontwikkeling, onderwijs en kennisinfrastructuur, het scheppen van meer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en projecten met cofinanciering. Daarom dient de PvdA-fractie samen met de VVD, de SGP en het CDA een motie in, waarin Gedeputeerde Staten worden opgedragen om met meer financiële ruimte in de voorjaarsnota te komen en hiervoor met voorstellen te komen.

We moeten alle zeilen bijzetten om de provincie Zeeland vitaal te houden. Maar, voorzitter, u kent ons Zeeuwen ondertussen. Wij worstelen, maar wij komen beslist boven.

De heer **Beekman** (CU). Mevrouw Evertz, u noemt het een evenwichtig pakket. Ik heb daar twee vragen bij. De eerste is welke visie uit dit pakket blijkt. Het lijkt er namelijk op dat er nog eens met de bezem doorheen is gegaan en dat hierop werd uitgekomen. De tweede is een meer fundamentele vraag: vindt mevrouw Evertz het nu terecht dat al verplichtingen op PLUS-taken zijn aangegaan, terwijl vervolgens in de kerntaken wordt gesneden?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Op de eerste vraag is mijn antwoord dat het helemaal geen visie document is. Er zit visie achter. Heel veel beleid gaat gewoon door. Dat is een feit. Er is gekeken naar waar kan worden bezuinigd en alle pijn is over alle programma's verdeeld. Het is geen visie document. Wat was uw tweede vraag?

De heer **Beekman** (CU). Door afspraken op het gebied van de PLUS-taken zit het vast en moet worden gesneden in de kerntaken.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). We zijn altijd uitgegaan van de Zeeuwse PLUS. Ook de PvdA hecht daar heel veel belang aan. De PLUS heeft namelijk te maken met het feit dat leefbaarheid en economie samengaan en dat cultuur verschrikkelijk belangrijk is voor ons Zeeuwen. Dan is het logisch dat we kijken naar een evenwichtig pakket en dan snijden we op alle gebieden. Nogmaals, laten we nu niet gaan zitten somberen, want er blijft heel veel nieuw beleid overeind. Dat vind ik knap van het college.

De heer **Beekman** (CU). Ik snap natuurlijk dat mevrouw Evertz er alle belang bij heeft om zeer te benadrukken wat allemaal nog overeind blijft. Every story has two sides. Ik ga echter toch even terug naar die fundamentele vraag. We hebben afgesproken dat het geld van DELTA bedoeld was voor de PLUS-taken. Dat heeft de PvdA nu losgelaten, want er wordt ook in de kerntaken gesneden terwijl de afspraken op de PLUS-taken gewoon blijven staan.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Wat wij in het college hebben afgesproken, is dat wij uitgaan van de Zeeuwse PLUS. Dat is ook in het collegeprogramma na te lezen. Wij hechten daar groot belang aan met betrekking tot leefbaarheid en economie. Er ligt nu een pakket bezuinigingen, waarmee wij van mening zijn dat de provinciale financiën gezond blijven en waarmee het collegeprogramma nog altijd met grote ambitie kan worden uitgevoerd. Ik vind het knap van het college. Laten we nu niet gaan somberen, want er wordt nog heel veel gedaan in Zeeland.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Dit voorstel vindt zijn begin op 9 november 2007. Toen diende GroenLinks een motie in met als titel "Appeltje voor de dorst". Ik lees daar een stukje uit voor: "Overwegende dat de financiële positie van de provincie Zeeland ook voor de langere termijn rooskleurig genoemd kan worden; dat het vormen van een reserve voor mogelijk toekomstige structurele tegenvallers een zaak van goed beleid is; dat het gewent is, een substantieel deel van toekomstige overschotten apart te zetten, en spreken uit toekomstige overschotten bij voorkeur als reserve te bestemmen en deze motie te betrekken bij het op te stellen plan van aanpak risicomanagement."

Voorzitter, u raadt misschien al wat er gebeurd is. De motie hoefde niet in stemming te worden gebracht, want het vorige college nam haar over. Verwacht had mogen worden vanuit die positie dat ook dit college het verhaal van de zeven vette en zeven magere jaren zou kennen, oftewel een appeltje voor de dorst.

De heer **Bierens** (VVD). Het is wel interessant dat de heer Harpe dit aanhaalt. Hij noemt daarbij ook het jaartal, namelijk 2007. Dat was aan het begin van de vorige collegeperiode, aan welk college GroenLinks ook vier jaar lang heeft deelgenomen. Vervolgens hebben we wel moeten constateren dat het appeltje voor de dorst na vier jaar flink was geslonken.

De heer **Harpe** (GroenLinks). Ik vervolg mijn betoog en daar zit hopelijk het antwoord in waar de heer Bierens naar vraagt.

Het college haalde de korenschuren bijna in één keer leeg met de 57+ maatregel. Dan komt de denkbeeldige hongersnood, met andere woorden de bezuinigingen. Ook achteraf zeg ik dat dit niet verstandig is geweest, maar dat gedane zaken ook in de politiek geen keer nemen.

De heer **Bierens** (VVD). Ik snap wel dat de heer Harpe snel wil doorgaan, maar ik heb geen antwoord op mijn vraag gekregen. Nu doet hij net of het appeltje voor de dorst geslonken is in deze periode, maar hij weet natuurlijk net zo goed als ik dat dit heel anders is gegaan.

De heer **Harpe** (GL). Van de algemene reserve wordt zo af en toe gebruik gemaakt. Ik ben blij dat de heer Bierens daarop komt. Dat is namelijk ook de vorige periode gebeurd. Ik zal dadelijk een amendement indienen, waarin ook een stukje algemene reserve gebruikt wordt. Wat dat betreft, reken ik volhartig op steun. Maar de heer Bierens weet ook dat de algemene reserve aan het begin van deze beleidsperiode behoorlijk was. Ik heb zojuist al genoemd dat er zo'n goede 55 miljoen uit is getild. Het is jammer dat het op die manier gebeurt. Het is het constateren van een feit, meer niet. Ik spreek er nu geen oordeel over uit als ik zeg dat gedane zaken geen keer nemen.

De heer **Bierens** (VVD). Ik maak bezwaar tegen de wijze waarop de heer Harpe een verkeerde voorstelling van zaken geeft. Technisch gezien, heeft hij gelijk dat in één keer een voorziening moest worden getroffen waardoor de algemene reserve ongeveer werd gehalveerd, maar hij weet ook dat jaarlijks tot het dan benodigde bedrag voor die maatregel kan worden geput. Het is dus broekzak-vestzak. De heer Harpe moet nu niet net doen of daarmee die 50 miljoen is één keer is weggefallen. Dat is gewoon niet zo. Hij weet dat ook en dat moet hij ook eerlijk zeggen.

De heer **Harpe** (GL). Ik denk dat het duidelijk is dat het fonds is gemaakt uit de algemene reserve en dat GroenLinks dat niet alleen onverstandig vond, maar daar ook tegen heeft gestemd. Maar goed, die discussie wil ik niet overdoen.

De heer **Bierens** (VVD). Nee, dat begrijp ik!

De heer **Harpe** (GL). Als u mij uitdaagt, wil ik daar nog wel een moment voor pakken. Dat is geen probleem.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik heb een vraag voor de heer Bierens. Die 50 miljoen is niet weg van de NAR-regeling, zegt hij. Betekent dit dat wij die dadelijk als dekking kunnen gebruiken voor iets wat we willen of is het toch weg?

De heer **Bierens** (VVD). Wij moesten in één keer die voorziening treffen tot het totale bedrag van die maatregel. Maar die voorziening is er en daar kun je uit putten. Het is dus niet zomaar in één keer weg.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Maar we kunnen het nooit meer uitgeven!

De heer **Bierens** (VVD). Dat is betrekkelijk. U doet het voorkomen alsof dat geld allemaal weg is. Dat is niet zo.

De heer **Harpe** (GL). Ik doe nogmaals een oproep aan alle partijen om nog eens goed na te denken over onze voorstellen en die mogelijk te steunen als wij voor een stukje een beroep doen op de algemene reserve. Wij komen daar nog op.

Vandaag is aan ons allemaal de opdracht om het collegevoorstel te steunen of er iets van te vinden. In de commissie heb ik gepleit voor uitstel, niet om het uitstel op zichzelf, maar omdat de materie ingrijpend en ontzettend complex is. Onder dankzegging aan het college en de ambtelijke ondersteuning hebben wij ons daar nog eens extra in kunnen verdiepen. Het is

ingewikkeld, maar ik ben wel tot de conclusie gekomen dat het vraagt om een brede aanpak. We hebben heel veel posten nog eens extra doorgenomen. Die aanpak moest breder zijn dan het college gedaan heeft. Immers, met het smeltende DELTA-dividend is ook het collegeprogramma feitelijk beëindigd, omdat dit grotendeels gefinancierd wordt met incidenteel geld. Welnu, dat is nagenoeg op. Dat vraagt eigenlijk om nieuwe college-onderhandelingen. Iedere fractie zou eigenlijk weer uitgenodigd moeten worden voor een eerste verkennend gesprek, zoals dat voor het begin van deze collegeperiode gebeurd is. Op basis daarvan zou dan een nieuw college gevormd kunnen worden. Dat nieuwe college zou niet meer behoeven te bestaan uit Kees, Ben, George en Carla, maar bijvoorbeeld uit Carla, George, Ben en Kees.

Ik ben realist genoeg om te beseffen dat een nieuw college geen optie is, maar eigenlijk zou dat moeten. Wat echter wel een noodzakelijke optie is, is dat eerst met alle partijen wordt overlegd hoe het nu verder moet. Daarvoor heb ik een motie die ik graag eerst in stemming gebracht zou willen hebben. Mocht deze motie het niet halen, dan heb ik bij dezen het amendement van GroenLinks dat allen is toegezonden. Dat amendement zet in op economie en het niet aantasten van natuur en milieu.

In onze motie spreken wij uit dat het bij een dergelijk ingrijpend voorstel ongewenst is om zo overhaast tot besluitvorming over te gaan. Die haast heb ik gezien in de vele vellen papier die ik en anderen hebben doorgenomen om tot alternatieven te komen. Het is echt ingewikkeld. Wij verzoeken het college, recht te doen aan het gestelde in het collegeprogramma op bladzijde 9 onder "Dualisme" door niet alleen een eindvoorstel voor te leggen, maar ook een voorstel met verschillende keuzevarianten. Wij verzoeken ook, in die varianten de in te dienen amendementen mede te betrekken en daarover de Staten een voorstel te doen.

Dat lijkt mij een betere weg dan die het college op dit moment voorstelt.

De **voorzitter**. Door het lid Harpe is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 14 maart 2014;

constaterende dat:

- het onderwerpelijke voorstel grote gevolgen zal hebben voor Zeeland c.q. de Zeeuwse bevolking;*
- de niet-collegepartijen op hun verzoek eerst afgelopen dinsdagmiddag antwoord c.q. inzicht hebben gekregen op de vele door hun gestelde vragen;*
- de complexiteit van het geheel aanzienlijk blijkt en de voorbereidingstijd voor de Statenvergadering onvoldoende was om tot een goed en afgewogen oordeel te kunnen komen;*
- het saldo van de rekening 2013 nog niet bekend is en dit naar verwachting substantieel mee kan tellen in de dekking van het geheel;*
- het voorstel – gelet op het grote aantal (in te dienen) amendementen – eveneens niet kan rekenen op een breed draagvlak binnen de Staten;*

spreken uit dat:

- het bij een dergelijk ingrijpend voorstel ongewenst is zo overhaast tot besluitvorming over te gaan;

verzoeken het college:

- recht te doen aan het gestelde in het collegeprogramma op blz. 9 onder "Dualisme", door niet alleen een eindvoorstel voor te leggen maar ook een voorstel met verschillende keuzevarianten;
- in die varianten de (in te dienen) amendementen mede te betrekken en daarover de Staten een voorstel te doen,

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 1.

Door het lid Harpe is het volgende amendement ingediend, waarin op verschillende onderdelen wijzigingen zijn aangebracht, waarmee hij uiteindelijk beoogt de verschillende voorstellen te temporiseren met de onderbouwing dat het aan een nieuw college om te beoordelen of en, zo ja, in welke mate zaken weer opgepakt zullen worden, afhankelijk van de economische omstandigheid.

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op vrijdag 14 maart 2014, gelezen het Statenvoorstel Invulling taakstellende bezuinigingen najaarsnota 2013 / begroting 2014 (SERV-134), amenderen dit voorstel als volgt:

Niet of minder bezuinigen op:

Nr	Omschrijving	2014	2015
4	Cultuur algemeen	50.000	60.000
5	Restauratie monumenten	306.000	306.000
10	Jaarplan 2015 Omgevingsplan milieu		100.000
13	Energietransitie	136.600	156.700
23	Groen	230.900	172.700
28	Ontwikkefunctie economische agenda	387.800	579.000
29	Kanaalzone	1.326.500	42.700
30	Biobased economy	194.100	516.900
31	Economische en toeristische ontwikkeling	308.000	348.300
32	Landbouw en visserij	273.200	313.500
33	Onderwijs	423.200	513.500
40	Dividend Westerscheldetunnel	600.000	
41	Bestemmingsreserve Sluiskiltunnel	2.000.000	
	Totaal	6.236.300	3.109.300

Deze kosten te dekken uit:

Nr	Omschrijving aanvullende bezuiniging	2014	2015
1	Integraal jeugdbeleid	40.000	31.400
2	Topsport	182.700	224.800
8	Zeeland promotie	200.000	300.000
15	Provinciale impuls wonen	1.000.000	
36	Infrastructuur goederenvervoer	721.600	608.200
37	N256 Deltaweg Goes-Bruinisse	603.950	
38	Reorganisatiebudget		400.000
	Subtotaal	1.478.250	1.244.900
	overschotten van de jaarrekeningen 2013 en 2014, onderuitputting en indien nodig uit de algemene reserve	4.758.050	1.864.400
	Totaal	6.236.300	3.109.300

Dit amendement krijgt nr. 2.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Niet eerder was binnen de provincie een zo omvangrijk bezuinigingspakket als nu aan de orde. De weinig florissante omstandigheden binnen DELTA NV leiden ertoe dat rekening gehouden moet worden met fors lagere dividenduitkeringen in 2014 en 2015 dan geraamd. Dat hakt erin, althans als je zoals Gedeputeerde Staten voorstellen, de pijn zo snel

mogelijk en zo volledig mogelijk wilt nemen. De VVD steunt het college daarin en is er net als anders voorstander van om "verlies", in dit geval flink minder inkomsten te nemen als het er is en om geen lasten door te schuiven naar de toekomst. Daarmee zadelen we dus ook onze collega's in de toekomst niet op met de problemen van nu, waarvoor wij verantwoordelijkheid dragen.

Die opstelling leidt ertoe dat we nu voor taakstellende bezuinigingen aan de lat staan van 13 miljoen in 2014 en 6 miljoen in 2015 om tot een sluitende begroting over die jaren te komen.

Het is daarom ook goed dat we er nu over spreken en beslissen en niet pas bij de behandeling van de komende voorjaarsnota in juni. Er zou dan al meer beslag op budgetten zijn gelegd en daarmee zouden ook de keuzemogelijkheden voor de bezuinigingen beperkter zijn geworden. Bovendien hoort de begroting van een al lopend boekjaar bij onverwachte tegenvallers weer zo snel mogelijk sluitend te zijn.

Dat zijn weloverwogen afwegingen van het college en van ons, passend binnen een solide financieel beleid. Daar is in weerwil van wat vier Zeeuwse gemeenten dachten of misschien nog wel denken, goed over nagedacht.

Wij zijn ons terdege bewust van de omvang van de bezuinigingen en de pijnlijke effecten daarvan op voorgenomen en toekomstig beleid. Het college heeft ingezet op een breed pakket aan maatregelen, verdeeld over portefeuilles en beleidsvelden. Wij kunnen ons daarin wel vinden, hoewel tot op zekere hoogte elk pakket arbitrair is.

Wat de VVD-fractie van belang vindt, is dat onder andere kansrijke economische ontwikkelingen zoveel mogelijk tot hun recht kunnen blijven komen, hetzij nu of iets later en ook dat er ruimte blijft voor nieuwe ontwikkelingen al dan niet met cofinanciering vanuit bijv. Europa.

Wij nodigen het college van Gedeputeerde Staten uit, dit bij de voorbereiding op de voorjaarsnota te betrekken. Dan zal er ook meer duidelijkheid kunnen bestaan over zaken waarvan de financiële omvang nu nog niet of onvoldoende bekend is, zoals het rekeningsaldo 2013, eventuele frictiekosten ZB-SCOOP en het Thermphos-dossier. Wellicht is er dan meer financiële ruimte dan waarvan nu nog kan worden uitgegaan. Mede namens de fracties van PvdA, CDA, SGP, Partij voor Zeeland en Natuurlijk Zeeland dien ik daartoe een motie in waarvan het belangrijkste onderdeel luidt: Gedeputeerde Staten worden verzocht in het geval van meer financiële ruimte bij de komende voorjaarsnota met voorstellen te komen tot het geheel of gedeeltelijk schrappen van bezuinigingen op posten met een meerwaarde voor economische ontwikkelingen binnen de provincie en onderwijs/kennisinfrastructuur alsmede het scheppen van meer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en projecten met cofinanciering.

De **voorzitter**. Door de leden Bierens, Evertz, Frans Babijn (CDA) en Roeland is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland in vergadering bijeen op 14 maart 2014;

overwegende dat door een "winstwaarschuwing" van DELTA voor de jaren 2014 en 2015 rekening wordt gehouden met een fors lagere dividenduitkering, waardoor de provincie invulling aan een omvangrijke bezuinigingsstaakstelling dient te geven om tot een sluitende begroting over die jaren te komen;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 4 februari 2014, nr. 1401681dg, waarin ter uitwerking van die taakstelling via een breed pakket aan maatregelen bezuinigingen zijn opgenomen tot een bedrag van 13 miljoen in 2014 en van 6 miljoen in 2015;

in aanmerking nemende dat deze operatie thans noodzakelijk is, maar tegelijkertijd ook ingrijpend en gevoelig is vanwege de pijnlijke effecten op eerder voorgenomen beleid;

dat dit met name voor het jaar 2015 ook ten koste kan gaan van nieuwe ontwikkelingen en projecten, die via cofinanciering vanuit Europa tot stand zouden kunnen komen;

dat echter ten aanzien van een aantal zaken, zoals het rekeningsaldo 2013, eventuele frictiekosten ZB-Scoop en het dossier Thermphos, thans nog geen of onvoldoende duidelijkheid bestaat over de financiële omvang ervan;

dat daar ten tijde van de aanstaande voorjaarsnota meer inzicht in kan bestaan en zich ook de mogelijkheid kan voordoen van (wat) meer financiële ruimte dan waarvan momenteel kan worden uitgegaan;

verzoeken Gedeputeerde Staten in het geval van meer financiële ruimte, bij de komende voorjaarsnota met voorstellen te komen tot het geheel of gedeeltelijk terugdraaien van bezuinigingen op posten met meerwaarde voor economische ontwikkelingen binnen de provincie en onderwijs/kennisinfrastructuur alsmede het scheppen van meer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en projecten met cofinanciering,

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 3.

De heer **Harpe** (GroenLinks). Wat mij opvalt – en ik heb dat misschien in andere bewoordingen al eerder gezegd – is dat het college behoorlijk in de economie snijdt, het paradepaardje van de collegepartijen. Nu vraagt de heer Bierens bij motie om weer wat aan de economie te doen als er toevallig geld overblijft. Vindt hij dat niet strijdig met niet alleen het collegeprogramma, maar ook met de geloofwaardigheid van het college en de collegepartijen? De heer Bierens snijdt in zaken die hij altijd zo belangrijk vond dat andere partijen en organisaties daarvoor moesten inleveren. Nu zegt hij dat het wat minder kan met de economie en cofinanciering en dat het wel goed is als er wat geld overblijft. Dat kan hij toch niet verkopen?

De heer **Bierens** (VVD). Nee, dat kan ik zeker niet verkopen en dat ben ik hier ook niet aan het verkopen. Ik heb het over een pakket maatregelen over verschillende portefeuilles en beleidsvelden en daar maakt economie ook onderdeel van uit. Het is beslist niet waar dat economie nu de gebeten hond zou zijn en dat er op dat

punt niets meer kan gebeuren. Het is een onderdeel van een breed pakket. Daar heeft de heer Harpe gelijk in. Vervolgens willen wij nu wel de accenten leggen tot het moment dat er meer financiële ruimte is om de economische kant weer te ontlasten. Dat benadrukt ook nog eens het belang dat wij aan die economische kant hechten.

De heer **Beekman** (CU). De woorden van de heer Bierens aan het begin van zijn bijdrage om kansrijke economische ontwikkelingen ruimte te geven met cofinanciering klonken ons als muziek in de oren. Maar niet hoe het vervolgens gaat. Het lijkt namelijk toch echt een beetje op jobbeleid: nu zeg je dat we ermee stoppen, we zetten het in de vrieskast en we kijken later wel weer als er geld vrijkomt wat er weer uit kan. Hij geeft daartoe een voorzet in de motie. Dat is toch ook voor partners geen consistent beleid?

De heer **Bierens** (VVD). Dat ben ik niet met u eens; het is juist consistent beleid. Nu zeg je dat je pas op de plaats maakt, juist om ook in de voorbereiding op projecten bij andere partners geen verwachtingen te wekken die je misschien straks bij de voorjaarsnota niet waar kunt maken. Daarom is het juist zo goed dat we nu op de rem trappen.

De heer **Hijgenaar** (D66). De heer Bierens zegt dat we nu bij partners een indruk wekken die we bij de voorjaarsnota niet waar kunnen maken. We hebben het al veel gehad over een set amendementen die nog niet zijn ingediend. Het bedrag aan ombuigingen die wij niet wensen is lager dan het bedrag dat extra in de algemene reserve staat boven de 25 miljoen, die de heer Bierens met het college heeft afgesproken. Waarom zouden we die toezeggingen niet waar kunnen maken?

De heer **Bierens** (VVD). De heer Hijgenaar gaat er nu gemakshalve maar even van uit dat het bedrag van de algemene reserve boven de 25 miljoen – de 9 miljoen – zomaar vrij inzetbaar en besteedbaar zou zijn, nu of wellicht bij de voorjaarsnota. Wij zijn daar echter helemaal niet van overtuigd. We moeten nog een nadere risico-risicoanalyse maken. Op dat punt is er ook nogal wat beweging geweest de afgelopen jaren. Aan de hand van de benodigde weerstandscapaciteit zal ook de omvang van de algemene reserve worden betrokken. De heer Hijgenaar gaat ervan uit dat er 9 miljoen over is omdat het boven 25 miljoen is, maar daar volg ik hem beslist niet in.

De heer **Hijgenaar** (D66). Nog een keer. Ik ga er maar gemakshalve van uit dat het surplus van de algemene reserve besteedbaar is. Ik ga er inderdaad van uit, want ik ging er ook van uit dat de 25 miljoen van de algemene reserve die de heer Bierens met de collegepartijen heeft vastgesteld adequaat was. Ik heb hem nog nooit horen vertellen dat we dat moeten veranderen. In de afgelopen maanden heb ik de heer Bierens nog geen enkel moment horen zeggen dat 25 miljoen algemene reserve misschien wel een beetje weinig is, gezien dat wat ons nog te wachten staat. De heer Harpe heeft zojuist gezegd hoe lang we al over deze bezuinigingen aan het emmeren zijn. Laten we als Staten een besluit nemen om dat besluit van 25 miljoen te veranderen.

De heer **Bierens** (VVD). Ik vind het jammer dat de heer Hijgenaar onvoldoende aandacht heeft besteed aan mijn bijdrage bij de najaarsnota. Ik heb dat genoemd en daar is ook een toezegging van gedeputeerde Van Beveren op gevolgd, namelijk om de omvang van de algemene reserve voorlopig maar eens boven 30 miljoen te houden. Daar heeft het college zich keurig aan gehouden. Ik ben daar blij mee. We hebben dat signaal tijdig afgegeven en het is ook opgevolgd. Overigens blijft het echt een verschil van mening, mijnheer Hijgenaar. U zegt dat we die 9 miljoen nu kunnen besteden, omdat het verschil tussen 25 miljoen en 34 miljoen vrij besteedbaar is. Ik deel die mening totaal niet. Bovendien, toen wij op een gegeven moment aan een ondergrens van de algemene reserve zijn gekomen bij de aanvang van deze collegeperiode, was de benodigde weerstandscapaciteit vanuit de algemene reserve 11 à 12 miljoen. De andere "helft" was juist bedoeld voor het opvangen van onverwachte tegenvallers of het benutten van buitenkansen. U ziet nu al wat het verschil is geworden, want we hebben sowieso al 22 miljoen van de algemene reserve nodig voor de weerstandscapaciteit. Die buffer is al afgenomen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Begrijp ik nu goed dat de heer Bierens zegt dat het tegenvallende dividend van DELTA geen onverwachte tegenvaller voor hem was?

De heer **Bierens** (VVD). Dat is het, maar ik weet niet waar u uit concludeert dat het geen onverwachte tegenvaller is. Dat snap ik niet in het licht van wat ik hiervoor heb gezegd.

De heer **Hijgenaar** (D66). Daar hadden we toch die algemene reserve voor? Dat was toch uw betoog dat u zojuist hebt gehouden? Misschien herinner ik me uw betoog bij de najaarsnota niet meer zo nauw, maar wat u net zei, heb ik goed gehoord.

De heer **Bierens** (VVD). Mijnheer Hijgenaar, we hebben het nu toch over een totaal aan bezuinigingen van 19 miljoen, die de vrije ruimte ver te boven gaat? Het zou toch buitengewoon onverstandig zijn om die vrije ruimte volledig te benutten door de tegenvallers op het DELTA-dividend? Dan houden we toch niets over voor andere zaken?

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik heb het over 8,5 miljoen aan voorstellen, die wij straks indienen, maar die u al bekend zijn. U hebt met uw collegepartijen al op voorhand besloten, daar niet over na te willen denken.

De heer **Bierens** (VVD). Ik begrijp werkelijk niet waar u op baseert dat wij daar niet over zouden willen nadenken en niets zouden willen doen. Ik wil wel nog één ding zeggen. U wilt ons kennelijk nu graag betrekken bij initiatieven. Dat hebben wij in de periode tussen de commissievergadering en nu niet gemerkt. U vond het kennelijk nodig om in achterkamertjes wat dingen te bespreken en een Zicht op Beleid- bijeenkomst te organiseren, maar daarvoor zijn drie collegepartijen niet uitgenodigd.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik voel mij daarop aangesproken. Ik heb uitdrukkelijk aan alle partijen gevraagd of zij met ons wilden meedenken om dit plan op

onderdelen te veranderen. De VVD, de PvdA en de SGP hebben gezegd dat zij dat niet wilden, omdat zij een goed en zelfs evenwichtig plan vonden. Toen zijn de anderen aan de slag gegaan. Dat klopt, ja!

De heer **Bierens** (VVD). Hier maak ik bezwaar tegen. Mevrouw Van Unen gaat nu echt een gevaarlijk pad op. Omdat zij ons bewust is vergeten, snap ik wel dat zij dat nu publiek recht wil draaien. In de commissievergadering hebben wij helemaal niet gezegd dat wij niet wilden meedenken. Sterker nog, ik heb gezegd dat wij bereid waren goede initiatieven te bekijken. Maar wat is er gebeurd? Mevrouw Van Unen heeft heel stiekem op een vrijdagmiddag een bijeenkomst georganiseerd, waar drie collegepartijen niet voor zijn uitgenodigd. Zij moet nu niet het beeld scheppen dat het anders is, want dit is wat er is gebeurd.

De heer **Hijgenaar** (D66). De collegepartijen zijn wel degelijk uitgenodigd en het was ...

De heer **Bierens** (VVD). Nee mijnheer Hijgenaar! Wij zijn niet uitgenodigd!

De heer **Hijgenaar** (D66). ... geen achterkamertje. Het was vooral de griffie. U was daar van harte welkom geweest en u hebt ook de informatie gekregen, die daar is vrijgekomen.

De heer **Bierens** (VVD). Ja, achteraf!

De heer **Hijgenaar** (D66). De griffie heeft alle informatie die zij aan ons verstrekt heeft ook aan u verstrekt. U hebt onze amendementen – weliswaar in concept – op woensdag van ons toegezonden gekregen. Dus zeg nu niet dat wij in achterkamertjes dingen hebben zitten bedisselen, mijnheer Bierens. Hier is het een beetje "zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten".

De heer **Bierens** (VVD). Daar hebt u inderdaad gelijk in. Ik constateer dat de PvdA, de SGP en de VVD geen uitnodiging voor die bijeenkomst hebben gehad. We waren er ook pas achteraf van op de hoogte dat die er was geweest. We hebben ook pas achteraf de informatie de informatie gehad. Gaat u dat nu alstublieft niet verdraaien, mijnheer Hijgenaar en mevrouw Van Unen!

De heer **Roeland** (SGP). De heer Hijgenaar heeft gezegd dat wij uitgenodigd waren voor die bijeenkomst. Ik wil graag aan de heer Hijgenaar vragen wie die uitnodiging verzonden en naar welk adres die gegaan is, want ik heb de uitnodiging niet ontvangen.

De heer **Hijgenaar** (D66). De heer Hijgenaar was helaas wegens familieomstandigheden zelf niet aanwezig bij deze bijeenkomst. Daar kan ik dus geen antwoord op geven. Mevrouw Van Unen heeft de uitnodigingen verzorgd en u hebt haar gehoord.

De heer **Bierens** (VVD). Mevrouw Van Unen, zou u dan de bewijzen willen overleggen van de uitnodiging die wij van u hebben gekregen voor die bijeenkomst?

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Ik heb gezegd dat ik uitdrukkelijk in de commissie heb gevraagd welke partijen mee wilden doen om deze voorstellen te

veranderen. Ik heb van de VVD, de PvdA en van de SGP gehoord toen wij aan de slag gingen ...

De heer **Bierens** (VVD). Wat hebt u dan van ons gehoord? U suggereert nu dingen die niet juist zijn.

Mevrouw **Van Unen** (SP). ... en alles, alles wat wij aan gegevens gekregen hebben, hebt u gelijk gekregen. Wij hebben ook gezegd dat alles naar alle partijen moest. U vond het voorstel echter toen ook al goed.

De heer **Harpe** (GroenLinks). De heer Bierens gebruikt het woord "stiekem". Dat vind ik jammer, want wij hebben in de commissie de mensen al gezegd dat zij met ons moesten praten, zoals mevrouw van Unen al heeft gezegd. Het CDA heeft daarop ingehaakt. Wij zijn ambtelijk ondersteund, zowel door de Statengriffie als door ambtenaren van het college. De heer Bierens suggereert dat ook ambtenaren van binnen dit Provinciehuis meegewerkt hebben aan een stiekeme bijeenkomst. Ik zou hem eigenlijk willen vragen om die woorden in ieder geval te nuanceren en het liefst in te trekken. Het is compleet onjuist.

De heer **Bierens** (VVD). Ik trek helemaal niets in, helemaal niets. Ik heb ook helemaal niet gezegd dat ambtenaren betrokken zijn geweest bij stiekeme bijeenkomsten. Ik constateer wel dat er een stiekeme bijeenkomst is geweest, waarvoor drie collegepartijen bewust niet zijn uitgenodigd en dat de informatie daarover pas achteraf tot ons is gekomen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter, nog eenmaal alstublieft?

De **voorzitter**. De laatste interruptie op dit punt.

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik heb een heel directe vraag aan de heer Bierens. Ontkent de heer Bierens dat in de laatste commissie BFW de vraag is gesteld wie wilde deelnemen aan een vergadering over alternatieve bezuinigingen bij de Griffie?

De heer **Bierens** (VVD). Dat ontken ik. Dat heb ik niet gehoord in de commissievergadering en ook niet daarna. Ik heb zelfs op een desbetreffende vraag van de heer Beekman of alles op voorhand al was dichtgetimmerd dan wel of dat ik nog bereid was om mee te denken of te kijken, geantwoord dat wij in waren voor goede initiatieven. Ik heb echter ook gezegd dat ik geen verwachtingen wilde wekken ten aanzien van heel veel ruimte. Wij hebben echter niet gezegd dat wij helemaal niets wilden doen of niet serieus naar voorstellen van anderen wilden kijken. Ik vind het echt kwalijk dat u en mevrouw Van Unen dat beeld nu scheppen!

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter, nog één keer want het woord "kwalijk" wordt gebruikt en ik word nu een beetje boos.

De **voorzitter**. Ik wil vooraf de afspraak maken dat dit het laatste is en dat vervolgens de heer Bierens zijn betoog kan afronden. Dit blijft te lang heen en weer gaan zonder dat er verheldering komt. We hebben zo een schorsing, waarin u ook nog even met elkaar kunt praten.

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik denk dat het nog veel kwalijker als dit niet in de openbaarheid wordt uitgesproken. De heer Babijn heeft in dezelfde commissie aangegeven dat hij graag bij die bijeenkomst wilde zijn. Hij zit nota bene helemaal tegenover mevrouw Van Unen. Ik wil geloven dat de heer Bierens het niet heeft gehoord, maar dat hij niet is uitgenodigd, is pertinent niet waar. Misschien zou hij gewoon eens even de band moeten terugluisteren.

De heer **Bierens** (VVD). De heer Hijgenaar zei dat het pertinent niet waar was, maar zo voel ik dat ook. Ik zou graag de bewijzen willen hebben dat wij voor die bewuste vrijdag – de datum is mij even ontschoten – zijn uitgenodigd. Ik zou ook willen weten waar de bijeenkomst was.

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik heb u net de bandopname van de commissievergadering als bewijs aangeboden.

De heer **Bierens** (VVD). Nee, daar is helemaal niet over een datum of over een locatie gesproken, mijnheer Hijgenaar! Houdt u nou eens een keer op met de verkeerde beelden publiek naar voren te brengen!

De heer **Frans Babijn** (CDA). Ik wil wat uit de doeken doen. Ik ben na afloop van de vergadering naar de ambtenaar gegaan en heb gevraagd om een uitnodiging als er een bijeenkomst is. In de bocht in de gang stond een aantal mensen. Mevrouw Van Unen heeft mij aangehouden en gezegd dat zij een bijeenkomst wilde houden. Ik heb daarop gezegd dat ik daarvoor uitgenodigd wilde worden. Ik heb er geen boodschap aan dat de drie andere collegepartijen niet zijn uitgenodigd in die zin dat ik daar niet verantwoordelijk voor ben.

De heer **Hijgenaar** (D66). Mag ik de heer Babijn nog wat vragen? Hij heeft dat aangegeven omdat in de vergadering werd gevraagd wie er mee wilde doen.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Klopt! Dat is correct.

De heer **Hijgenaar** (D66). Mijnheer Bierens, uw bewijs zit hier! U mag hem zo mee naar huis nemen!

De heer **Bierens** (VVD). Heel flauw, mijnheer Hijgenaar. Ik stop ermee, want u beweert nu dat er gesproken is over een datum of over een locatie ...

De heer **Hijgenaar** (D66). Nee, mijnheer Bierens, u draait en u draait op een vervelende manier! U maakt mij nu echt boos!

De heer **Bierens** (VVD). Ja, dat zie ik, maar dat had bij mij daarvoor al gedaan!

De **voorzitter**. Als u de interrupties via mij laat lopen, kan dat helpen om te bedaren. Dat is wel zo handig. Ik vraag de heer Bierens om zijn betoog nu af te ronden.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik wilde de heer Bierens nog iets anders vragen, los hiervan.

De **voorzitter**. Dat kan.

De heer **Beekman** (CU). Ik wil de heer Bierens iets vragen over verwachtingen. Hij zei dat hij nu juist bij partijen geen verkeerde verwachtingen wilde wekken. Maar dan zit ik toch met een beetje een wrang gevoel als ik terugdenk aan de Economische Agenda die bij wijze van spreken nog warm is. Daar hebben wij nog maar twee maanden geleden uitgebreid gesproken. Door de verwachtingen die toen zijn gewekt, wordt nu al voor een groot deel een streep getrokken. Dat is toch geen consistent beleid?

De heer **Bierens** (VVD). Collega Roeland heeft er ook al op gewezen dat er wat tijd heeft gezeten in het proces om tot een pakket te komen. Het is nog vrij recent, maar wel spoedig en zo snel als mogelijk tot een afronding gekomen. Dan kunnen de dingen elkaar inderdaad gaan kruisen. De heer Beekman heeft daar een punt. Dat heeft ermee te maken dat het een breed pakket is geworden. Het onderdeel dat de heer Beekman noemde, is daarvan niet uitgezonderd.

De heer **Beekman** (CU). U maakt mij niet wijs dat het college toentertijd nog niet wist dat het DELTA-dividend zo tegenviel en dat forse bezuinigingen noodzakelijk waren. Dan had het op zijn minst chique geweest als men dat toen al had aangegeven.

De heer **Bierens** (VVD). Bij de vaststelling van de begroting eind vorig jaar en bij de najaarsnota is gesteld dat we nog voor taakstellende bezuinigingen zouden komen te staan. Daar zou het college aan gaan werken. Dat is gebeurd. Daar gaat ook wat tijd overheen, want we hebben het ook over een groot bedrag. Er zit wat tijd tussen. Het onderdeel dat de heer Beekman noemt, zit in die kruising, maar dat heb je als je een totaalpakket breed wil bekijken. Wat het college wel of niet had kunnen zeggen, daar ga ik niet over. Dat moet de heer Beekman aan het college vragen.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik heb het verslag van de commissie BFW van 21 februari 2014 voor mij liggen: "Mevrouw Van Unen (SP) vraagt of Evertz (PvdA) en de heer Roeland (SGP) bereid zijn naar alternatieven te kijken. Dat is lastig, antwoordt mevrouw Evertz (PvdA) en in wat nu voorligt, lijkt de meeste pijn evenwichtig te zijn verdeeld. De heer Roeland (SGP) sluit daarbij aan. Het is aan de oppositie om met serieuze voorstellen te komen en er is zeker bereidheid, daarnaar te kijken. Ook de heer Bierens (VVD) daagt de oppositie uit om met goede alternatieven te komen."

Ik concludeer hieruit dat er op dat moment geen bereidheid was bij deze coalitiepartijen om met ons rond de tafel te gaan, vooraf, maar dat wel uitdrukkelijk gevraagd is om met alternatieven te komen zodat die in de Statenvergadering kunnen worden besproken.

De heer **Bierens** (VVD). Maar uw bijdrage geeft toch juist het tegenovergestelde aan, dat wij dat wel wilden en dat wij u dringend hebben uitgenodigd? Wij hebben geen uitnodiging ontvangen. Het spijt me zeer.

De heer **Van Dijen** (SP). U gaf toen aan – en nu kijkt u er anders tegenaan – dat u de oppositie vroeg om met voorstellen komen. Als die uitgewerkt waren en tot u kwamen, wilde u ernaar kijken. Dat is iets anders dan toen wij u uitnodigden om mee te doen en vooraf rond de

tafel te gaan zitten om samen voorstellen op te stellen. Toen gaf u niet thuis. Nu suggereert u een ander beeld.

De heer **Bierens** (VVD). Nu suggereert u dat wij een uitnodiging hebben ontvangen en dat is niet het geval, mijnheer Van Dijen!

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ik wil er niet al te lang op doorgaan, maar ik moet hierop ingaan. We hebben inderdaad geen uitnodiging ontvangen voor de bijeenkomst op de desbetreffende vrijdag. Als de oppositie wil vergaderen met elkaar, mag zij dat doen. Wel ben ik van mening dat zij daarover eerlijk moet zijn en geen mooi weer moet spelen. Zij moet niet net doen of zij het allemaal zo breed wil aangeven. In de commissie BFW heb ik helder aangegeven hoe wij daarin stonden. Ik had een uitnodiging wel op prijs gesteld. U hebt gezegd dat de PvdA er anders over denkt, maar om het breder en toch met elkaar te bespreken, had ik de PvdA uitgenodigd. Dat heeft zij niet gedaan. Dat is prima wat mij betreft en het maakt mij allemaal niet uit, maar zij moet hier geen mooi weer gaan spelen.

De **voorzitter**. Mijnheer Bierens, was u aan het einde van uw betoog gekomen?

De heer **Bierens** (VVD). Bijna. Voorzitter. Het doorvoeren van noodzakelijke en ingrijpende bezuinigingen stemt uiteraard niet tot vreugde. Integendeel. We zouden het veel liever niet hoeven te doen, maar toch pas ook enige relativering.

Het is niet allemaal kommer en kwel als wij ook oog hebben voor de budgetten die wel beschikbaar zijn en voor wat nog wel gedaan kan worden, al dan niet in samenwerking met anderen. Zo kunnen de grote Zeeuwse projecten gewoon doorgang vinden, net als de gemeentelijke projecten waarvan we recent nog een overzicht hebben gehad. Mevrouw Evertz heeft daar ook al op gewezen.

Zeker, de beschikbare provinciale middelen zijn afgenomen, maar juist dan kan een betere bewustwording zich aandienen, net als het inventief omgaan met die schaarser geworden middelen. Zo kan – om in de termen van een bekende oud-voetballer te spreken – dit nadeel toch ook nog een voordeeltje hebben.

De **voorzitter**. Het is bijna 13.00 uur. Ook al zijn er nog drie Statenleden die het woord in eerste termijn nog willen voeren, we zullen eerst lunchen en om half drie weer beginnen.

De vergadering wordt van 13.00 – 14.30 uur geschorst.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De PvZ steunt het Statenvoorstel. We vinden het een evenwichtig pakket en er is al het nodige over gezegd. Bij ons bestaat er geen twijfel over. We hadden een amendement in gedachten om het besteedbare deel van de reservering ILG-gelden te gebruiken voor de economie. Dat is zeer verleidelijk, want de besparing loopt ongeveer parallel.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Mag ik de heer De Putter een vraag stellen?

De **voorzitter**. Er zijn zeer oplettende Statenleden. Als u niets had gezegd, had de heer Robesin niets gemerkt!

De heer **Robesin** (PvZ). Dat is wel een coincidentie, niet? Zo'n verkeerde sprekerskaart kost me een rondje, maar dat komt wel goed!

De **voorzitter**. Dit is een toezegging en die wordt genoteerd!

De heer **Robesin** (PvZ). Mag genotuleerd worden, geen punt!

We hadden dat amendement in gedachten, maar kwamen tot de conclusie dat de extra besparing op het programma Economie zo'n beetje gelijk uitkwam met de ILG-gelden die we nog zouden kunnen besteden. Daar kan ook nog een discussie over worden gevoerd. De SP moet niet denken dat het onze bedoeling was om onze weerstand met betrekking tot natuur in te zetten, zoals in Provinciewerk viel te lezen. Ik weet niet of de heer Van Dijen de PvZ ook op het oog had, de VVD of de PVV, maar ik kan hem geruststellen: dat is niet het geval. Wij hebben heel veel respect voor natuur en de zorg die we daarvoor moeten hebben, delen wij allemaal.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik dacht al dat niemand het stuk had gelezen, omdat ik er zo weinig reacties op kreeg. Ik ben blij dat de heer Robesin een trouw fan is van het katern Provinciewerk. Ik vind het echter toch altijd een beetje raar als het om de PvZ gaat. Af en toe staat de heer Robesin hier te orenen. Het is knap hoe hij doet en soms heeft hij ook inderdaad echt wel een punt. Maar dan zit ik in een commissie met een lid van diezelfde PvZ en de algemene strekking van zijn verhaal is "natuur is te duur en asfalt en beton, daar geven wij alleen om". Wat dat betreft merk ik af en toe een "discrepantie" binnen de PvZ en ik krijg daar van de heer Robesin graag een uitleg van

De heer **Robesin** (PvZ). Daar heb ik eigenlijk niet zo heel veel zin in. Ik heb al eens eerder vanaf deze plek gezegd dat de PvZ een onafhankelijke partij is. Dat er wat verschillen, nuanceringen binnen de club zijn, mag. Dat is helemaal niet erg in onze club. Ik heb echter ook een paar Statenvergaderingen terug heel duidelijk gezegd dat wij onder deze economische omstandigheden, onder deze crisissituaties een decadente zaak vinden dat zo veel geld naar natuur gaat en dat we op andere dringend nodige zaken zo moeten bezuinigen. Dat is de nuance. Ik was nu van plan om een amendement in te dienen om nog ruim 5 miljoen bij natuur weg te halen. Ik heb echter besloten om dat niet te doen, want intussen heeft de VVD een motie voorbereid die door de PvZ wordt gesteund. Daarin wordt ruimte geboden om bij de voorjaarsnota nog eens op deze zaak terug te komen. Dan kunnen we het alsnog bezien. Wij zullen dit amendement dus niet indienen. Ik hoop dat ik de SP daarmee van dienst kan zijn. Dat feest gaat vandaag niet door.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik zei zojuist dat ik blij was dat de heer Robesin het stuk gelezen heeft, maar echt begrepen heeft hij het blijkbaar niet. Waar het mij in de kern om gaat en wat de waarde ervan is om die gelden voor natuur juist wel te reserveren en te behouden dat de bescherming van natuur minder noodzakelijk is als je

echt werk maakt van goed natuurbeheer, van goede en robuuste natuur. Of dat wenselijk is, is een tweede. Daardoor worden economische ontwikkelingen mogelijk gemaakt, omdat je de natuur minder streng hoeft te beschermen en te handhaven. In dat opzicht zou het de heer Robesin misschien juist wel sieren om geld bij economische ontwikkeling weg te halen en te reserveren voor natuur. Als de bescherming daarna kan worden weggehaald, kan ook meer economische ontwikkeling mogelijk zijn. Dat was de kern.

De heer **Robesin** (PvZ). Nu gaat u te ver! Dat er economische ontwikkelingen voortvloeien uit natuurinvesteringen, leuke bruggetjes en weet ik wat allemaal – u hoort mij niet zeggen "en al die onzin meer" – hebben wij hier al vaak besproken. Ik zet daar grote vraagtekens bij. Voor sommige dingen gaat dat misschien wel op, maar voor andere niet. Het zijn echter niet de economische ontwikkelingen die wij en de VVD bedoelen.

Nogmaals, wij steunen het voorstel van GS en wij steunen de motie van de VVD van harte. Ons amendement dien ik niet in en ik hoop dat de heer Van Dijen dan rustig kan slapen. Hij zei overigens dat ik hem niet had begrepen. Hij heeft gelijk; ik begrijp hem heel vaak niet.

Voorzitter. Ik wil nog heel even terugkomen op de discussie over de vraag wie wel of niet werd uitgenodigd voor het gesprek met de oppositie. Ik wil daarover nog graag een vraag stellen aan mevrouw Van Unen, want het heeft weer allemaal met communicatie te maken. Hoe is die e-mailwisseling verlopen? Ik zal zeggen hoe het mij is vergaan. Ik zie op een gegeven moment een e-mailtje, waarin staat dat mevrouw Van Unen nog contact zal hebben met de PvZ en met de PVV. Ik heb vervolgens contact gehad met de heer Van Dijk daarover, maar ik heb vorige mailtjes niet gezien. Aan wie is dat eerste mailtje gericht geweest? Daar hebben we het hier namelijk over.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik zal het nog een keer uitleggen. De oppositie was van plan wijzigingen op deze bezuinigingsnota in te dienen. Daar wilden we mee aan de slag en in de commissie hebben we expliciet gevraagd of zij daarvoor openstonden en daaraan wilden meedoen. Dat was de uitnodiging. Drie partijen zeiden nee, een wilde ernaar kijken en twee waren niet aanwezig, namelijk de PvZ en de PVV. Die waren toen al vertrokken. Na de vergadering zeiden wij dat wij aan de slag zouden gaan. De heer Babijn heeft aangegeven daarbij betrokken te willen zijn. Zo is het ontstaan. Ik heb toen gezegd, ook nog aan de PVV en de PvZ te vragen of zij ook wilden meedoen. Zo is het gegaan en niet anders.

De heer **Robesin** (PvZ). Dan kunt u toch niet verwachten dat de andere partijen met de vinger in de lucht staan en vragen wanneer die bespreking er komt? U had uw eerste mailtje naar iedereen moeten sturen. Dan was dit niet gebeurd.

Mevrouw **Van Unen**: Tijdens de commissie hebben we gevraagd of ze mee wilden doen ...

De heer **Robesin** (PvZ). Nee, nee, nee!

De **voorzitter**. Graag het woord via mij.

Mevrouw **Van Unen** (SP). ... en voor mij was de reactie duidelijk. Wij moesten met voorstellen komen en daar gingen we aan werken.

De heer **Robesin** (PvZ). Maar dan kan die bespreking wel in 2035 worden gehouden, maar dat kunnen de VVD of andere partijen toch niet ruiken? Dat moet u toch duidelijk aangeven? We stellen voor om vrijdagmiddag om die tijd bij elkaar te komen. Ik was ook heel erg verbaasd – dat hebt u ook aan mijn reactie gemerkt – dat er wel iemand van een collegepartij zat, maar ik zag het verband niet. Helemaal niet! Later hoorde ik dat andere partijen niet waren uitgenodigd. Waarom hebt u dat niet gedaan?

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik heb het gevoel dat ik tegen doven spreek. Wij gingen aan de slag en wij hebben gevraagd wie daar interesse in had. In de commissie was het voor mij heel duidelijk dat wij met voorstellen moesten komen. De heer Babijn heeft gezegd er wel bij betrokken te willen zijn. Zo is het gegaan en niet anders.

De heer **Robesin** (PvZ). Kunt u zich nu een beetje voorstellen dat de indruk is gewekt dat het min of meer stiekeme vertoning was daar? Dat vloeit daar toch onmiddellijk uit voort als je dat zo aanpakt? Je moet gewoon alle collega's uitnodigen en dan gebeurt dit niet. Maar dat heeft u niet gedaan. Ik ben er ook op het laatste moment pas bij betrokken geraakt.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ja, uw partij was al vertrokken.

De **voorzitter**. Ik probeer het af te ronden. Mijnheer Robesin, wilt u hier nog op reageren of neemt u daar kennis van? Ik zie dat u hebt gezegd wat u wilde zeggen. Dank u zeer.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ik wil ook even terug in de tijd, maar niet meer naar de gewraakte commissievergadering. Daar is genoeg over gezegd. Ik wil even terug naar de reden waarom wij vandaag over dit onderwerp moeten spreken.

Een aantal partijen, waaronder D66, hebben meerdere gelegenheden al aan het begin van deze Statenperiode aangegeven dat er iets met DELTA moest gebeuren. De provincie zou geen aandeelhouder moeten willen zijn; we moeten gaan nadenken over verkoop van de aandelen.

Bij een van die gelegenheden – ik weet niet meer precies welke, maar ik weet nog wel wie dat zei – zei een van onze Statenleden dat wij de kip met de gouden eieren wilden slachten. Ik dacht toen niet meer dan dat het de gans met de gouden eieren moest zijn. Voor de rest heb ik mij daar niet over uitgelaten. Dat zal ik nu wel doen. De gans is aardig van de leg en de ganzenhoeder zat erbij en keek ernaar.

De heer **Roeland** (SGP). Wie bedoelt de heer Hijgenaar met de ganzenhoeder?

De heer **Hijgenaar** (D66). Dat zijn in dit geval al degenen die als aandeelhouder een belang bij DELTA hadden en die samen met DELTA, al heel veel eerder dan we nu doen, hadden moeten nadenken over de vraag waarom

het niet zo goed ging met DELTA. Het is zeker niet een gedeputeerde die deze droeve plicht heeft, maar deze gehele Provinciale Staten.

Kortom, ik heb meerdere malen opgeroepen om er iets aan te doen. Op enig moment is dat verworden tot een aandeelhoudersstrategie en het is alleen maar jammer dat die nog niet tot de praktijk is bevorderd.

Maar het is zo en we moeten nu een bedrag bezuinigen dat er niet om liegt. We moeten ook eerlijk tegen onszelf zijn. We hebben ons beleid gebaseerd op inkomsten, die kennelijk niet zeker waren. Als ze wel zeker waren, waar zijn ze dan? We moeten nu constateren dat we een aardig bedrag tekort gaan komen op het lopende jaar. Dat is ongeveer het ergste wat je kan gebeuren. Of het nu om een instelling of een bedrijf gaat, als je moet bezuinigen op de dingen die je dit jaar moet doen, ben je tenminste een jaar te laat maar eigenlijk meer. Maar het is zo.

Daarom komen wij ook niet met voorstellen om bezuinigen terug te draaien. Het is vandaag meerdere malen gezegd. Ik wilde mijn spreektijd even bewaren en dan beantwoord ik straks alle vragen in één keer.

Nee, wij draaien geen bezuinigen terug. Wat wij willen doen, is op een andere manier bezuinigen, een manier die ervoor zorgt dat zowel het collegeprogramma beter overeind blijft als discontinuïteit in ons beleid voorkomt. Ik zal uitleggen wat ik daarmee bedoel.

Het collegeprogramma overeind houden, is het enige wat wij op dit moment nog kunnen. Ik kan wel zeggen dat D66 het allemaal heel anders en veel beter had gedaan, maar dat geloven de Staten toch niet en misschien is het wel helemaal niet waar. Maar we hebben een collegeprogramma dat moet worden uitgevoerd en dat is het enige wat we op dit moment nog kunnen doen. Daar staan dingen in, die goed zijn voor de Zeeuwse economie.

Ik heb best wel opmerkingen over de manier wij eraan gekomen zijn en waar we het geld vandaan hebben, maar dat is allemaal verleden tijd. Dat heeft geen zin meer. Wat kunnen we nu doen, vandaag, voor de Zeeuwse economie?

Ik kom tot de conclusie dat een aantal dingen dreigt te sneuvelen in het begrotingsvoorstel van het college. Ik zal ze alleen maar even noemen. Het postje 4, Cultuur en dan met name HV Cult omdat een aantal scholen heeft aangegeven, te willen deelnemen aan dit project. Dat kan nu niet, omdat er op bezuinigd worden.

Het tweede is het Omgevingsplan Milieu. Dat milieu belangrijk is hoef ik met Thermphos voor de deur toch niet echt uit te leggen. Het gaat hier vooral om planvorming. Met andere woorden, we hebben straks geen planvorming op een zeer belangrijk onderwerp.

Het derde is de energietransitie en dat om dezelfde reden: het milieu is erbij gebaat en we hebben maar één milieu. Dan kunnen we straks niet zeggen dat we het een beetje later doen of dat we die gifwolk maar even uitstellen tot de voorjaarsnota.

Voor het project PIW hebben wij een heel groot bedrag ter beschikking gesteld aan de gemeente Vlissingen. We snijden er nu 750.000 euro in. Dan is er dus bijna niets meer over en het is zo verschrikkelijk noodzakelijk dat we daarmee doorgaan. We hebben een immense opgave in Zeeland om ervoor te zorgen dat eigenaren van bestaande panden, die niet op eigen kracht kunnen zorgen voor vernieuwing, namens ons

allen helpen stads- en dorpsvernieuwing tot stand te brengen. Daar moeten we niet op willen bezuinigen.

Ik kom op natuur en groen. Ik ga niet proberen de heer Robesin te overtuigen, al was het maar omdat hij er nu even niet is. Wij vinden dat heel belangrijk. Er is al heel veel bezuinigd op natuur. Daar hadden we begrip voor. We hebben het college geprezen om zijn inzet aan het begin van deze periode. 24 miljoen vonden wij knap en waar waren wij blij mee. Dat moeten we nu niet ongedaan maken. Wij zijn blij dat het amendement van de heer Robesin van tafel is, maar we zouden ook kunnen overwegen om deze bedragen niet te bezuinigen.

Anderen hebben het woord al gevoerd over de ontwikkelingsfunctie van de Economische Agenda. Iedere euro daar is meerdere euro's waard. Het zou dom zijn om daarop te bezuinigen juist in een tijd dat we een beetje bezig zijn om uit te komen uit de crisis te klimmen en wij mogen verwachten dat er weer bedrijven komen die er zin in hebben. Daar gaan we nu tegen zeggen dat het op is.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). De heer Hijgenaar spreekt over de Economische Agenda, maar die blijft grotendeels overeind staan. Er wordt gewoon geïnvesteerd in de Zeeuwse economie. We moeten ook niet gaan lopen somberen. Ik zei het al eerder.

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik kom straks gewoon met de oplossing mevrouw Evertz, dus u hoeft helemaal niet te somberen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). U geeft een beeld dat er blijkbaar niets meer kan. Dat is niet waar. Er kan een hoop, maar de franje is ervan af.

De heer **Hijgenaar** (D66). Misschien wil ik wel een Zeeland met franje, maar dit terzijde. Ik pleit ervoor om de bezuiniging die hier staat ook niet door te voeren. Er kan nog veel meer – dat ben ik met mevrouw Evertz eens – en daar komt dit weer bij. Dan doen we iets meer voor de economie. Het gaat vaak om welke keuzes je maakt en niet om hoeveel er dan nog overblijft. Ik probeer geld te halen waar ik denk dat het niet nodig is en ik probeer dat daar te besteden waar we het op dit moment juist goed kunnen gebruiken. Dat er nog wat van de Economische Agenda overeind blijft, mag ik hopen. U heeft het namelijk niet tegen de heer Harpe, want die heeft gezegd dat de Economische Agenda en het hele collegeprogramma nu op hun kont liggen. Ik zeg alleen maar dat stilstand dreigt te ontstaan en die probeer ik te voorkomen.

Ik noem de Kanaalzone met 636.000 euro. Ook daar geldt hetzelfde: laten we proberen het geld ergens anders vandaan te halen, want bezuinigd moet er worden.

De biobased economy, economische en toeristische ontwikkeling, landbouw en visserij: alle hetzelfde verhaal. Het zijn allemaal producten die we nu zouden kunnen gebruiken om Zeeland wat sneller uit de crisis te helpen. Het zijn allemaal zaken waarvan we zeggen dat het nu niet nodig is om er dit bedrag op te bezuinigen. Overigens hebben we hier en daar – dat zal uit de tekst van het amendement blijken – nog wel een paar dingetjes, waar we op dit moment wel kunnen bezuinigen juist omdat zij die economische bijdrage niet leveren.

Men zal het mij echter niet euvelduiden dat wij ook niet willen bezuinigen op onderwijs. Dat is nu eenmaal wat onze partij voorop zet als het gaat om toekomst en ontwikkeling. Bovendien betreuren wij het dat wij 2,6 miljoen interen op de reserveringen voor de Westerscheldetunnel en de Kanaalkruising Sluiskil. Het is een reserve en het is dus geld dat we niet gaan uitgeven, maar we plegen hem nu niet. Dat is heel raar, want er is net een goedvol betoog gehouden om toch vooral de reserve sterk te houden, terwijl we er hiermee 2,6 miljoen uithalen. Wij zijn daar in dit geval specifiek op tegen, omdat dit geld op het moment dat we het niet nodig hebben voor de tegenvallers van de Westerscheldetunnel en de Kanaalkruising wordt gebruikt om de Westerscheldetunnel eerder tol-vrij te maken. Dat is echt een ondersteuning van de Zeeuwse economie. Als dat toehuisje er niet meer staat, is die tunnel zo veel aantrekkelijker dat het een boost voor de economie op zichzelf is. Dan heb ik het nog niet eens over alle kosten die we niet meer hoeven te maken om die tol te innen.

Het kost allemaal geld. Wij willen in 2015 wel bezuinigen op Zeelandpromotie en op product 29, de Kanaalzone, op de rondweg Scharendijke. Ik geloof er namelijk helemaal niets van dat de gemeente Schouwen-Duiveland nog dit jaar komt met een plan voor de rondweg. Als ze daar niet mee komt, hoeven wij dat geld dit jaar ook niet uit te geven. Zomaar 6 ton die we overhouden en die we kunnen inzetten. Ik herinner me opeens ook nog een briefje van vier gemeenten die zeggen graag met ons te willen meedenken over deze bezuinigingen. Een aantal Statenleden zeiden dat zij terug in hun hok moesten, dat zij zich er niet mee mochten bemoeien. Ze hebben zelfs nog gemeend een excuusbrief te moeten schrijven, de schatten. Wat we echter hadden moeten zeggen, is dat het fijn was dat zij wilden meedenken omdat wij nog wel een paar puntjes hadden, bijvoorbeeld de rondweg Scharendijke die we naar 2017 of 2018 kunnen uitstellen. Kan dat? Willen zij met ons meedenken? Dan gaan we dat doen.

Wij hadden hetzelfde bijvoorbeeld bij de herstructurering van de Stadshaven in Vlissingen kunnen doen. Vlissingen ondertekende die brief ook; zij wil ook meedenken. Het uitstellen van die herstructurering met een paar jaar geeft ons nu wat ruimte. Ik heb net als iedereen de hoop dat het toch nog een klein beetje goed gaat komen met DELTA. Anders dekken we het geld uit de opbrengsten van de verkoop.

We hebben ook een post geraamd voor de onderbestedingen uit 2013. Die moeten zo tussen 3 en 5 miljoen liggen. Ik weet het echter niet zeker, want niemand wil het me vertellen. We hebben echter een beetje gekeken naar hoe de dingen gaan in Zeeland en we komen tot de conclusie dat er toch nog geld overblijft. Als ik een bedrag noem, wil niemand zeggen of dat juist is. Maar er wordt ook niet gezegd dat het niet juist is. Ik denk dus dat het rond de 4,5 miljoen gaat worden en daarom hebben we 4,5 miljoen in dit voorstel opgenomen.

Dan is er ook nog de algemene reserve, waar krap 1 miljoen uit moet. De reserve staat op 34 miljoen en moet door de college-afspraken 25 miljoen zijn. De heer Bierens vindt dat het 30 miljoen moet zijn en zelfs dat halen we nog. Zelfs met een tegenvaller in de opbrengsten van 2013 kunnen we nog steeds niet meer dan een paar miljoen aan de reserve onttrekken en blijven we ruim binnen de maat.

Dat hebben we vastgelegd in een amendement, dat wordt ondersteund door GroenLinks en de SP. Er zijn vandaag 36 Statenleden en dus 36 meningen, of misschien wel meer. We hebben dus deelamendementen gemaakt. De Staten kunnen het zichzelf makkelijk maken. Als zij instemmen met amendement A, zijn we er in een keer uit en hoeven wij amendement B t/m L niet te doen. Als zij echter niet instemmen met amendement A zou ik toch in overweging willen geven om met een deel van de subamendementen wel in te stemmen om toch nog een paar dingetjes te redden. Het is namelijk akelig stil en dus heb ik het idee dat iedereen goed naar mij luistert. Ik denk dat we hier en daar toch wel een punt hebben. Ik zou het heel plezierig vinden als we daarin wat medestand kunnen vinden, niet omdat we hier bezig zijn om het collegebeleid onderuit te halen, maar juist omdat we willen zorgen dat het door kan gaan. Het alternatief is namelijk dat we nu met deze producten stoppen en in mei zeggen "o nee, toch niet". Is dat een betrouwbare overheid? Ik dacht het niet. Enthousiaste ondernemers die met voorstellen komen? Geen kans op! We bezorgen onszelf en Zeeland een achterstand van minimaal vijf maanden. Doe dat nou niet. Denk eens door, denk eens moedig, neem een besluit en stem in ieder geval voor een deel van deze amendementen, die ik hierbij indien.

De voorzitter. Door de leden Hijgenaar, Harpe en Van Unen zijn amendementen ingediend. Het eerste amendement is een bulkamendement, waarin de alternatieve voorstellen en de alternatieve dekking zijn verwoord.

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op vrijdag 14 maart 2014, gelezen het **Statenvoorstel Invulling taakstellende bezuinigingen najaarsnota 2013 / begroting 2014 (SERV-134)**, amenderen dit voorstel als volgt:

Niet of minder bezuinigen op:

	2014	2015	
4. Cultuur algemeen/HZ Cult	30.000	40.000	deels doorvoeren
10. Omgevingsplan milieu	0	100.000	niet bezuinigen op milieu
13. Energietransitie	136.600	156.700	idem
15. PIW	750.000	0	de budgetten zijn nog onvoldoende
23. Natuur en Groen	230.900	172.700	er is al teveel bezuinigd op natuur
28. Ontwikkeelfunctie EA	287.800	479.000	deels doorvoeren
29. Kanaalzone	663.250	0	ombuiging anders verdelen 2014/2015
30. Biobased economy	194.100	516.900	nodig om aan de crisis te ontsnappen
31. Economische en toeristische ont	308.000	348.300	idem
32. Landbouw en Visserij	273.200	313.500	idem
33. Onderwijs	423.200	513.500	niet bezuinigen op onze toekomst
40/41. Westerscheldetunnel en KKS	2.600.000	0	wij willen de tunnel toch eerder tolvrij?
Totaal	5.897.050	2.640.600	8.537.650

De dekking uit:

	2014	2015	
8. Zeeland Promotie	200.000	200.000	extra bezuinigingsvoorstel D66
29. Kanaalzone	0	663.250	ombuiging anders verdelen 2014/2015
Rondweg Scharendijke	600.000	0	Autonome middelen
Onderbestedingen 2013	4.500.000	0	Aanname D66
Onderbestedingen 2014	1.390.300	0	Herstructurering Stadshaven Vlissingen
Algemene Reserve	0	984.100	Reserve is 34M. Collegeakkoord 25M, ruimte 9M
Totaal	6.690.300	1.847.350	8.537.650

Dit amendement krijgt nr. 4.

De voorzitter. Door de leden Hijgenaar, Harpe en Van Unen zijn ten aanzien van de verschillende onderdelen in het amendement op stuk nr. 4 deelamendementen ingediend. Daarbij is de aantekening gemaakt dat deze deelamendementen niet meer in stemming hoeven te

worden gebracht, als het bulkamendement in een keer wordt aangenomen.

Kanaalzone:

"De bezuiniging op het programma Kanaalzone (29) wordt in plaats van 1,326.500 euro in 2014 verdeeld over twee jaar van 663.250 euro in 2014 en 2015."

Dit amendement krijgt nr. 5.

Biobased Economy:

"De bezuinigingen op het programmaonderdeel Biobased Economy (30) van 194.100 euro in 2014 en 516.900 euro in 2015 worden geschrapt."

Dit amendement krijgt nr. 6.

Economische en Toeristische ontwikkeling:

"De bezuinigingen op het programmaonderdeel Economische en toeristische ontwikkeling (31) van programma 10 Toerisme en Recreatie, groot 308.300 euro in 2015 worden geschrapt."

Dit amendement krijgt nr. 7.

Landbouw en Visserij:

"De bezuinigingen op het programmaonderdeel Landbouw en Visserij (32) van programma 11 met dezelfde naam van 273.200 euro in 2014 en 313.500 euro in 2015 worden geschrapt."

Dit amendement krijgt nr. 8.

Onderwijs en kennisinfrastructuur:

"De bezuinigingen op het programmaonderdeel Onderwijs en kennisinfrastructuur (33) van programma 12 Onderwijs van 423.200 euro in 2014 en 513.500 euro in 2015 worden geschrapt."

Dit amendement krijgt nr. 9.

Provinciale Impuls Wonen:

"De voorgenomen bezuinigingen op het programmaonderdeel Provinciale Impuls Wonen (15) van het programma 6 Ruimtelijke Omgeving van 750.000 euro in 2014 wordt geschrapt."

Dit amendement krijgt nr. 10.

Cultuur:

"De voorgenomen bezuinigingen op het programmaonderdeel Cultuur algemeen (4) van het programma 3 Cultuur van 50.000 euro in 2014 te verminderen tot 20.000 euro en de bezuiniging van 60.000 euro in 2015 eveneens te verminderen tot 20.000 euro."

Dit amendement krijgt nr. 11.

Natuur en Groen:

De voorgenomen bezuinigingen op het programmaonderdeel Natuur en Groen (23) van het programma 8 Natuur en Landschap van 230.900 euro in 2014 en van 172.700 euro in 2015 wordt geschrapt."

Dit amendement krijgt nr. 12.

Ontwikkefunctie EA:

"De voorgenomen bezuinigingen op het programmaonderdeel Ontwikkefunctie Economische Agenda (28) van het programma 9 Economie van 387.800 euro in 2014 te verminderen tot 100.000 euro en in 2015 te verminderen van 579.000 euro tot 100.000 euro."

Dit amendement krijgt nr. 13.

Milieu en Energietransitie:

"De voorgenomen bezuinigingen op het programmaonderdeel Omgevingsplan Milieu (10) van het programma 5 Milieu van 100.000 euro in 2015 en de voorgenomen bezuinigingen op Energietransitie (13) van hetzelfde programma van 136.600 euro in 2014 en 156.700 euro in 2015 te schrappen."

Dit amendement krijgt nr. 14.

Westerscheldetunnel en Kanaalkruising:

"De voorgenomen bezuinigingen op de programmaonderdelen Dividend Westerscheldetunnel (40) en Toevoeging bestemmingsreserve Sluiskiltunnel (41) van het programma Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien van respectievelijk 600.000 euro en 2.000.000 euro in 2014 worden niet uitgevoerd."

Dit amendement krijgt nr. 15.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Naar mijn weten, is het nog steeds staand beleid dat fractiegelden en provinciale subsidies niet voor partijpropagandadoeleinden gebruikt worden. Nu hebben wij het keurige overzichtje van de heer Visser gehad met alle mogelijke en onmogelijke bezuinigingen en dan kom ik gelijk bij Integraal Jeugdbeleid het Lagerhuis tegen. Nu, als er iets PvdA-propaganda is, is dat het. Ik vind het prima als het wordt goedgekeurd, maar dan wil ik dat de andere partijen ook die mogelijkheid krijgen: gelijke monniken, gelijke kappen.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Nu wordt het wel helemaal uit zijn verband getrokken. Ik ben geen lid van de PvdA en ik heb ook niets met rood, maar de heer Muste trekt dit uit zijn verband. Dit is geen partijprogramma van de PvdA. Lagerhuisdebatten zijn van de VARA om de jeugd bij de politiek te betrekken.

De heer **Muste** (NZ). Als u aan een blinde kop zou vragen van wie het Lagerhuisprogramma is, hoort u dat het van de PvdA is. Of niet? Dat is heel goede marketing.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Dat is niet waar! Het is een zaak van de VARA, mijnheer Muste. Het heeft te maken bij het betrekken van de jeugd bij de politiek.

De **voorzitter**. Ik zie dat mevrouw Evertz zich daarbij aansluit.

De heer **Muste** (NZ). Over DELTA is al het nodige gezegd. De heer Haaze stelt dat het project met de zonnepanelen is mislukt, maar hij vergeet nog even de biodiesel in Groningen te vermelden die ook mislukt is. DELTA heeft niet zo'n erg goede hand in dit soort zaken. Op het ogenblik zijn de energieprijzen dermate laag dat je DELTA niet kunt verwijten dat ze niet functioneren. Dat zou onterecht zijn. Ik heb echter al eerder de volgende suggestie gedaan. Er komen heel wat mogelijke kosten voor de provincie aan. Op een beursite heb ik gelezen dat Gazprom interesse heeft in Nederlandse energiebedrijven. Andere provincies hebben hun energiebedrijven al verkocht. Dat was veel slimmer, want zij hebben er een hoop geld voor gehad. Verkoop DELTA aan Gazprom. Die Russen hebben geld zat, dus wij kunnen er aardig wat winst op maken. Stel je voor dat inderdaad Thermphos 80 miljoen of 100 miljoen gaat kosten. Dan zijn de rapen gaar. Ik hoor hier steeds een hoop luchtfietsen om geld uit te geven, geld uit te geven en geld uit te geven, maar dat is helemaal niet zo. We komen geld tekort en wanneer dringt dat eens tot jullie door?

Ik hoor alleen maar over nog een leuk plannetje voor een natuurtje hier is een leuk dingetje daar, maar zo is het helemaal niet. We moeten echt een beetje op het geld passen. Als we dadelijk een rekening krijgen van 70 miljoen – waar we 35 miljoen voor terugkrijgen – zitten we toch met een akelig tekort. Hoe moeten wij dat de mensen in de provincie Zeeland uitleggen? Moeten we zeggen dat we hebben zitten slapen, dat we niets doen? Wees alert en verkoop dat bedrijf.

De heer **Colijn** (CU). Ik begrijp dat de heer Muste goede contacten heeft met de directie van Gazprom. Ik wilde eens bij hem informeren hoe ver uw informatie gaat en hoe concreet deze informatie is dat zij inderdaad van plan zijn om DELTA over te nemen?

De heer **Muste** (NZ). Ik heb geen relaties met Gazprom. Ik heb alleen gezegd dat ik op beursites heb gelezen dat Gazprom op zoek is naar energiebedrijven in Nederland.

De heer **Colijn** (CU). Dat is duidelijk. U hebt het over luchtfietsserij, maar laten we dan ook maar een beetje bij de feiten blijven.

De heer **Muste** (NZ). Dat is geen luchtfietsserij. Die mensen hebben geld en dat hebben wij niet.

Mevrouw **Van Unen** (SP). De heer Muste is dus van mening dat onze kerncentrale wel in goede handen is bij de Russen?

De heer **Muste** (NZ). Natuurlijk! Er zijn wetten en er is regelgeving in Nederland. Het Rijk is verantwoordelijk voor het spoor en daar was de SP het ook niet mee eens. Hier hebben we wetten en regelgeving en als je daar niet naar luistert, gaat het niet goed.

De heer **Hijgena** (D66). Mijnheer Muste, bij mijn weten is het niet toegestaan om de kerncentrale uit overheidshanden te geven, evenals overigens het drinkwaterbedrijf dat DELTA op dit moment bezit. In de tweede plaats wil ik u toch meegeven dat de miljoenen die Gazprom heeft toch vooral de miljoenen zijn die Nederland heeft betaald voor al dat aardgas waar wij aan verslaafd zijn. Er is dus alle reden om na te denken over windturbines.

De heer **Muste** (NZ). Nederland is zeker niet de grootste afnemer van gas. Dat is Duitsland. Wij hebben onze eigen gasvoorziening. Als nu de gaskraan dichtgaat, heeft Nederland geen probleem. Ik weet niet of de heer Hijgena het gevolgd heeft, maar zo is het.

De heer **Hijgena** (D66). Vinden ze dat in Groningen ook?.

De heer **Muste** (NZ). In Groningen zouden ze er hartstikke blij mee zijn, denk ik.

Mijn betoog komt erop neer dat DELTA verkocht moet worden nu het kan en nu wij het geld nodig hebben. Ga erachteraan. Dank u wel.

De **voorzitter**. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van de Staten. Ik heb begrepen dat het college er behoefte aan heeft om even te schorsen om de beantwoording goed voor te bereiden.

De vergadering wordt van 15.05 – 15.20 uur geschorst.

De **voorzitter**. De heer Van Dijen heeft de vergadering verlaten.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Het voorstel dat wij nu behandelen, gaat echt over bezuinigingen en niet over ombuigingen. We hebben ook niet willen afzwakken. Het is niet het fijnste voorstel, zeker niet voor de Staten om het te behandelen. Dat begrijpen wij heel goed. Ik wilde dat voorop te stellen. Ik moet direct zeggen dat wij waardering hebben voor de wijze waarop de Staten met de inhoud van de materie omgaan. Allen hebben aangegeven te begrijpen dat deze bezuinigingen moeten worden doorgevoerd. Wat dat betreft, is het redelijk eenvoudig. We krijgen minder geld binnen en dus kunnen we minder geld uitgeven.

Er is wel wat verschil in inzicht in de Staten over de manier waarop bezuinigd moet worden. Daar spreken de partijen elkaar soms tegen, stellen wij vast. Zo wil de ene partij toch niet liever wat uitstel, zoals in de motie van GroenLinks wordt gevraagd, terwijl de ChristenUnie zegt dat zij dat allang wisten en dat wij dit al veel eerder aan de Staten hadden moeten voorleggen. Er zijn dus wel wat verschillen van opvatting, die echter meer betrekking hebben op de aanpak en de snelheid.

De suggestie is gedaan dat het college verplichtingen is aangegaan nadat dit voorstel is gedaan. Ik wil dat ontkrachten. Dat is echt niet waar. Wij hebben echt een stop gezet op het aangaan van verplichtingen sinds wij het voorstel hebben voorbereid en naar de Staten hebben verzonden. Wij zijn naderhand niet stiekem – om dat woord nog maar eens te gebruiken – nog wat verplichtingen aangegaan. Dat is niet aan de orde.

Wel hebben geprobeerd om met dit voorstel te kijken waar dit het minste pijn zou doen en waar het ook direct geld zou opleveren. Dat is natuurlijk het punt. Er komt dit jaar 10 miljoen minder DELTA-dividend binnen. Dat is overigens een aanname en ook dat weten we dus nog niet zeker.

Eigenlijk zijn er maar twee varianten. We hadden met de Staten een nieuwe kerntakendiscussie kunnen opstarten. Dat kost ten eerste heel veel tijd en in de tweede plaats heb je niet direct resultaat in financiële zin. We hebben veel verplichtingen die al vastgelegd zijn voor meerdere jaren en dus kunnen we niet dit jaar al de bezuinigingen halen. Die aanpak viel daarom af en blijft er maar één aanpak over. Dat is kijken naar de budgetten, ze allemaal heel serieus doorlopen, kijken waar nog geen verplichtingen zijn aangegaan en verwachtingen zijn gewekt en die bedragen alloceren als mogelijk in te zetten bezuinigingsbedrag. Zo hebben wij de zaak ook aangepakt en aan de Staten voorgelegd.

Er zijn nog tegenvallers in het verschiep, zo is door een aantal leden opgemerkt. Dat klopt. Thermphos en de frictiekosten zijn genoemd. Er zijn er nog meer en de Staten weten dat die er nog aankomen. Dat zijn bedragen waar we nog rekening mee moeten houden en die nog niet in de stand van de algemene reserve zijn verwerkt. Het is nog niet helemaal zeker of zij komen, maar wij moeten er wel rekening mee houden. Ik noem in dit verband het spoortraject Goes. Wij hebben een briefje gekregen met de vraag om rekening te houden met de verkiezingen volgend jaar, waarvoor geld gereserveerd moet worden. Ook noem ik de ontsluiting voor het Ziekenhuis Middelburg. Daar is nog geen besluit over genomen, maar wel zijn er enkele principeafspraken over gemaakt. Als er een besluit komt, moet het geld ook wel beschikbaar komen. De stand van de algemene reserve moet dus wat breder worden gezien dan alleen het saldo per heden of per 31 december 2013.

Er komt natuurlijk ook nog een rekeningsaldo voor 2013 bij. Daar houden we nog geen rekening mee, omdat we dat nog niet weten. Ik weet het ook niet; eerlijk niet. Als ik het wel wist, zou ik het de Staten ook moeten melden. Ik heb van de week nog een gesprek gehad met de accountant, die verschillende grote projecten moet beoordelen en dat heeft natuurlijk ook invloed op het uiteindelijke saldo. Het zal niet lang meer duren, maar tot op de dag van vandaag weten we het echt nog niet. Om die reden zijn wij van mening dat het verstandig is om vandaag wel besluiten om de bezuinigingen te nemen en die niet uit te stellen tot juni. Dat zou namelijk de consequentie zijn.

De vraag is gesteld of er alternatieven zijn. Wij hadden graag een keuzepakket voorgelegd. Dat was natuurlijk ideaal geweest, want dat zou betekenen dat er zoveel ruimte in de begroting had gezeten dat wij varianten hadden kunnen aanbrenge. Wij hebben moeite om de taakstelling te halen en we halen haar ook nog niet helemaal. Het scheelt maar een paar ton, maar we halen het niet helemaal. Daarom konden wij niet voldoen aan de wens van de Staten om met varianten of alternatieven te komen.

Gevraagd is of op het budget topsport nog toezeggingen zijn gedaan en, zo ja, wat die dan zouden opleveren. Wij zijn daar absoluut geen verplichtingen op aangegaan nadat wij het voorstel hebben gedaan. Wel zijn er verwachtingen bij instanties gewekt en zij wachten op de dag van vandaag, op de behandeling van dit

voorstel. De Staten zijn daarover bij brief van 23 januari geïnformeerd, welke brief wij nogmaals hebben verstuurd. Als de Staten zouden besluiten, het budget topsport toch nog in te zetten voor de bezuinigingen om daarmee een ander bezuinigingsbedrag te laten vallen, kunnen wij bepaalde verwachtingen niet meer inlossen. Ik noem bijvoorbeeld de kustmarathon of the Ride for the Roses. Daar kunnen we dan niet meer aan bijdragen. Mevrouw **Van Unen** (SP). De 182.000 euro en de 224.000 euro die volgens het voorstel nog zijn te besteden, zijn nog niet besteed maar wel toegezegd?

De heer **Van Beveren** (GS). Die zijn nog niet verplicht. Er zijn wel aanvragen voor en wij hebben aangegeven dat wij die bedragen beschikbaar hebben voor die activiteiten, maar als de Staten dat absoluut niet willen, gebeurt het niet.

De heer **Harpe** (GL). Dat houdt dus in – ik verwijs naar het uitgebreide overzicht dat wij hebben gekregen – dat het college bij uitgaven waar mogelijk verwachtingen gewekt zijn op voorhand buiten beschouwing heeft gelaten. Dat is ook de klem waarin wij zaten. Zo'n lijst met enerzijds geen verplichtingen maar anderzijds wel verwachtingen gewekt, is aardig subjectief. Dat heeft het college ook beperkt in de besluitvorming. Als je het sec beoordeelt en uitgaat van het feit dat onze financiële positie eind 2013 duidelijk was, zijn ten onrechte verwachtingen gewekt. Het had namelijk gewoon niet gekund.

De heer **Van Beveren** (GS). De heer Harpe geeft terecht de klem aan waar wij ook in zaten. Er zit echter ook een tijdverloop tussen het moment van voorbereiding bij ons en de behandeling in de Staten vandaag. Als organisaties activiteiten voorbereiden, hebben zij ook tijd nodig. Het is logisch dat wij kijken wat we beschikbaar hebben als zij bij ons komen om te vragen of zij een bijdrage kunnen verwachten. Als in dit geval gedeputeerde De Reu in december een gesprek voert met de organisatie van een activiteit, maar twee weken later de gedeputeerde voor financiën aankondigt dat er 10 miljoen minder van DELTA binnenkomt, wordt ook naar dat budget gekeken. Dan kan hij de verwachting die in het gesprek in december is gewekt niet meer waarmaken. Dat is inderdaad een enorme klem.

De heer **Harpe** (GL). Bij mij begint nu het filmpje te draaien. Gedeputeerde De Reu maakt een afspraak en komt twee weken toevallig gedeputeerde Van Beveren tegen die hem zegt dat er minder inkomsten van DELTA komen. Maar zo worden de afspraken natuurlijk niet gemaakt. Als wij nu voorstellen doen om te bezuinigen waar verwachtingen zijn gewekt, krijgen wij te horen dat wij dat niet kunnen maken, omdat de bedragen eigenlijk al vastliggen. Dat trek ik me wel aan. Dat maakt het hartstikke moeilijk.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat maakt het ook moeilijk. Wij hebben dat dilemma ook geschetst. Bij de overzichten die de Staten hebben gekregen, hebben wij dat dilemma ook weergegeven. Wij hebben goed aangegeven dat het niet alleen harde verplichtingen zijn, maar ook toezeggingen en gewekte verwachtingen. Het is inderdaad lastig.

Verschillende leden hebben gesproken over de algemene reserve. Ik hecht er toch nog eens aan om aan te geven dat niet alleen naar de stand van 31 december 2013 of die van nu moet worden gekeken. Er moet een doorkijk worden gemaakt over meerdere jaren.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik vraag me wel af – en dan heb ik het weer specifiek over topsport – of het voor de toekomst wel bij het college is doorgedrongen dat best wel veel partijen in deze Staten topsport in de toekomst als mogelijke post voor bezuinigingen zien?

De heer **Van Beveren** (GS). Laat ik vooropstellen dat het niet alleen topsport moet worden genoemd. Het is topsport in de volle breedte. Ik zou bijvoorbeeld de Ride for the Roses niet als een topsportevenement willen aanmerken. U moet dat genuanceerder bekijken. Het is echter absoluut bij het college doorgedrongen dat een deel van de Staten van mening is dat dit een mogelijke bezuinigingspost voor de toekomst is, maar daar moeten de Staten in meerderheid een besluit over nemen.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Ik heb de lijst hier voor me. Er zijn heel veel dingen die geen topsport zijn. De gedeputeerde heeft het steeds over topsport, maar het doel van de Ride for the Roses is bekend en het is goed dat de provincie Zeeland dat ondersteunt. Er zijn ook andere activiteiten om mensen tot sportbeoefening te bewegen. De gedeputeerde moet het dus wat nuanceren en dat doet hij steeds niet. Hij denkt dat we het met een portie van 150.000 euro redden.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik wilde wel steeds Tour de France zeggen of iets anders groots, maar daar heb ik het over. Ik heb het over de grote dingen.

De heer **Van Beveren** (GS). Ik was bij de algemene reserve gebleven en ik vertelde zojuist dat het verstandig is om niet naar één moment te kijken, maar om door te kijken over verschillende jaren. De hoogte is door verschillende leden aangehaald. Als je echter de doorkijk naar de toekomst – dan hoeven we niet verder dan een jaar te gaan – zien we dat de algemene reserve al onder 20 miljoen zakt. Dan houden we nog niet eens rekening met grote tegenvallers voor frictiekosten en Thermphos. Als die er nog eens bijkomen, zitten we ver onder het benodigde bedrag voor het weerstandsvermogen. Nu kunnen de Staten daar misschien nog wat aan doen. Zij zijn daarover bijgepraat in een bijeenkomst. Als wij het percentage neerwaarts bijstellen, bijvoorbeeld van 99 naar 95, moeten we meer risico's in beeld brengen. Dat kan best betekenen dat het per saldo nauwelijks iets oplevert. Dat weten we nu nog niet; ik hoop daarover in de loop van het jaar meer duidelijkheid te krijgen, maar het kost echt tijd om dat goed uit te werken. We zien de algemene reserve echter dus wel afnemen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik hoor de gedeputeerde nu ook meermaals over Thermphos en de andere tegenvallers spreken, maar die tegenvallers zijn van een dusdanige aard dat we die niet noodzakelijkerwijze in één jaar opvangen. Bovendien lijkt het mij niet zo verstandig om nu al te spreken over de verwachtingen van de miljoenen van Thermphos. Het is overigens helemaal niet vanzelfsprekend dat de provincie daarin gaat bijdragen. De eerste verantwoordelijkheid ligt bij Zeeland Seaports.

Dat bedrijf hebben we ook opgericht om dergelijke risico's te dragen. Ik zie nog helemaal geen reden waarom het op de provinciale begroting zou moeten gaan drukken.

De heer **Van Beveren** (GS). Ik hoop dat het allemaal waar is en ik zou het van harte willen ondersteunen. Los daarvan, ook al hebben we voor dat probleem niets nodig, dan nog zakt het ver onder 20 miljoen. Laat ik het dan maar zo zeggen.

De heer **Harpe** (GL). Er komen nu heel veel vragen bij mij op. De gedeputeerde zegt, kort samengevat, dat wij heel voorzichtig met de algemene reserve moeten omgaan. Hij zegt dat duidelijk met de toon dat die te snel naar beneden gaat. Ik loop wat vooruit, maar dan zou hij de sympathieke motie van de collegepartijen en enkele anderen op basis van die uitspraak moeten ontraden. Zij gaan uit van het toch weer direct of indirect gebruikmaken van de reserve.

De **voorzitter**. Daarom is het misschien toch goed om de gedeputeerde te laten uitspreken. Hij zal nog ingaan op alle moties en amendementen.

De heer **Bierens** (VVD). De heer Harpe geeft een onjuiste uitleg van de door mij namens nogal wat partijen ingediende motie geeft. Die legt geen beslag op de middelen binnen de algemene reserve.

De heer **Van Beveren** (GS). Wij begrijpen de zorgen van de partijen die deze motie hebben ingediend, met name over de cofinanciering. Dat vinden wij ook een zeer aangelegen punt. Er worden echter ook andere onderwerpen genoemd die ten opzichte van de voorstellen moeten worden ontzien als dat enigszins mogelijk is. Wij begrijpen ook dat de wens bij de Staten leeft om, zodra we wat meer inzicht hebben in onze financiën en met name in het verloop van de algemene reserve, te kijken of we daar nog iets aan kunnen doen. De Staten moeten daar zelf een besluit over nemen zonder dat wij de motie moeten aan- of ontraden. Ik wil de verwachtingen echter niet te hoog spannen. Ik verwacht niet dat gelden beschikbaar blijven om zaken te gaan repareren. Als dat wel het geval is, zie ik geen reden om dat niet te doen. Op zichzelf kan de motie dus helemaal geen kwaad.

De heer **Harpe** (GroenLinks). Dat is een beetje het probleem, want daar lopen onze gedachten niet gelijk over. De motie gaat uit van een overschot op de rekening 2013. De ijzeren regel in deze Staten is dat die gelden naar de algemene reserve gaan. De motie gaat dus wel degelijk uit van een toevoeging uit de algemene reserve. Vanuit de optiek van het college kan de gedeputeerde dat alleen maar ontraden.

De heer **Van Beveren** (GS). Nee, de motie gaat wel uit van een toevoeging van het saldo van de rekening aan de algemene reserve, maar vervolgens aan een onttrekking als dat kan en als er voldoende ruimte blijft ten opzichte van het weerstandvermogen. Dat is de enige echte grens die wij kennen. Verder hebben wij nog een grens afgesproken binnen de coalitie van 25 miljoen. Die twee grenzen kunnen we beoordelen en ten opzichte van die grens kunnen we in juni in de Staten bekijken of

we daar nog iets mee kunnen doen ten opzichte van de onderdelen die nu zijn genoemd, bijvoorbeeld de cofinanciering van Europese fondsen. Dat zullen we graag doen en dat zullen we serieus doen. Overigens, cofinanciering is voor dit jaar eigenlijk nauwelijks aan de orde. Het is misschien voor een paar zaken en misschien voor een paar zaken helemaal aan het einde van dit jaar aan de orde, maar die fondsen zullen pas echt in de loop van volgend jaar tot uitvoering komen, omdat de meeste verordeningen, convenanten en programma's nog moeten worden gemaakt en in Brussel moeten worden behandeld. Dat kost gewoon heel veel tijd.

Met name de PVV heeft gevraagd hoe wij het dividend geraamd hebben en hoe wij daarmee omgaan in de begroting. De concrete vraag waarmee de heer Haaze zijn betoog afsloot, is waarom het DELTA-dividend wordt gebruikt voor de dekking van structurele programma's. Ik kan geen beter bewijs geven voor het feit dat wij het DELTA-dividend incidenteel inzetten dan dat het DELTA-dividend vanaf 2016 in zijn geheel bestedingsvrij is. Ik weet niet hoe hoog het dan zal zijn, maar het is dan in zijn geheel bestedingsvrij. Dat toont aan dat het ook incidenteel door ons wordt ingezet. Anders had dat niet gekund.

De heer **Haaze** (PVV). Ik begrijp niet helemaal goed wat de gedeputeerde hiermee bedoelt. Kan hij het wat beter uitleggen voordat ik de verkeerde conclusie trek?

De heer **Van Beveren** (GS). Wij hebben nu rekening gehouden met een DELTA-dividend van 20 miljoen per jaar. Dat gebruiken wij voor de uitvoering van het collegeprogramma. Dat ramen wij per jaar in de begroting voor 20 miljoen. Nu blijkt het tegen te vallen en dus moeten we daarop bezuinigen. Dat collegeprogramma eindigt in 2015 en daarmee valt ook de bestemming van het DELTA-dividend helemaal vrij. Een volgend college kan daar vanaf 2016 geheel vrij over beschikken.

De heer **Haaze** (PVV). Op zichzelf kan dat het geval zijn, maar daar ging onze vraag niet over. Onze vraag was erop gericht dat in 2011 de gedeputeerde iets anders beweerde en dat hij blijkbaar van gedachten is veranderd. Ook al is het volgens de gedeputeerde nu een feit, in de lopende periode is het wel degelijk gebruikt voor structurele dekking van zaken.

De heer **Van Beveren** (GS). Nee, in 2011 heb ik precies hetzelfde gezegd. Er zit echt geen verschil in. Wij gebruiken het DELTA-dividend niet om structurele uitgaven te dekken. Ik weet niet waar de heer Haaze aan denkt bij "structurele uitgaven". Wij denken daarbij aan personeel, subsidies en dat soort zaken. Het DELTA-dividend wordt daar echt niet voor gebruikt. Echt niet.

De heer **Haaze** (PVV). Ik wil daar graag een korte toelichting op geven. Als ik het voorstel erbij pak, lees ik op de eerste bladzijde de vraag wat we ervoor doen. "Voor deze collegeperiode is dat dividend ook verwerkt in de begroting en ingezet voor de realisering van prioriteiten uit ons collegeprogramma." Dat zullen niet alleen maar incidenten zijn.

De heer **Van Beveren** (GS). Het collegeprogramma geldt voor vier jaar en dus is het incidenteel.

De heer **Haaze** (PVV). Als we de discussie zo gaan voeren, is een mensenleven ook slechts een incident. 100 jaar is dan wat de gedeputeerde betreft ook incidenteel of is 8 jaar dan structureel?

De heer **Van Beveren** (GS). In de financiële wereld is tot en met vier jaar incidenteel. Dat verzin ik niet; dat is een algemene regel. Het is ook waar. Vanaf 2016 is het dividend geheel beschikbaar. Als dat niet het geval zou zijn, zou de heer Haaze een punt hebben.

Over de Economische Agenda zijn ook een paar opmerkingen gemaakt. De suggestie is gewekt alsof daar nog heel driftig in wordt geschraapt en er nog grote budgetten worden uitgehaald. Met name de heer **Beekman** heeft daarover gesproken. Wij hebben nog maar kort geleden het programma voor 2014 van de Economische Agenda behandeld en toen hebben wij heel duidelijk aangegeven dat wij al wisten van deze bezuinigingen. Wij hebben toen ook rekening gehouden met lagere uitgaven op het jaarprogramma. We hebben dat duidelijk aangegeven en er is toen dus ook al rekening gehouden met ongeveer 5 miljoen minder uitgaven op dat vlak. In onze voorstellen zijn die 5 miljoen natuurlijk verwerkt met daarbovenop een paar ton extra, maar meer niet. Het gaat daar niet om nog eens heel grote bedragen die wij daar nog eens extra weghalen; het gaat om een paar ton. Dat wist de heer **Beekman** heel duidelijk toen de Economische Agenda werd behandeld. Dat kan geen verrassing zijn geweest. Dat was nodig en gedeputeerde De Reu heeft toen heel duidelijk uitgelegd dat de Staten hadden moeten wachten met de behandeling van het Jaarprogramma 2014 als wij dat toen niet hadden gedaan. De vaststelling van de jaarprogramma's hebben de Staten aan zichzelf gehouden. Dat is overigens heel uitzonderlijk, maar dat is gebeurd. De behandeling daarvan had in dat geval in april of mei plaatsgevonden. De Staten hebben de keuze gemaakt om dat niet te doen en alvast wel rekening te houden met de korting van 5 miljoen.

Ook de kerntaken en de PLUS-taken ten opzichte van het DELTA-dividend is een punt geweest. De heer **Beekman** heeft gezegd dat wij verplichtingen zijn aangegaan op de PLUS-taken en dat wij daardoor moeten bezuinigen op de kerntaken. Dat vond hij niet goed. Of het goed is of niet, weet ik niet, maar het is wel een feit dat de Staten de PLUS-taken tot kerntaken hebben aangewezen. Zij hebben zelf gezegd dat zij zich niet wilden beperken tot de kerntaken, maar wat meer wilden doen. Dat is de PLUS. Deze PLUS moet ergens uit betaald worden. Dat kan niet van de wind.

De heer **Beekman** (CU). Daar heeft de heer Van Beveren natuurlijk gelijk in, maar toen we dat op dat moment vaststelden, zaten we wel onder een ander gesternte. Toen hadden we nog meer te besteden dan nu. Anders hadden we nu dit voorstel niet gehad. Als je nu gaat bezuinigen op de kerntaken, zou je toch eerst je plusjes moeten weghalen voordat je op je kerntaken gaat bezuinigen en zegt dat we dat met de kennis en het beleid van toen hebben vastgesteld. We leven onder een ander gesternte en we hebben minder geld te besteden. Dan is het ook logisch dat het plusje er dan van af moet.

De heer **Van Beveren** (GS). Als het zo eenvoudig was, hadden we deze discussie niet gehad. Als de PLUS eraf kan, hebben we 10 miljoen. Het probleem is echter dat

de PLUS ook vaak is vastgelegd in structurele uitgaven. Daar kunnen we niet op heel korte termijn die bezuiniging realiseren. Ik geef een heel eenvoudig voorbeeld: ZB en SCOOP. Deze worden grotendeels uit de PLUS gefinancierd. Dat zijn structurele uitgaven. Het is heel vervelend, maar het is wel zo. Als de Staten destijds bij de kerntakendiscussie hadden aangegeven dat niet meer te willen doen, hadden we nu een heel andere discussie gehad. Het college heeft dat echter gerespecteerd.

De heer **Beekman** (CU). Ik zou haast zeggen dat het het college geraden is om dat te respecteren als de Staten dat vaststellen, maar het had wat betreft de fractie van de ChristenUnie betreft verstandiger geweest om een voorstel te krijgen om de PLUS ervan af te krijgen als er nu zo veel bezuinigd moet worden. Dan werk je er misschien op de wat langere termijn naartoe. Ik zie er nu zo weinig visie in, maar misschien komt de gedeputeerde daar nog op.

De heer **Van Beveren** (GS). Als wij de denklijn van de ChristenUnie zouden volgen, lopen we toch tegen een aantal problemen op. Allereerst moeten we dan de discussie over structureel en incidenteel voeren, maar die heb ik al genoemd. Het gaat echter veel verder. Wij gaan er namelijk wel van uit dat we nu alleen maar bezuinigen voor de jaren 2014 en 2015. Als we de PLUS-taken eraf halen, is dat echter voor de langere termijn. Dan voeren we een geheel andere discussie. Dan zou namelijk de subsidie aan de ZB beëindigd worden, want het is geen kerntaak. Daar zijn wij niet van uitgegaan. Wij zijn er ook niet van uitgegaan dat dit de wens is van de Staten. Daarmee kunnen die middelen echt niet voor de korte termijn – 2014 en 2015 – worden bezuinigd.

De heer **Bierens** (VVD). Ik heb een vraag voor de heer **Beekman**. Is het juist dat ik uit zijn woorden opmaak dat de ChristenUnie de kerntaken in de Zeeuwse PLUS minder belangrijk vindt dan de andere kerntaken?

De heer **Beekman** (CU). Wij hebben toentertijd een hele discussie gevoerd over de kerntaken vanuit het Rijk. We moeten het dan niet hebben dat straks het Rijk weer zegt dat wij blijkaar geld hebben voor allerlei andere taken terwijl wij de kerntaken niet goed uitvoeren. Daar moeten we naar mijn mening een fundamentele discussie voeren. Hoe gaan we verder? De heer Van Beveren komt daar vast nog op, maar daarbij komt ook mijn vraag over DELTA aan de orde en het langetermijnperspectief op de energiemarkt. Wij gaan er nu van uit dat het dividend in 2015 weer meer is dan het nu zal zijn. Als de energiemarkt echter zo slecht blijft, moeten we niet alleen maar kijken tot en met dat moment, maar ook naar de lange termijn. Anders blijven we deze exercitie doen.

De heer **Bierens** (VVD). Dat verbaast mij toch wel, juist vanuit de ChristenUnie. We hebben toen een brede kerntakendiscussie gevoerd. De Zeeuwse PLUS is er juist bijgekomen vanwege het maatwerk dat wij voor Zeeland wilden leveren. Ik wijs alleen al op het onderdeel leefbaarheid.

De heer **Beekman** (CU). Ik ben het eens met de heer **Bierens** als hij zegt dat wij toentertijd ook voor de Zeeuwse PLUS hebben gepleit. Dat geef ik volledig toe. Ik zou die Zeeuwse PLUS het liefst groter maken, maar

de financiële middelen ontbreken ons. Ik vind het behoorlijk risicovol als je dan je PLUS-taken – die niet tot de eigenlijke kerntaken behoren -- overeind houdt en in je eigenlijke kerntaken snijdt.

De heer **Van Beveren** (GS). Die risico's zijn niet zo groot. Het Rijk financiert ons via de algemene uitkering en er wordt van uitgegaan dat wij ook nog een aantal taken, ook kerntaken, financieren vanuit onze eigen middelen. Dat is in ons geval de motorrijtuigenbelasting en het DELTA-dividend. Dat zijn de grootste. Zij gaan er gewoon van uit dat wij eigen middelen binnenhalen en dat wij daarmee een deel van de kerntaken betalen. Dat komt absoluut niet in gevaar, dat wil zeggen dat wij door deze bezuinigingen te weinig doen op kerntaken of op ontwikkeltaken. Ook dat is niet aan de orde, zoals door sommigen in de commissie werd gesuggereerd. Dat is absoluut niet aan de orde. Dat gevaar lopen wij niet.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Ik wil nog even terugkomen op wat de heer Beekman heeft gezegd. Begrijp ik het nu goed dat de ChristenUnie het Zeeuwse PLUS-model van tafel wil hebben en kunst, cultuur, leefbaarheid, Zeeuwen voor kerst allemaal wil schrappen en dat hij dat gaat uitdragen?

De heer **Beekman** (CU). We kunnen nu een soort mini-kerntakendiscussie voeren, maar cultuur behoort gewoon tot een kerntaak. De heer Babijn weet net zo goed als ik dat wij soms andere keuzes bij de behandeling van de Cultuurnota zouden hebben gemaakt dan hij. Dat zij zo, maar als wij een kerntaak hebben te vervullen, is dat ook onze kern die wij in eerste instantie moeten borgen. Als we geen geld hebben voor iets van PLUS, is het heel erg jammer, maar dat zij zo. Dat kunnen we dan namelijk niet meer.

De heer **Van Beveren** (GS). De heer Beekman had het er zojuist al even over. Hij vroeg hoe we nu weten dat het DELTA-dividend volgend jaar weer hoger is en dat we daar maar even van uitgaan. Wij zijn heel voorzichtig en ook in het voorstel hebben we dat aangegeven. Ook de 10 miljoen die we nu inzetten, weten we nog niet 100% zeker. Het is een verwachting, omdat de Raad van Bestuur ondersteund door de Raad van Commissarissen heeft toegezegd zich tot het uiterste te zullen inspannen om in ieder geval 20 miljoen dividend uit te keren in 2014. Wij gaan ervan uit dat zij die inspanningsverplichting nakomen. Vervolgens houden wij nu rekening met 5 miljoen minder, maar dat is een verwachting. Wij weten pas in april of dat ook het geval is. Dan nog weten we het niet zeker en duurt het natuurlijk nog een jaar voordat we het echt zeker weten. Dan weten we het iets zekerder dan wij het nu kunnen inschatten. Wij houden nu alleen maar rekening met verwachtingen. Dat is ook het minste wat we ten opzichte van de Staten kunnen doen. We kunnen de Staten dat ook niet onthouden. We kunnen ook niet zeggen dat we doen alsof onze neus bloedt en dat we wel zien waar het schip strandt. Nee, we moeten proberen daar echt rekening mee te houden.

De heer Hijgenaar heeft in dat verband nog gezegd dat het beleid eigenlijk meer is gebaseerd op dividend. Ja, de uitvoering van het collegeprogramma wel. Dat klopt, maar dat houdt natuurlijk verband met het incidentele karakter dat ik zojuist in antwoord op de vragen van de PVV naar voren heb gebracht.

Door een aantal sprekers is de brief van de vier gemeenten aangehaald. De heer Roeland heeft aangegeven dat een gesprek wel goed is, maar dat geen onderhandelingen met deze gemeenten mogen worden gevoerd. In die zin hebben wij het gesprek de afgelopen week ook gevoerd. Zij hebben aangegeven dat zij in de toekomst graag betrokken willen worden bij de bezuinigingen. Dat begrijpen wij ook. Zij hebben overigens niet concreet kunnen aangeven waar zij in dit geval concreet door onze bezuinigingen getroffen worden, bijvoorbeeld bij bepaalde projecten. Wij begrijpen de bezorgdheid, maar die moeten wij verder met elkaar bespreken als daar vandaag toe besloten wordt.

De heer **Bierens** (VVD). Komt het voor dat de provincie betrokken wordt bij de bezuinigingsplannen van gemeenten? Daar zou een aanleiding voor kunnen zijn omdat de provincie – GS uiteraard – ook nog een taak heeft in het financiële toezicht.

De heer **Van Beveren** (GS). Ik heb het nog nooit meegemaakt dat wij concreet bij bezuinigingsvoorstellen van gemeenten werden betrokken. Inderdaad hebben wij wel een rol in het financiële toezicht op de gemeenten. Dat is overigens breder. Dat is een integraal toezicht geworden en de Staten krijgen hiervoor binnenkort een voorstel. We kijken natuurlijk goed naar de financiële positie van de gemeente, maar we zijn er ook terughoudend in omdat wij het ook op basis van bepaalde uitgangspunten moeten doen. Het enige uitgangspunt dat wij kunnen hanteren, is het sluitend zijn van de begrotingen en de meerjarenbegroting. Dat is voor ons het criterium waarop wij de gemeenten financieel moeten beoordelen.

De heer Harpe heeft gezegd dat het collegeprogramma feitelijk is beëindigd. Anderen hebben daarop gereageerd door aan te geven dat we nog een heleboel doen. Dat wil ik hier ook graag benadrukken. Mevrouw Evertz heeft daar ook op gewezen. Dat is ook zeer terecht. Het collegeprogramma is natuurlijk niet beëindigd. Heel veel dingen kunnen gelukkig nog wel vanuit het collegeprogramma worden uitgevoerd. We doen nog een heleboel. En inderdaad, dan heb elk nadeel ook z'n voordeel. In zo'n bezuinigingsproces is het soms ook louterend om eens te kijken naar dingen en te bekijken of we ze goed doen. Het is dus niet alleen maar een nadeel in die zin.

Op een niet ingediend amendement van de heer Robesin hoef ik niet in te gaan. Wat dat betreft, is het gemakkelijk. Ik ben echter wel blij met de steun voor het voorstel die door hem is uitgesproken.

De heer Hijgenaar liep een beetje vooruit op de strategiediscussie. Op het ogenblik kan ik er niet te veel meer over zeggen, want het proces loopt nog. Het college heeft de afgelopen dinsdag een brief daarover vastgesteld, maar ik merk dat de Staten die nog niet hebben ontvangen. Wij hadden wel de intentie om de brief vandaag hier te hebben. In de brief worden de Staten door GS bijgepraat over de voortgang van de strategiediscussie, het proces dat nu gevoerd wordt en waar wij nu in dat proces staan.

De heer Muste heeft de suggestie in de commissie overgebracht en ik had haar ook bij DELTA ingebracht. Ik heb dus echt woord gehouden.

De heer **Muste** (NZ). En hoe reageerden ze?

De heer **Van Beveren** (GS). Het werd voor kennisgeving aangenomen. Het is misschien teleurstellend voor de heer **Muste**, maar ja.

De heer **Hijgenaar** heeft gezegd dat op basis van de begroting besluiten kunnen worden genomen en dat niet alleen naar het collegeprogramma moet worden gekeken, maar ook naar de begroting.

Ik kom bij de moties en de amendementen. Ik heb de laatste set amendementen nog niet.

De motie op stuk nr. 1 van GroenLinks vraagt om uitstel van deze bezuinigingen. In mijn betoog heb ik naar mijn mening voldoende aangegeven dat wij dat zeer ongewenst vinden. Het jaar loopt door en we kunnen de budgetten niet vast blijven houden. Instellingen willen op den duur ook weten waar ze aan toe zijn. Ook als het negatief is, moet een keer een besluit worden genomen. Het lijkt mij dus niet verstandig om deze bezuinigingen uit te stellen.

Het amendement op stuk nr. 2 is een samenstel van een aantal voorstellen tot aanpassing van ons voorstel. Er zit een aantal voorstellen bij, waarvan het college meent dat die op zichzelf mogelijk zouden zijn, maar een paar voorstellen zijn echt onmogelijk. Ik zie bijvoorbeeld het voorstel om de 600.000 euro bij de Deltaweg Goes-Bruinisse helemaal weg te halen. Dan kan er dus helemaal niets op het stuk van Goes tot Bruinisse op de N59, terwijl wij daarvoor al wel bepaalde zaken hebben toegezegd. Die moeten gewoon uitgevoerd worden. Dat zou dus heel lastig worden.

Een ander punt is het overschot op de jaarrekeningen en de onderuitputting. We hebben nu juist met alle moeite in ons voorstel de onderuitputting weggehaald, maar zo wordt die door de achterdeur weer opgevoerd. Dat wordt wel heel lastig en wij zien dat, eerlijk gezegd, niet als de oplossing.

Over de motie op stuk nr. 3 heb ik al gezegd dat wij absoluut geen verwachtingen willen wekken, maar dat wij echt ons best zullen doen om bij de voorjaarsnota te kijken naar wat dan nog wel mogelijk is.

Mijn reactie op het amendement op stuk nr. 4 is gelijk aan mijn reactie op het amendement op stuk nr. 2. Daarvoor geldt hetzelfde argument, namelijk dat er een paar zaken in zitten, zoals de onderbesteding in 2013 en 2014, die naar onze mening op deze manier echt niet goed geregeld worden. Bovendien zie ik daar de rondweg Scharendijke staan. Ik weet niet wat ermee bedoeld wordt, maar er staat zes ton. De rondweg Scharendijke kent een bedrag van 2,6 miljoen. Als we daar zes ton uithalen, kunnen ze op Schouwen-Duiveland het hele project schrappen. Dat is geen goede aanpak.

De heer **Hijgenaar** (D66). De bijdrage aan de rondweg Scharendijke is 2,6 miljoen, waarvan zes ton uit de autonome middelen komt. Het verzoek in verband met deze rondweg moet eind deze maand bij de provincie binnen zijn. Ik denk niet dat het er tegen die tijd zal zijn. Ik woon in die gemeente en ik weet dat ze dat niet gaan redden. Daarmee vervalt de noodzaak tot financiering in dit jaar.

De heer **Van Beveren** (GS). Wij hebben de gemeente Schouwen-Duiveland inderdaad tot wat spoed gemaand, omdat dit project al heel lang loopt. Zij dubben over het

tracé. Wij houden die 2,6 miljoen beschikbaar, maar als dat maar blijft duren en wij het geld zelf hard nodig, komt het onder die projecten die je kunt aanmerken als die nog ter discussie staan. Je kunt er echter niet zomaar zes ton uithalen en ze nog maar 2 miljoen geven. Dan is onze toezegging niet meer goed.

De heer **Hijgenaar** (D66). Dat was ook niet de portee van dit voorstel. De financiering in dit jaar is niet meer noodzakelijk. Volgens mij is de gemeente Schouwen-Duiveland een van de gemeenten die de brief schreef. Daarin stond dat zij met ons wilden meedenken over deze bezuinigingen. Daar hebben ze dan nu de gelegenheid voor. Ze kunnen dan meedenken om samen met het college te beslissen om dat in een later jaar te gaan doen. Dan kunnen zij nog even doordenken over het tracé. Ik schat dat dit nog wel een jaar of vier duurt en dan kunnen wij de weg tegen die tijd aanleggen. Maar dan hebben we nu het geld beschikbaar voor dit voorstel.

De heer **Van Beveren** (GS). Wij vinden deze aanpassing niet verstandig, maar de Staten nemen het besluit daarover.

Vervolgens zijn er allemaal deelamendementen. Het amendement op stuk nr. 5 gaat over de Kanaalzone. In het amendement wordt een spreiding toegepast. In 2014 hebben we dan een hoger tekort, dat in 2015 weer wat terugkomt. Dat lijkt ons niet bevorderlijk, maar we zeggen niet dat het absoluut niet kan. Alleen heb je dan wat fluctuaties in de algemene reserve.

Het amendement op stuk nr. 6 heeft betrekking op de biobased economy. Dat lijkt ons absoluut niet verstandig. Wat we nu nog hebben, moeten we doorzetten.

Wat betreft het amendement op stuk nr. 7 komen we op de problemen met de onderbesteding, zoals dat ook voor het amendement op stuk nr. 6 geldt. De onderbesteding 2013 is geschat en we moeten eerst nog maar eens kijken of we die halen. Als we die hebben gehaald, hebben we het geld hard nodig voor andere zaken. Om die reden vinden wij het niet verstandig om het op deze manier te doen.

Hetzelfde geldt voor het amendement op stuk nr. 9 om niet te bezuinigen op onderwijs en kennisinfrastructuur en dat ook te betalen uit het rekeningsaldo. Dat rekeningsaldo moeten we eerst hebben en dan hebben we het vervolgens voor andere zaken nodig.

Het amendement op stuk nr. 10 gaat over de rondweg Scharendijke, waarover wij zojuist hebben gesproken. Daar komt dan nog eens het deeltje bij van de onderbesteding en dan geldt zeker het argument dat ik zojuist heb genoemd.

Hetzelfde argument geldt voor het amendement op stuk nr. 11 om minder te bezuinigen op cultuur ten laste van de onderbesteding die wij nog niet hebben. Dat kan niet; dan schuiven de problemen alleen maar door. Dat is niet verstandig.

Het amendement op stuk nr. 12 heeft betrekking op natuur en landschap. De bezuiniging moet geschrapt worden en dekking moet worden gevonden uit het overschot in 2013. Dat is eigenlijk ook een onderbesteding, zij het dat het een andere naam heeft. Ook dat is niet verstandig wat het college betreft.

In het amendement op stuk nr. 13 over de Economische Agenda wordt voorgesteld het

promotiebudget te verminderen. Er is enorm gesneden op het budget promotie. Mevrouw Schönknecht heeft het er al moeilijk genoeg mee. We zouden het haar niet graag aandoen om dat budget nog verder omlaag te brengen. We moeten wat dat betreft ook realistisch zijn.

In het amendement op stuk nr. 14 over het Omgevingsplan milieu wordt eveneens voorgesteld, de dekking uit de onderbesteding te halen. Hiervoor geldt het argument dat ik al heb genoemd. De onderbesteding moeten we eerst maar zien te halen en dan hebben we die vervolgens hard nodig om de algemene reserve op peil te houden.

Tenslotte de Westerschelde en Kanaalkruising. Het gaat hier om een toevoeging aan de reserve Westerscheldetunnel. Nu voegen wij ieder jaar een bedrag uit eigen middelen toe aan de reserve Westerscheldetunnel en niet aan de reserve Kanaalkruising Sluiskil. Wij hebben gezegd dat dit eenmalig niet kan gebeuren. Het is gemakkelijk om geld te bezuinigen. Het is op zichzelf een tamelijk eenvoudige maatregel, want dan heb je ineens 2 miljoen extra beschikbaar. Het betekent inderdaad dat de reserve minder snel groeit en dat je iets langer tol moet heffen. In tijd gezien, is dat natuurlijk niet lang, maar het effect is er. Dat kunnen wij niet ontkennen en wij lopen daar ook niet voor weg. Omdat het een vrij eenvoudige maatregel is, vinden wij het verstandig om het eenmalig op deze manier te doen.

De **voorzitter**. De Staten zullen in tweede termijn het woord voeren in dezelfde volgorde als in de eerste termijn.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Het is voor mij wel duidelijker geworden dat het, als wij het vandaag niet regelen, nog maar de vraag is of het in juni wel geregeld kan worden.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor de beantwoording van de vragen en alle fracties, die de moeite gedaan hebben om te kijken of er bepaalde mogelijkheden zijn. Ik ben tevreden met de uitleg.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Wij hebben de beantwoording van de gedeputeerde gehoord. Er zijn wel zaken die wij echt belangrijk vinden en die wij in het besluit over dit voorstel willen laten meewegen. Om die reden dienen wij een amendement in. De PVV-fractie vindt het namelijk belangrijk dat niet in belangrijke zaken als economie en werkgelegenheid wordt gesneden. Daar moeten we zorgvuldig mee omgaan. Juist met het oog op de gewenste economische kracht van onze provincie is het zaak, de economische ontwikkelopgave serieus te nemen. Ieder miljoen dat in Zeeland in het kader van genoemde economische ontwikkelingen -- de zogenaamde multiplier -- waaraan andere overheden en Brussel meebetalen, wordt uitgegeven, levert een netto-investering op van 4 miljoen, dus vier keer zoveel. Wij hebben in dit amendement in de programma's leefbaarheid, cultuur en natuur en landschap in totaal 1,3 miljoen gevonden -- waar dus extra op bezuinigd kan worden -- en ook nog 1 miljoen minder op externe inhuur wat betreft het onderdeel uitbestedingen en opdrachten, in totaal 2,3 miljoen. Wij stellen voor om die 2,3 miljoen ter beschikking te stellen voor de economische

ontwikkeling. En dan wat betreft de multiplier: dat zou betekenen dat die 2,3 miljoen voor onze Zeeuwse economie netto 9,2 miljoen kan opleveren.

De **voorzitter**. Door het lid Haaze is het volgende amendement ingediend:

In het samenvattend financieel overzicht op bladzijde 2 en 3 van onderhavig voorstel, de volgende wijzigingen aanbrengen.

- *Programma leefbaarheid : leefbaarheid, van het nog vrij besteedbare saldo 200.000 euro, bezuinigen;*
- *Programma cultuur: amateurkunst, van het nog vrij besteedbare saldo 100.000 euro, bezuinigen;*
- *Programma Natuur en Landschap; van het nog vrij besteedbare saldo 700.000 euro, bezuinigen;*
- *Programma Natuur en Landschap; inrichting herijkte EHS: van het nog vrij besteedbare saldo 300.000 euro, bezuinigen;*
- *GS komen voor bovengenoemde bezuinigen van in totaal 1,3 miljoen, met een voorstel hoe deze bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden;*
- *Daarbovenop de kosten externe inhuur voor wat betreft "uitbestedingen en opdrachten" met 1 miljoen naar beneden bij te stellen;*
- *De in bovengenoemde punten geformuleerde 2,3 miljoen toe te voegen aan de budgetten voor economische ontwikkeling in Zeeland.*

Dit amendement krijgt nr. 16.

De **voorzitter**. Het is wel jammer dat u dit niet eerder bekend hebt kunnen maken. Dan hadden we het in de eerste termijn kunnen meenemen. Maar u hebt het recht om op elk moment in de behandeling van het agendapunt een amendement in te dienen. Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslaging.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ook ik wil de gedeputeerde bedanken voor de beantwoording. Op een aantal punten denken wij echt anders; dat is duidelijk geworden. Dit voorstel wordt aan ons voorgelegd en wij kunnen daar uiteindelijk "ja" of "neen" tegen zeggen. Er zitten keuzes in, die niet de onze zijn.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ook na de inbreng van zowel de collega's als van het college van GS in eerste termijn zijn en blijven wij van mening dat de nu voorgestelde bezuinigingen -- die in feite incidentele bezuinigingen zijn -- op dit moment de juiste weg vormen. Collega Beekman van de ChristenUnie heeft voorgesteld om de PLUS-taken te schrappen en gezegd dat wij eigenlijk een nieuwe kerntakendiscussie hadden moeten voeren. Dat is in de ogen van mijn fractie op dit moment nog niet aan de orde. Als de ontwikkelingen ten aanzien van inkomsten en uitgaven de richting uitgaan dat wij structureel financiële problemen krijgen en het geen incidentele problemen blijven, zullen wij te zijner tijd -- wellicht volgend jaar, maar ik hoop het niet -- een kerntakendiscussie moeten voeren, waarbij het wat mijn fractie betreft op voorhand nog niet zodanig is dat wij alle PLUS-taken willen schrappen. Dat zou namelijk nogal

wat betekenen. Wij zouden opnieuw tot een zorgvuldige afweging moeten komen van wat belangrijk is voor de Zeeuwse burgers, ook in relatie tot de taken die gemeenten uitoefenen. Het mag duidelijk zijn dat wij het voorstel van het college zullen steunen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Als ik naar de beantwoording van de gedeputeerde luister, al beargumenterende en vanuit zijn positie als collegelid, weet ik dat er hard is gewerkt en dat er diep over is nagedacht. Dat zou eigenlijk de opstap geweest moeten zijn voor een discussie in commissie en Staten. Ik betreur het dat die discussie niet heeft plaatsgevonden, omdat in ieder geval drie collegefracties hun standpunten in de commissie al hadden bepaald. Dat vind ik een verlies voor de democratie, want het had een goede discussie kunnen zijn, zeker nadat wij de beschikking kregen over de uitgebreide lijsten. Daar is door iedereen heel veel werk in verzet. Alleen al uit dat oogpunt vind ik het jammer dat die discussie niet heeft kunnen plaatsvinden.

De gedeputeerde heeft geantwoord op het grote amendement dat GroenLinks heeft ingediend. Hij zei dat er in het amendement misschien wel posten zaten die het bespreken waard konden zijn. Ik kan hem op zijn wenken bedienen; ik heb nog vier amendementen. Die geef ik graag aan de statengriffier om in discussie te geven. Wie weet, komt er nog wat uit de hoge hoed, zodat wij – ik in ieder geval – iets tevredener naar huis kunnen gaan dan op dit moment het geval is.

De **voorzitter**. Door de leden Harpe en Hijgenaar zijn de volgende amendementen ingediend.

Niet of minder bezuinigen op:

Nr.	Omschrijving	2014	2015
13	Energietransitie	136.600	156.700

Dit amendement krijgt nr. 17.

Niet of minder bezuinigen op:

Nr.	Omschrijving	2014	2015
23	Groen	230.000	172.700

Dit amendement krijgt nr. 18.

Niet of minder bezuinigen op:

Nr.	Omschrijving	2014	2015
31	Economische en Toeristische ontwikkeling	308.000	348.300

Dit amendement krijgt nr. 19.

Door het lid Harpe is het volgende amendement ingediend:

Niet of minder bezuinigen op:

Nr.	Omschrijving	2014	2015
5	Restauratie Monumenten	306.000	306.000

Dit amendement krijgt nr. 20.

De **voorzitter**. Voorgesteld wordt de kosten van deze amendementen te dekken uit de overschotten van de jaarrekeningen 2013 en 2014, onderuitputting en indien nodig uit de algemene reserve. Ook hier vind ik het jammer dat wij deze amendementen niet bij de beraadslagingen in de eerste termijn hebben kunnen betrekken.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik dank gedeputeerde Van Beveren voor de gedegen beantwoording. De VVD-fractie heeft in eerste termijn aangegeven waarom zij van mening zijn dat nu moet worden besloten tot de taakstellende bezuinigingen en dat deze niet moeten worden uitgesteld. Ik heb ook aangegeven dat wij met het voorliggende pakket goed uit de voeten kunnen, hoe lastig die operatie ook is. Wij zijn van mening dat het collegeprogramma voor een belangrijk deel wel overeind blijft. Drie jaar geleden, toen het collegeprogramma werd gemaakt, waren een aantal ontwikkelingen niet te voorzien. Dat gebeurt vaak, maar in deze periode hebben zich bepaalde ontwikkelingen in heviger mate voor gedaan dan gebruikelijk is.

Wij hebben een motie ingediend en wij geven daarmee een signaal af in de vorm van speerpunten die wij hebben genoemd, voor het geval er meer financiële ruimte is bij de voorbereiding op de voorjaarsnota. Ik ben blij met de opmerking van de gedeputeerde dat hij heel serieus met dat signaal wil omgaan.

De amendementen, die wij goed hebben kunnen bekijken, zullen wij niet steunen om de redenen die ook de gedeputeerde heeft genoemd. Ik zeg er gelijk bij dat onze standpunten bij de stemming naar voren komen, gelet op hetgeen over de amendementen die nu worden uitgedeeld al is gezegd. Die partijen moeten er maar rekening mee houden dat deze amendementen hetzelfde stemgedrag van de VVD krijgen als de amendementen die eerder zijn ingediend.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Mij bekruipt toch een beetje het gevoel dat iedere discussie nu echt onmogelijk is gemaakt als over geen enkel amendement ook maar één pluspunt naar voren kan worden gebracht: we zeggen tegen alles "nee". Ik vind dat een onderwaardering voor een deel van de Staten. Dat vind ik jammer.

De heer **Bierens** (VVD). Er zijn vandaag al meer woorden gesproken die onze fractie en misschien nog een paar andere betreuen. Natuurlijk, de heer Harpe mag ons van alles verwijten, maar wij hebben ook wel onze gedachten bij het proces zoals dat is gegaan, dat wil zeggen de periode tussen de commissievergadering en tot het moment van nu. Wij hebben het gevoel dat ook de heer Harpe ons soms bewust buiten de discussies heeft willen houden. Het tijdstip waarop hij nu nog met amendementen komt, is daar een treffend voorbeeld van.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Ik heb nog geen antwoord gekregen op mijn vraag naar het verschil in subsidiëren van politieke activiteiten tussen de partijen. Is nu besloten dat andere mensen ook zo'n festiviteit kunnen organiseren voor die 8.900 euro of wordt dat bij de PvdA geschrapt?

De **voorzitter**. Dit was de tweede termijn van de Staten. We hebben zojuist een amendement van de PVV gekregen en de amendementen van GroenLinks en D66 worden nog rondgedeeld. Deze moeten eerst worden verspreid, zodat er daarna op gereageerd kan worden. Is de heer Van Beveren al in staat om te reageren op het amendement van de PVV?

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Ik kan daarop reageren. Het amendement begint met het programma leefbaarheid. Als de heer Haaze geen behoefte meer heeft aan een nota leefbaarheid -- daarvoor hebben we nog een paar ton reserve gehouden in dat budget -- dan kan dat, maar dan moeten de Staten dat wel in meerderheid met hem eens zijn. Wij hebben tot nu toe begrepen dat de Staten juist wel hechten aan zo'n programma en dus aan uitgaven op dat terrein. Als je alleen maar een programma hebt maar geen middelen erbij, schiet je er ook niets mee op.

Dat geldt natuurlijk ook voor de onderdelen cultuur en natuur. We hebben al enorm bezuinigd op personeel en met de personele bezuinigingen zijn ook de budgetten voor de externe inhuur fors omlaag gegaan. Daar hebben we eerder een discussie over gevoerd. Wij voeren dat ook uit en er wordt echt minder uitbesteed. Om er op voorhand nog eens 1 miljoen op te schrappen voordat wij weten of het ook kan, lijkt ons niet verstandig.

De **voorzitter**. Wij zullen de beraadslaging over dit voorstel schorsen totdat de amendementen van GroenLinks en D66 beschikbaar zijn. Na de behandeling van de vragen over de jeugdzorg kunnen de beraadslagingen en de besluitvorming over het totaal plaatsvinden.

De beraadslaging wordt geschorst.

29. Vragensessie

30. Vragen van het lid Harpe over de jeugdzorg

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik heb artikel 44-vragen gesteld met de vraag of het mogelijk is om die in de Statenvergadering beantwoord te krijgen. Ik heb geen verdere vragen.

De **voorzitter**. Dat zijn de vragen die u schriftelijk hebt ingediend, die u tijdens de Statenvergadering graag mondeling beantwoord krijgt door de gedeputeerde.

De heer **Harpe** (GL). Als dat mogelijk is.

De **voorzitter**. Daarom staan ze nu geagendeerd. Ik geef de gedeputeerde het woord.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. De eerste vraag of de gedeputeerde gezien de ernst van de situatie in de aanstaande Statenvergadering expliciet uitleg wil geven over de immateriële gevolgen van deze transitie. De heer Harpe bedoelt daarmee de transitie jeugdzorg. In de vragen en de toelichting komt de term "code rood is weer actueel" aan de orde. In het laatste verslag van de commissie-Geluk staat dat wij nu niet meer rood hebben,

maar gelijkgesteld worden aan andere regio's. Het rood is dus verdwenen.

Nogmaals, de gemeenten zijn nu aan zet. Dat is afgesproken en dat is wetgeving. Over de zachte landing hebben wij gezegd dat wij ook financieel willen deelnemen aan de implementatiepilots. Dan kunnen we ook zien hoe het loopt, want daar zitten we ook zelf met een transitie-manager van de provincie bij.

Het Bureau Jeugdzorg is veiliggesteld. Dertien gemeenten hebben dat ondertekend en dat betekent dat 99 fte's in de jeugdzorg blijven en dat 18 fte's elders worden ondergebracht. Bureau Jeugdzorg blijft in ieder geval overeind, ook voor de verplichte jeugdzorg. Dat is ook op speciaal verzoek van staatssecretaris Teeven gebeurd. Daardoor hebben zij de rechtszaak ingetrokken die zij tegen ons hadden aangespannen toen wij besloten met ingang van 2015 niet meer te subsidiëren.

Het probleem blijft echter dat het niet alleen over onze jeugdzorg gaat, maar ook over zorginstellingen die via de AWBZ en de ziektekostenverzekering betaald worden. Men probeert nu alle zorgaanbieders -- dat zijn er heel veel -- in te kopen. De Kamer heeft besloten de gemeenten gedurende drie jaar te helpen met de inkoop in de jeugd-GGZ. Wij zijn op zichzelf dus al een heel eind met de jeugdzorg in Zeeland. Het budget is gereed: 95% van het budget voor 2014 wordt gegarandeerd tot 2015. Men heeft ook in de gaten hoeveel aan welke zorg wordt uitgegeven, maar nu moet nog worden gekeken hoe de zorg wordt ingekocht.

Het verhaal over de frictiekosten is nog niet beëindigd. Met staatssecretaris Van Rijn wordt door de provincies nog overlegd en hij vraagt of er nog iets kan worden gedaan met het geld dat nog in kas zit. Dat is linke soep, want als wij in financiële zin meedoen aan de implementatiepilots en de staatssecretaris zegt dat hij dat niet wil, dan hebben wij een probleem. Dat dient volgende week in de vergadering met de staatssecretaris te worden besproken. Het is niet zorgelijk, maar het is landelijk. Het is een majeure operatie. Zeeland is er nog niet klaar voor, maar er worden wel behoorlijke sprongen gemaakt. Wij blijven erbij zitten en wij proberen onze invloed zo goed mogelijk uit te oefenen.

De **voorzitter**. De amendementen zijn nog niet rondgedeeld. Wel hebben wij de moties die niet behoren bij een agendapunt.

31. Moties niet behorend bij een agendapunt

32. Motie van de leden Erbisim, Harpe, Van Tilborg en Muste over social return

De **voorzitter**. Ingediend is de volgende motie:

Provinciale Staten van Zeeland in vergadering bijeen op vrijdag 14 maart 2014

Overwegende dat:

- *het wenselijk is om ook in Zeeland een groot aantal mensen met een zogenaamde afstand tot de arbeidsmarkt en/of mensen met een beperking (aangepast) kansen op werk te bieden;*
- *het helpen aan betaald werk van eerdergenoemde groepen een gezamenlijke maatschappelijke*

verantwoordelijkheid is van arbeidsgehandicapten zelf, overheden, bedrijfsleven en overige partijen die als werkgever opereren op de arbeidsmarkt;

spreken als hun mening uit dat:

- de social return als eis opgenomen dient te worden bij provinciale aanbestedingen en grote opdrachten door middel van bijvoorbeeld een contracteis of een sociale paragraaf;

- de provinciale aanbestedingen opgeknipt en in kleine bestekken aangeboden moeten worden zodat ook kleine ondernemers een kans krijgen hierop in te schrijven, mits zij zich conformeren aan de sociale en maatschappelijke doelstellingen zoals die ook in het bestek zullen worden meegenomen;

- binnen de eigen provinciale organisatie een personeelsbeleid gevoerd moet worden, waarbij er bij alle diensten en afdelingen naar gestreefd wordt om arbeidsgehandicapten in dienst te hebben en een voldoende mate van stagemogelijkheden aan te bieden;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- de mogelijkheid van social return te onderzoeken bij alle aanbestedingen en inkoop vanuit de provincie en provinciale diensten;

- Provinciale Staten voor het einde van 2014 te informeren over de uitkomsten van bovenstaand onderzoek,

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. X1.

De heer **Erbisim** (PvdA). Voorzitter. Ik zal het kort houden. Niet iedereen neemt even gemakkelijk deel aan het arbeidsproces. De provinciale overheid kan daarom bij het verstrekken van bijvoorbeeld inkoopopdrachten de opdrachtnemer verplichten of stimuleren bij de uitvoering ook kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt te betrekken. Zo krijgen langdurig werklozen en gedeeltelijk arbeidsgeschikten een kans om werkervaring op te doen en kunnen mede daardoor voldoende leerwerkplaatsen worden gecreëerd voor bijvoorbeeld de bouwopleiding in Zeeland. Dit versterkt hun positie op de arbeidsmarkt.

Deze aanpak wordt social return genoemd.

Daarom dienen wij deze motie met onze collega's van GroenLinks, de SP en Natuurlijk Zeeland in. We hopen op uw steun.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Wij hebben enkele vragen aan de indieners van de motie. Hoe willen zij dat vorm geven? Ergens halverwege de motie onder "spreken als hun mening uit" wordt ook iets gezegd over het aanbestedingsbeleid en kleine bestekken. Dat is trouwens iets waarvoor wij in algemene zin pleiten daar waar het de Marinierskazerne betreft. Dat mag geen geheim zijn. Uit de pers vernemen wij hoe dat proces lijkt te lopen. Wij vragen ons echter af wat die regel daartussen doet in deze motie. Mijn fractie wil allereerst uitspreken dat juist deze mensen ons zeer aan het hart gaan. Er is echter een sociaal akkoord, een najaarsakkoord en er zijn afspraken gemaakt met de SER, met werkgevers, werknemers en met de bonden. Daarin is met name dit beleid heel nauwkeurig en

evenwichtig geregeld. Wat denken de indieners nu te bereiken met het vormgeven van het beleid op deze manier, terwijl dit in het geheel geen taak is van de provincie? Zoals wij het lezen, is het een reparatieronde van iets wat ergens anders allang geregeld is.

De heer **Van Burg** (SGP). Ik zit op de plaats van de heer Van der Maas, maar zijn sprekerskaartje doet het niet.

Voorzitter. De heer Erbisim sprak in zijn toelichting over stages en leerwerkplekken, maar daar gaat de motie niet over. Uit enige ervaring in het Rotterdamse, waar deze clause standaard in de bestekken staat, weet ik dat dit in infrastructurele en bouwkundige projecten bijzonder lastig is vanwege de Arbo-wetgeving op een bouwplaats. Iemand met een lichamelijke beperking is daar eigenlijk niet veilig inzetbaar. Je zou dan moet kunnen regelen dat je dit kunt inwisselen voor stagiaires of leerlingen op een bouwplaats. Dat staat niet in de motie. Het lijkt me dan handig om dat er gewoon in te zetten. Als je zo'n clause in zet, ga je compleet mank bij een aanbesteding. De eerste de beste jurist maakt daar een probleem van.

De heer **Erbisim** (PvdA). Voorzitter. Op de vraag van de ChristenUnie over de kleine bestekken, kan ik antwoorden dat met de nieuwe Aanbestedingswet zoveel mogelijk losse percelen worden aanbesteed. Wij nemen dat hierin over, vooral om het mkb en de kleine ondernemers een kans te geven om opdrachten bij de overheid binnen te kunnen halen.

Aan het adres van de heer Van Burg merk ik op dat het klopt, maar dat het tweeledig is. Wij vragen een onderzoek om te kijken waar we die belemmeringen kunnen wegnemen. Ik geef een voorbeeld. Vijf jaar geleden konden wij in de bouw bijna geen stagiaires krijgen, omdat ze liever niet bij de overheid maar bij een aannemer of een architectenbureau wilden werken. Nu zien wij een kentering. De jongens komen van een hbo- of mbo-opleiding en kunnen geen ervaringsplaats vinden. Daar zou een provinciale overheid misschien wat kunnen betekenen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Er wordt gevraagd om een onderzoek. Het heeft te maken met de afspraken die met minister Asscher zijn gemaakt, waarbij de overheden – gemeenten en provincies – een bepaald aantal mensen met een functionele beperking "krijgen opgelegd", die zij in dienst moeten nemen. Dat gaat met getallen. Dat heeft te maken met de nieuwe Aanbestedingswet. Of je kleine percelen kunt "opknippen" is nog maar de vraag. Volgens mij mag dat niet. In ieder geval wil ik het best onderzoeken. Anders belanden we nu in een theoretische discussie waar ik ook niet helemaal op voorbereid ben. Laten we het onderzoeken en dan neem ik het punt van de heer Van Burg mee. Ik maak er een geheel van, waarin alle vragen worden meegenomen.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Neemt de gedeputeerde onze vragen dan ook mee? Het gaat met name om de manier waarop een kleine aannemer met drie mensen in dienst daaraan invulling moet geven. Als je kansen wilt geven aan kleine aannemers en mensen met functiebeperking een plaats moeten geven of – zoals in een oorspronkelijk voorstel – daarover een boete moeten gaan betalen, bereik je juist het tegenovergestelde van

wat je hiermee wilt bereiken. Heel veel Zeeuwse aannemers zijn kleine aannemers.

Toen wij begonnen, wisten wij dat het aantal mensen met een functiebeperking in dienst van de provincie – zoals in een eerdere versie van deze motie stond – klein was en niet aan de normen voldeed. Ik ben er benieuwd naar of de gedeputeerde kan aangeven of de provincie inmiddels wel voldoende mensen met een functiebeperking in de gelederen heeft. Dat is nu net iets waar we wel over gaan.

De heer **Van Heukelom** (GS). In de eerste plaats houden wij dit onderzoek in de hele provincie. Daarbij kwamen wij op de vraag of ik kon aangeven welke mensen tot die categorie behoren. Dan krijg je een semantische discussie. Als wij kijken naar de mensen die wij denken dat zij daartoe behoren, hebben wij er genoeg. Maar dat is maar de vraag. Ik ga ervan uit dat wij de normering die op ons afkomt nog niet gehaald hebben. Daar hebben we nog heel wat werk te doen, maar dat doen wij samen met het ministerie. Alle provincies houden pilots om te kijken of we eruit kunnen komen. De opgave wordt ook niet gemakkelijk, omdat er uiteindelijk ook niet zoveel plaats is. Maar goed, ik neem het mee.

De heer **Frans Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik ondersteun de motie over de social return en ook het onderzoek dat de gedeputeerde wil doen. Kan hij echter aangeven uit welk budget dat allemaal komt? Waarvan gaan we dat allemaal betalen?

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat behoeft nog nader collegeoverleg. Ik denk dat ik bij het statenbudget kom, want het is door de Staten gevraagd!

De heer **Frans Babijn** (CDA). Daar maak ik toch bezwaar tegen!

De heer **Van Heukelom** (GS): Ik ga ervan uit dat dit ambtelijk gedaan kan worden en dat we geen extern bureau gaan vragen. We hebben mensen genoeg in huis, als ik de tijd maar krijg. We hebben het druk en in de motie wordt gezegd dat ik in 2014 daarop moet antwoorden. Dan heb ik nog een aantal maanden en ik ga ervan uit dat wij dit intern kunnen doen. Anders kom ik bij de Staten terug.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik heb een vraag van orde. Het belang om op te komen voor deze groep, onderstreept de CU van harte. Zij vindt echter dat deze motie wat rommelig in elkaar zit. Als de gedeputeerde toezegt dat hij daarmee aan het werk gaat, wil ik de PvdA vragen of zij de motie intrekt. De motie wordt overgenomen door het college. Ik heb een beetje moeite met de vorm van de motie, maar ik zou er ook niet graag tegen willen stemmen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ik was iets te vroeg, maar ik wil straks wel een stemverklaring afleggen.

De heer **Erbisim** (PvdA). Wij handhaven de motie.

De **voorzitter**. Voordat wij de motie in stemming brengen, is er in ieder geval een stemverklaring van de heer Hijgenaar.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Wij vinden dit een sympathieke motie, maar in datgene wat staat onder "spreken als hun mening uit" staan naar onze mening een paar foutjes in. Ik heb daar anderen ook over horen spreken. Het dictum kunnen wij steunen en daarom zullen wij voor deze motie stemmen.

Mevrouw **De Paepe** (VVD). Voorzitter. Hoewel de VVD zich net als de heer Hijgenaar niet op alle punten in deze motie kan vinden, zal zij het onderzoek steunen en daarom ook voor de motie stemmen.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Wij vinden het belangrijk dat het onderzoek nu plaatsvindt, hoewel wij, zoals de heer Colijn al naar voren heeft gebracht, het niet altijd even gelukkig geformuleerd vinden. Daar zien we overheen.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Voor ons geldt hetzelfde: niet naar de letter, maar wel naar de geest.

Motie X1 wordt bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

33. Motie van de leden Harpe en Aalfs over de modernisering van het waterschapsbestuur

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Er zit een uitgebreide toelichting bij. Het is niet het bekende verhaal over wat wij vinden van de waterschappen. Temeer omdat de waterschapsverkiezingen gecombineerd worden of samenvallen met de statenverkiezingen, lijkt het mij heel verstandig dat die verkiezingen op een heel democratische manier plaatsvinden en dat wij uiteindelijk eens afstappen van de benoemde bestuurders. Het staat weliswaar niet in de motie, maar elders wordt eraan gewerkt dat als wij dat dan willen de waterschappen ook onder de Kieswet komen te vallen. Dit zijn aparte verkiezingen. Wat mij betreft, ondersteunen wij ook dat wat binnen het IPO is besproken, namelijk om uit te gaan van volwaardige verkiezingen en van het feit dat iedere afgevaardigde in de algemene vergadering ook gekozen wordt.

De **voorzitter**. Ingediend is de volgende motie:

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 14 maart 2014;

gelet op:

- *de onevenredige – door tijd en democratisch besef – achterhaalde samenstelling van het algemeen bestuur van de waterschappen in Nederland;*
- *de uitkomsten van het Coelo-onderzoek, waaruit blijkt dat burgers 90% van de waterschapslasten betalen;*

overwegende dat:

- *de trits belang-betaling-zeggenschap uit de wet is geschrapt en ook reeds lang in de praktijk niet meer bestaat;*
- *dit zich niet heeft vertaald in de drie democratische EU-beginselen: democratische gelijkheid, representatieve*

democratie en participatieve democratie en daarmee in strijd is met het verdrag van Lissabon;
- burgers inmiddels 90% van de waterschapslasten betalen en slechts voor 60% in het waterschapsbestuur vertegenwoordigd zijn;
- benoemde bestuurders (de zgn. geborgde zetels) in strijd zijn met het principe van democratische gelijkheid i.c. het verdrag van Lissabon;
- het ook voor de waterschappen meer dan gewenst is zich anno 2014 te richten op genoemd verdrag;

wetende dat:

- er politiek verschillend wordt gedacht over het bestaansrecht van de waterschappen, maar de democratisering van het waterschapsbestuur niet mag wachten op eventuele ontwikkelingen in dezen;

roepen de Tweede Kamer op:

- de Waterschapswet nog voor de waterschapsverkiezingen van 2015 aan te passen en het algemeen bestuur samen te stellen uitsluitend uit vertegenwoordigers van de algemene democratie;
- het maximum aantal leden van het algemeen bestuur terug te brengen tot 25 (aantal raadzetsels in een gemeente van 35.001-40.000 inwoners);

dragen Gedeputeerde Staten op:

- deze motie te sturen aan de leden van de Eerste en Tweede Kamer, het kabinet en het IPO,

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. X2.

De **voorzitter**. Ik zie dat de Staten geen behoefte hebben om te reageren op wat gevraagd wordt in de motie en geef dan ook het woord aan de gedeputeerde.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. In december 2013 heeft de Tweede Kamer gediscussieerd over onder andere de geborgde zetels. De minister beloofde toen met een brede evaluatie te komen met bijzondere aandacht voor het probleem in nut en noodzaak van die geborgde zetels. In het Bestuursakkoord water, een akkoord tussen Rijk, IPO, VNG en Unie, is besloten dat na de verkiezingen van 2015 het verkiezingsstelsel en de brede evaluatie aan de orde komen. Gezien de belofte van de minister en het Bestuursakkoord water zou ik het even willen afwachten, temeer omdat de Waterschapswet de provincie de opdracht heeft gegeven een waterschap in te stellen en reglementen vast te stellen. Deze reglementen bepalen dat wij de omvang en de samenstelling van het waterschap kunnen bepalen. Als wij deze motie aannemen, moeten wij dat nu ook gaan doen en zeggen wij vandaag, zonder overleg met het waterschap of ieder ander, dat het er 25 worden en niet meer. Laten we nu even afwachten wat er landelijk gebeurt, wat de vier overheden nog met elkaar zullen besluiten en niet van tevoren zulke voorstellen doen. Gezien de geschiedenis van GroenLinks en het waterschap begrijp ik best dat de heer Harpe dit probeert.

De heer **Harpe** (GL). Die laatste opmerking is van de gedeputeerde Van Heukelom en hij bedoelt dat geestig. Dat begrijp ik best en ik kan er ook best om lachen. Het gaat erom dat al zo vaak is beloofd dat we het anders

gaan doen met de waterschappen en het duurt al eeuwen. Het lijkt mij goed om vanuit deze provincie een keer een signaal te geven dat er ernst mee gemaakt moet worden en dat de waterschappen, waar de trits belang-betaling-zeggenschap allang is verdwenen, ook toetreden tot de regels van de algemene democratie. Het lijkt mij heel belangrijk om dat signaal af te geven, maar als de gedeputeerde mij kan garanderen dat de discussie begin volgend jaar op tafel ligt – ook in de Kamer – kan de motie op dit moment van tafel. Dan moet de gedeputeerde ook de toezegging doen dat de Staten er bericht over krijgen dat die zaak in gang wordt gezet. Het is uit de tijd dat bestuurders nog op deze wijze benoemd worden.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat kan ik nu niet zeggen, want dit is een discussie in de Staten. Als ik het voor het zeggen had – u weet dat ik daar een voorstander van ben – had ik u zeker niet gelijk gegeven. Laten we er nu even op wachten tot na de verkiezingen. De verkiezingen van 2015, het verkiezingsstelsel en het onder de Kieswet brengen zullen erbij betrokken worden. Die zaken heeft de minister aan de Tweede Kamer beloofd. Dan komen wij vanzelf aan bod. Wij hebben die bevoegdheid nog. Als je nu zegt dat het naar 25 moet, moet je dat ook gelijk doen. Dan hebben we een besluit genomen. Dat kunnen we niet doen, want het waterschap weet hier niets van.

De heer **Harpe** (GL). Het is een motie en geen besluitvorming. We kunnen er nog lang en breed over praten, maar het lijkt mij dan verstandig om die discussie af te wachten. Ik vind het jammer, maar goed. Ik begrijp de discussie wel.

De **voorzitter**. Aangezien de motie X2 van de leden Harpe en Aalfs is ingetrokken, maken zij thans geen onderdeel van de beraadslaging meer uit.

34. Motie van het lid Robesin over behoud vaarfrequentie fiets-voetveer Breskens-Vlissingen

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De motie is toch nog tijdig verspreid. Iedereen weet waar het om gaat en zij heeft dus weinig toelichting. De PvZ pleit ervoor dat de vaarfrequentie hoe dan ook wordt gehandhaafd, wat er ook gebeurt.

De **voorzitter**. Door het lid Robesin is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, bijeen op vrijdag 14 maart 2014,

constaterende dat:

- sprake is van een mogelijk “naar beneden bijstellen” van de vaarfrequentie fiets-voetveer Breskens-Vlissingen;
- dit grote ongerustheid oproept bij particuliere gebruikers en bedrijfsleven;

overwegende dat:

- minder afvaarten van het fiets-voetveer de leefbaarheid en economie van met name het "krimpg gebied" West-Zeeuws-Vlaanderen, ongetwijfeld negatief zullen beïnvloeden;
- dit eveneens een negatieve wissel zal trekken op het toerisme aan beide zijden van de Westerschelde, waarbij o.a. gedacht moet worden aan de bereikbaarheid per fiets;
- wellicht een deel van de geormerkte "krimpgelden" ingezet zou kunnen worden voor een kwalitatief behoud van het fiets-voetveer, teneinde een verdere "krimpg" te helpen voorkomen;

draagt het college op:

- er zorg voor te dragen dat de vaarfrequentie van het fiets-voetveer tussen Breskens en Vlissingen ongewijzigd blijft,

en gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. X3.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. De heer Robesin zegt dat het zo moet blijven, wat er ook gebeurt. Dat is voor onze fractie een punt te ver. Er zit geen financiële onderbouwing in en wij hebben er artikel 44-vragen over ingediend. Wij willen eerst het antwoord daarop afwachten, voordat wij überhaupt een standpunt innemen over het al dan niet verminderen van het aantal afvaarten. Wij zullen deze motie dan ook niet steunen.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Voorzitter. Wij onderschrijven de opmerkingen van de heer De Kaart van de PvdA. In de motie staat toch iets wat iedere keer tot misverstanden leidt. Er wordt weer gesproken over "geormerkte krimpgelden". Wij horen steeds dat er geen geormerkte krimpgelden zijn. Dan kan dit gewoon niet. De strekking is sympathiek, maar wij sluiten ons aan bij de woorden van de heer De Kaart. Wij zullen deze motie ook niet steunen.

De heer **Robesin** (PvZ). Mag ik hierop reageren, voorzitter?

De **voorzitter**. Dat mag, maar het is misschien handiger om eerst te inventariseren of er nog verdere vragen zijn.

De heer **Muste** (NZ). Voorzitter. Ik wil wel graag een stemverklaring geven. Ik zal voor deze motie stemmen. Ik ben laatst met die boot mee geweest en toen zat hij vol met toeristen. Het is een toeristentrekker en zeker als dadelijk de Marinierskazerne er is, is het een heel goede zaak dat de bootverbinding er blijft. Het is in het belang van Zeeland dat die verbinding er blijft.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Mijnheer Muste, daar is natuurlijk geen enkele discussie over. Dat vinden wij allemaal. Wij hebben er problemen mee hoe dit in de motie is verwoord.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De gedeputeerde heeft ooit beloofd met een notitie daarover te komen. Kunnen wij die tegemoet zien?

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Ik had eerst alleen een stemverklaring, maar nu er vragen gesteld

worden, ook aan de gedeputeerde, meng ik me ook maar even in de strijd. De heer Robesin zegt dat het de Staten duidelijk is waar het over gaat. Dat is echter het probleem van deze motie; het is niet duidelijk waar het over gaat. We staan voor een nieuwe concessie. Ik ondersteun de opmerking van de heer Harpe dat wij in de commissie Economie en Mobiliteit een toezegging van het college hebben gehad dat de problematiek van het fiets-voetveer aan ons zou worden voorgelegd, juist omdat daarover in de toekomst misschien pijnlijke besluiten moeten worden genomen, ook in de zin van het terugbrengen van het dienstbetoon van de veren. Ik hoop die informatie ook van de gedeputeerde te krijgen.

Verder kennen ook wij het begrip "geormerkte krimpgelden" niet. Wij zien er dus ook geen mogelijkheden voor om die als dekkingsmiddel te gebruiken. Dit zijn voor ons redenen om niet voor deze motie te kunnen stemmen.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik wil graag eerst reageren op de opmerking van het CDA dat er geen sprake is van geormerkte krimpgelden. In januari vorig jaar hebben wij in grote meerderheid een motie aangenomen. De VVD doet er kennelijk verwonderd over en zij heeft tegengestemd, maar de motie is aangenomen. Ik hoor het wel vaker dat er geen sprake van is, maar er is een motie over geormerkte krimpgelden. Wij weten erg goed waar dat over ging. Maar dat terzijde.

Ik kan mij vinden in de opmerkingen van de heer Van Geesbergen dat nog niet duidelijk is wat wel en wat niet kan en dat we misschien toch pijnlijke beslissingen moeten nemen. Dat beseft ik ook, maar als de opdracht nu luidt dat het college er alles aan doet om ervoor te zorgen dat de vaarfrequentie in stand blijft? Ik begrijp ook dat het met de aanbesteding ook wat moeilijker komt te liggen omdat Veolia niet meer meedoet. Het hangt een beetje in de lucht, maar ik zou graag willen dat het college er alles aan doet om de vaarten in stand te laten zoals ze nu zijn. Als dat niet lukt, heeft het in ieder geval zijn best gedaan.

De **voorzitter**. De motie op stuk nr. X3 is in die zin gewijzigd dat het dictum thans luidt:

"draagt het college op:

- er alles aan te doen om ervoor te zorgen dat de vaarfrequentie van het fiets-voetveer tussen Breskens en Vlissingen ongewijzigd blijft,

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Het college moet er alles aan doen om daarvoor te zorgen, maar daar zijn we toch zelf bij? Als wij willen dat dit gebeurt, besluiten wij daar toch toe? Dat gebeurt alleen niet vandaag en niet met de informatie die wij nu hebben.

De **voorzitter**. Ik geef nu eerst het woord aan de gedeputeerde.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik ben ervan op de hoogte gebracht dat wij dachten dat Veolia, de huidige concessiehouder, nog twee jaar zou verlengen. Veolia doet dat niet of wij moeten er per jaar 1,7 miljoen bijleggen. Ik had een levensgroot probleem om

razendsnel een nieuwe concessiehouder te vinden. Ik had ook gezegd dat wij bezig waren met een nota voor deze verbinding voor de langere termijn. Daar zijn wij druk mee bezig. Daar hebben wij al gesprekken over gevoerd. De Staten hebben echter ook gezegd dat de 1,4 miljoen die wij uit de autonome gelden in de boot stopten uit de BDU moeten komen. De BDU is ook gekort. Ik kan de Staten wel verzekeren dat het aantal afvaarten met deze boten niet hetzelfde zal zijn. De komende twee jaar zal daarop bezuinigd worden. Ik heb wel een minimumgrens in de concessie gezet. De frequentie mag niet naar beneden als er een inschrijver komt. Dat is ook nog de vraag, want ik moet dat nog zien. De nieuwe concessiehouder kan aangeven hoeveel vaarten wel of niet zullen plaatsvinden, maar er zit een minimumgrens in. Dat er bezuinigd wordt, is zeker. Dat ik ermee begaaven ben, is ook zeker. Wij doen ons uiterste best voor zoveel mogelijk afvaarten. Van de week is er in dit huis nog een gesprek geweest over de manier waarop wij met de boten omgaan met Veolia en of er niet meer mee gedaan kan worden dan alleen maar heen en weer varen. Dat is een opdracht van de Staten. Daar zijn we ook bezig.

Voor de korte termijn hopen we dat er nog inschrijvers komen voor deze concessie. Anders kom ik bij de Staten terug met een groot probleem. Voor de langere termijn ben ik met de notitie bezig over de manier waarop wij met die schepen omgaan. Wat ik ervan weet, is dat er internationaal grote mogelijkheden zijn, maar niet op een termijn van een jaar. Ik moet dus toch even door met de concessie zoals die nu is, maar dan voor de nieuwe concessiehouder. Dat zal pijn doen, maar ik hoop dat tot een minimum te beperken.

De **voorzitter**. Daarmee heeft de gedeputeerde de inspanning van het college aangegeven.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor zijn uitleg. De beantwoording is voor mij voldoende en ook de intentie dat het college er alles aan doet. Ik twijfel daar niet aan en ik trek de gewijzigde motie in.

De **voorzitter**. Aangezien de gewijzigde motie op X3 is ingetrokken, maakt zij geen onderdeel van de beraadslaging meer uit.

35. Statenvoorstel Invulling taakstellende bezuinigingen najaarsnota 2013/begroting 2014 (SERV-134)

De beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**. De later ingediende amendementen van de fractie van GroenLinks en D66 zijn verspreid. Ik geef het woord aan gedeputeerde.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. In de schorsing heeft het college tegen elkaar uitgesproken dat wij waardering hebben voor de manier waarop met name D66 en GroenLinks zijn omgegaan met onze bezuinigingsvoorstellen. Zij hebben echt pogingen gedaan om dat enigszins te kunnen bijbuigen. Ik heb echter in eerste termijn al aangegeven dat het voor ons heel lastig en zelfs onmogelijk is om op basis van een

verondersteld rekeningoverschot of veronderstelde onderuitputting alvast maar uitgaven te doen. Ik vind het heel vervelend worden, maar ik moet nu vier keer hetzelfde antwoord geven op de amendementen, op de nummers 17 t/m 20. Zij geven alle aan dat de mindere bezuinigingen moeten worden gedekt uit de overschotten op de jaarrekeningen 2013 en 2014, de onderuitputting en indien nodig ook nog uit de algemene reserve. Wij weten allemaal dat we die keihard nodig zullen hebben om op het benodigde weerstandsvermogen te blijven. Ik vind het heel vervelend, maar ik kan niet anders zeggen dan dat wij het niet verstandig vinden om deze amendementen te ondersteunen.

De **voorzitter**. Ik kijk even of er behoefte is vanuit de Staten om te reageren op het antwoord van de gedeputeerde. Dat is niet het geval. Dan gaan wij over tot besluitvorming. Wij nemen een besluit over de amendementen, het voorstel en vervolgens over de twee moties. In stemming komt allereerst het amendement nr. 2 en dan de amendementen nrs. 4 tot en met 20.

In stemming komt het amendement nr. 2, het zogenoemde bulkamendement van GroenLinks.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik wil graag een stemverklaring afleggen.

De **voorzitter**. Wij krijgen eerst een stemverklaring van de heer Beekman.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Wij zullen een groot aantal amendementen niet steunen, omdat de dekking komt uit de onderbesteding. Dat vinden wij geen verantwoorde manier om financieel beleid te voeren.

Amendement nr. 2 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66 en GL voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 4 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 5 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL, de SP en de CU voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 6 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GL, D66 en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 7 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 8 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 9 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 10 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 11 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 12 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 13 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL en de CU voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 14 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 15 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

In stemming komt amendement nr. 16.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Ik wil graag een stemverklaring over dit amendement afleggen. De bezuiniging die de PVV wil terugbrengen, vinden wij een goede maar daar waar zij de dekking halen – leefbaarheid en natuur – vinden wij een reden om het amendement niet te steunen.

Amendement nr. 16 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en NZ voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 17 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66 en GL voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 18 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66 en GL voor dit amendement hebben gestemd.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. U vergeet de SP steeds!

De **voorzitter**. U bent nog op tijd! Het wordt gecorrigeerd.

Amendement nr. 19 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 20 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Het statenvoorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, NZ, de PVV, de PvZ, de VVD, de PvdA en het CDA voor dit voorstel hebben gestemd.

In stemming komt de motie op nr. 1

De **voorzitter**. De motie vraagt om uitstel van de besluitvorming. Zij is in feite achterhaald, maar formeel moeten wij de motie pas na de stemming over het voorstel aan de orde stellen. Mijnheer Harpe, wilt u deze motie toch in stemming brengen?

De heer **Harpe** (GL). De motie is niet principieel, maar praktisch. In die zin trek ik haar in.

De **voorzitter**. De motie op nr. 1 is ingetrokken.

In stemming komt de motie op nr. 3.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik wil graag een stemverklaring afleggen. Met deze motie wordt een voorschot genomen op de voorjaarsnota. Dat lijkt allemaal erg sympathiek, maar het is overbodig omdat wij sowieso bij de voorjaarsnota alles opnieuw bezien. Overbodige moties steunen wij niet.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Het college heeft deze motie overgenomen als ik het goed heb begrepen. In die zin is zij overbodig geworden.

De **voorzitter**. Dit is de fase van de stemverklaringen. Wij gaan niet meer in debat, maar wij hebben allemaal gehoord wat er gezegd is.

Motie nr. 3 wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de VVD, de PvdA, het CDA, NZ en de PvZ voor deze motie hebben gestemd.

36. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten de resumptie van de besluiten aan de griffier over te laten.

37. Sluiting

De vergadering wordt te 17.07 gesloten.

Vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland in hun vergadering van 25 april 2014, onder nummer:

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, griffier

